

Dr. Denim klär bokslutet i svarta siffror

34-35

Kronan rullar vidare på fyra hjul

ENTREPRENÖR

30-31

"Svensk lag hämmar vår innovation"

KRÖNIKA MARIA BORELIUS

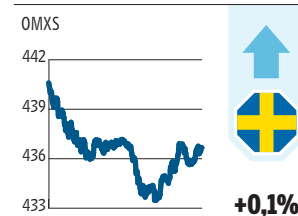
13

Dagens industri

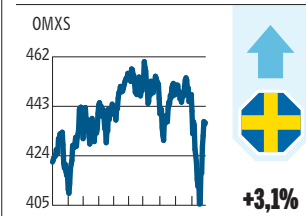
ARGÅNG 39 · NUMMER 242 · PRIS 30 KRONOR · VECKA 44 · 2014

LEDARE 2 · DEBATT 4 · NYHETER 6-13 · VÄRLDEN 14-15 · ANALYS 17-29 · ENTREPRENÖR 30-31 · PS 34-35

BÖRSEN I GÅR

BÖRSEN I ÅR

RÄNTOR OCH VALUTOR

6 MÅN: 0,07
-0,01
PUNKTER

10 ÅR: 1,25
-0,01
PUNKTER

9,26 KR
7,06
ÖRE

7,28 KR
4,34
ÖRE

USA KL 19

-0,10%
DJIA 16 781

-0,20%
NCMP 4 477

14 oktober:
168,90
Kronor per aktie

I GÅR:
188,70
Kronor per aktie

SUPERLYFT FÖR SAAB

Ordern raketbränsle för den svenska försvarsjätten

► Gripenaffären med Brasilien är den största exportordern i Saabs historia och öppnar för nya exportmöjligheter i Latinamerika.

Dessutom är Saabs flygplan Sea Gripen unikt positionerat när Brasilien ska köpa nya plan till landets hangarfartyg.

■ NYHETER 6-7

"Saab har nu en orderstock som motsvarar fyra årsomsättningar och fem gånger bolagets värde."

KOMMENTAR ULF PETERSSON

Frågetecknen kvar

När Sandviks vd Olof Faxander i går presenterade bolagets rapport var det mycket som överraskade analytikerna positivt.

Men osäkerheten är fortfarande det som genomsyrar bolagets framtidsutsikter, skriver Di:s Martin Blomgren.

■ ANALYS 18-19

Räntefesten når inte småbolag

Gapet mellan reporäntan och företagarnas lån växer sig allt större. Det vill Unionen ändra på.

■ NYHETER 8

Ny minister har skulder i fokus

Nyttillträdde finansmarknadsministern Per Bolund ser allvarligt på hushållens skuldbörda.

■ NYHETER 10

"En ny försvarsstrategi behövs"

DEBATT JOHAN HANSSON ■ 4

Italien förlorare på stresstestet

ECB:s test av de europeiska bankerna slog ned som en bomb i Italien, där nio av de underkända bankerna är verksamma.

■ 14-15

Oväntat stark rapportperiod

Di:s Mikael Vilenius går igenom rapporterna för världens viktigaste bolag – och finner en överraskande positiv trend.

■ ANALYS 17

"Det är hög tid att svenskarna vaknar upp och börjar bry sig om börsen."

LEDARE TORUN NILSSON

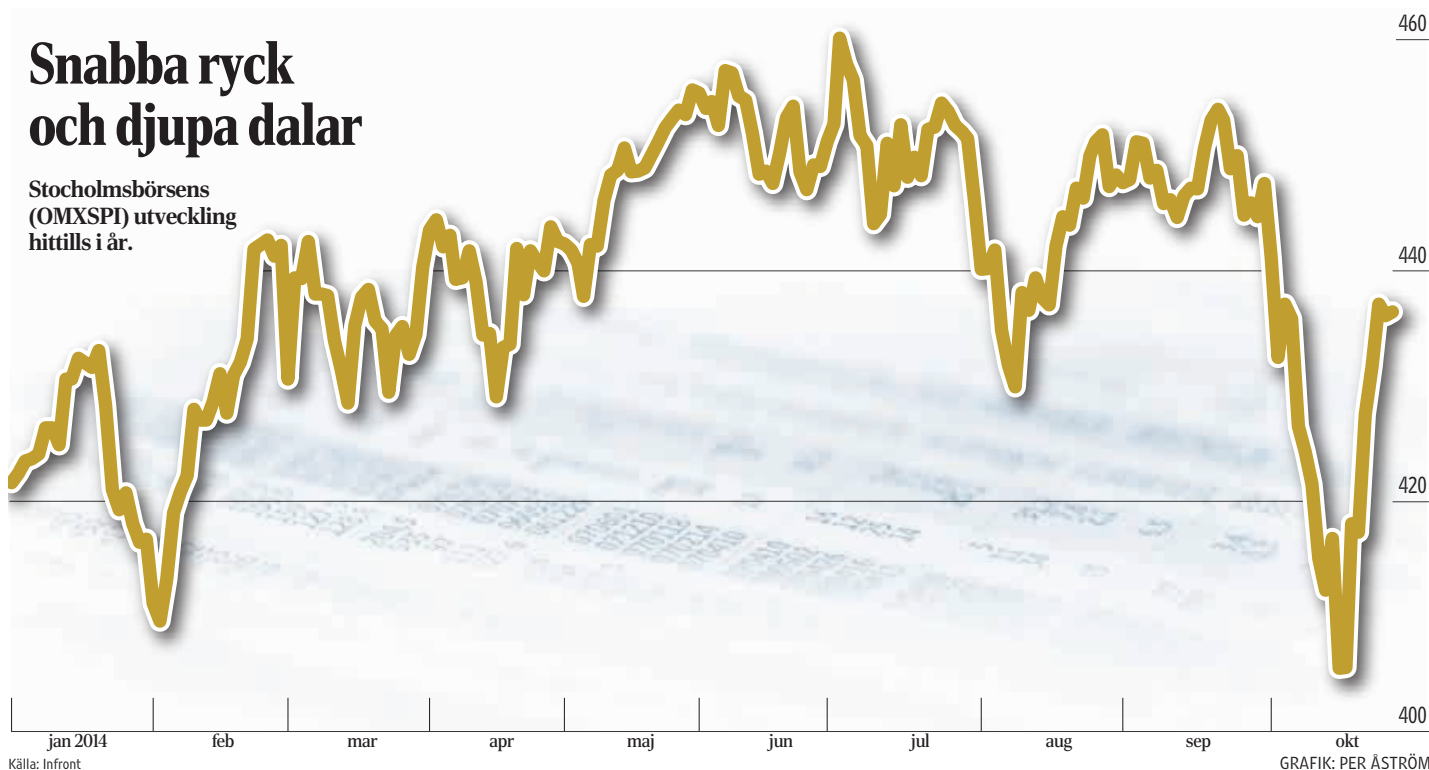
2

Politisk redaktör: PM Nilsson 08-573 650 98 Ledarskribenter: Ronald Fagerfjäll, Torun Nilsson, Bo Pettersson, Tobias Wikström, Johan Östberg, E-post ledare@di.se

Snabba ryck och djupa dalar

Stocholmsbörsens (OMXSPI) utveckling hittills i år.

Källa: Infront

GRAFIK: PER ÅSTRÖM

SJUKDOMSTECKEN. Trots alla regleringsförsök är den globala finansmarknaden instabil. Det värsta problemet är ägarstyrningen av bolagen.

Fler borde oroas för den svängiga börsen

Di Ledare tisdag 28/10

■ Just nu är det ganska lugnt på börsen och de flesta rapporterna är bättre än väntat. Men tidigare var det svajigt med dagsförändringar på ibland flera procent, mycket med tanke på att räntan ligger nära noll.

Sådana perioder borde oroas mer. Vi äger alla andelar i företagen via våra pensioner. Och svängningarna på börsen understryker att den globala finansmarknaden fortfarande inte är tillräckligt robust. Under olyckliga omständigheter kan självsvängningar utlösa finanskriser. Sådana kan bli avgörande för våra framtida pensionsnivåer.

Ändå är det få som bekymrar sig, och om inte väljarna gör det vaknar inte heller politikerna.

Det finns många orsaker till att svenskarna är så sangviniska. Pensionerna har skötts av staten via skatten, eller av försäkringsbolag på uppdrag av arbetsgivaren. Folk har vant sig vid att pengarna bara kommer.

Ett annat skäl är att finansmarknaden verkar vara komplicerad, särskilt nu när den är global och det har blivit uppenbart hur komplext allt i världen hänger ihop, från tysk sparsamhet till korruption i Kina och vad som ryms på ett chip. Orka bry sig!

Börsen upplevs som ett slags spel där man får finna sig i att åka med både uppåt och nedåt, via sina pensionsfonder. Men så behöver det inte vara.

Det finns två nivåer när det gäller

styrningen av finansmarknaden. Den ena gäller skötseln av de underliggande tillgångarna, företag och länder. Den andra handlar om vilka risker aktörerna får ta, det vill säga spekulativen och likviditeten.

Riskregleringarna har myndigheterna efter den senaste finanskrisen på allvar tagit itu med. Genom högre krav på vad bankerna får göra och hur stora buffertar de måste ha försöker man minska risktagandet.

Det går halvhyggligt. En del av utlåningen försvinner till andra och mindre likvida arenor. I dag lånar till exempel fonder och riskkapitalbolag ut en hel del till företag. Det tycks vara som med tandkrämstuben, klämmer man på bankerna buktar det någon annanstans.

Ett annat dilemma gäller investmentbanker som inte längre får ha lika stora lager. Riskminskande, javisst när marknaden går uppåt. Men om det blir kris och många vill sälja på samma gång kan den minskade likviditeten bli en flaskhals.

Robothandeln fortsätter att oroas. I teorin borde den jämna ut, men uppfattas i stället förstärka genom sin omänskliga logik. Robotar tar inga hänsyn och gör inga undantag.

Fortfarande kan det alltså uppstå likviditetskriser. Förhoppningen är dock ännu att centralbankerna med sina låga räntor ska hinna få fart på ekonomin innan det på allvar börjar stocka sig vid utgången.

Det riktigt oroande är bristen på förändring på den andra nivån, ägarstyrningen av bolagen. Fortfarande hante-

”Fondförvaltarna fortsätter att flyga i flock. Enligt IMF och andra tycks beteendet snarast ha förstärkts sedan den senaste krisen.”

ras stora delar av ägandet i världen av fonder. Och fortfarande bryr sparare och politiker sig ytterst lite om hur förvaltarna engagerar sig i företagens långsiktiga utveckling, utan mest bara om hur de följer index detta kvartal eller år.

Följden är att fondförvaltarna rättar in sig, det vill säga fortsätter att flyga i flock. Enligt IMF och andra tycks beteendet snarast ha förstärkts sedan den senaste krisen. På tillväxtmarknaderna står 20 fonder nu för 30 procent av tillgångarna. Indexfonder ökar. Utvärderingarna lär i allt större utsträckning ske med samma måttstockar. Det kostar i uteblivna långsiktiga satsningar och driver på spekulerandet. Kasten kan bli tvära när flocken flugit för långt och alla plötsligt vänder på samma gång.

Det är hög tid att svenskarna vaknar upp och börjar bry sig även om börsen. Bara på så sätt kan man tvinga fram ett mångsidigare utbud av sparformer och få politikerna att förstå att detta är den verkliga knäckfrågan.

TORUN NILSSON

torun.nilsson@di.se

08-573 650 00

Släng inte bort skatteförslaget – gör om det

Di Rakt på sak

■ Den föreslagna jättareformen av skatteprinciperna för Sveriges bolag har inte välkomnats av remissinstanserna, för att uttrycka det försiktigt. Företag och expertorganisationer placerar en skog av frågetecken efter var och varannan punkt.

Det är en massiv signal om att förslaget måste arbetas om. Frågan är bara hur. Allra viktigast är att regeringen inte släpper frågan utan fortsätter att leta svar på hur finansiering av eget kapital ska komma i ett lika bra skattemässigt läge som finansiering med lån. Och vågar ta itu med ägarskatterna.

”Våga ta itu med ägarskatterna.”

Företagsskattekommittén föreslog i somras att avdragsrätten för negativa räntenetton skulle avskaffas och växlas mot en sänkning av bolagsskatten till 16,5 procent. På så vis skulle det bli mindre förmånligt med lånefinansiering och bättre för ägarfinansiering av bolag. Ett steg mot en bättre ägarpolitik, alltså.

Det var dock kontroversiellt. Det skulle göra Sverige världsunikt när räntenetton under noll inte skulle få dras av. Det skulle också omedelbart orsaka ”vinnare och förlorare” i Sveriges näringsliv. Och det skulle bli en redovisningsmässig mardröm när alla möjliga kostnader i bolagen måste spjälkas upp så att räntedelen framgår – detta även för vissa slags kostnader där det inte ingår någon räntekomponent.

Det är omöjligt att göra ett skatteförslag som inte drabbar eller gynnar en viss kategori. Företagsskattekommittén försökte dock att hitta lösningar för att jämna ut effekterna. Bankerna, som inte har några negativa räntenetton skulle vinna för mycket och därför föreslogs en bankskatt. Och för att finansiera reformen skulle också ansamlade ränteförluster minskas med 50 procent.

Bankskatteidén har redan kapats av regeringen för att finansiera helt andra saker och halveringen av gamla ränteavdrag har kallats konfiskatorisk. Finansieringsförslagen är därmed stendöda.

Men släng inte förslaget i papperskorgen utan omärta företagsbeskattningen. Den är inte bra som den är. Räntebegränsningsreglerna som infördes för att stävja räntesnurror är rättsosäkra. Aktiva ägare straffbeskattas i jämförelse med det ansiktslösa kapitalet.

Det rimliga är att ta ett bredare grepp om ägarskatterna och att inte förbjuda utredarna att tänka på ägarernas skatter. Bolagsskatter och ägarskatter hänger trots allt ihop.

TOBIAS WIKSTRÖM

Dagens industri

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Peter Fellman

Tf ansvarig utgivare:
Lotta Edling

Tel, växel:
08-573 650 00

Tel, kundtjänst:
08-573 651 00

Fax 08-573 652 20
E-post red@di.se
Postadress 113 90 Stockholm

Adress: Torsgatan 21
Redaktionschef och stf ansvarig utgivare:
Lotta Edling

Nyhetschef, inrikes:
08-573 650 31

Göteborgsredaktionen:
Västra Hamngatan 9,
411 17 Göteborg.

Tel: 031-701 51 50.
E-post:
gerhard.jarsson@di.se

Malmöredaktionen:
Stora Nygatan 24
211 37 Malmö,
Tel: 040-791 45
E-post: lars.tulin@di.se

Textarkiv: All redaktionell text lagras elektroniskt. Externa skribenter måste meddela eventuellt förbehåll mot elektronisk lagring. I princip

publiceras ej artiklar med sådant förbehåll.
Sök lagrad text: di.se

Utgivare:
Dagens industri AB
Tryck: BOLD/DNEX,
Tryckeri AB, Akalla.
V-TAB, Landvetter.
Daily Print Umeå
2014.

ISSN: 0346-640X

Vd: Gunilla Herlitz
ANNONSER
Chef annons:
Andreas Sandin

Bokning och prisfrågor:
(textsida)
Telefon: 08-573 650 00
Fax: 08-573 652 20
E-post: annons@di.se
Postadress:
113 90 Stockholm

Jobb & Karriär,
Företagsinformation,
Rapporter, meddelanden och emissioner:
Annonssäljarna
Tel: 08-21 28 50
E-post:
di@annonssaljarna.se

Övriga rubriker:
Newsfactory
Tel: 08-505 738 05
E-post:
di@newsfactory.se

UPPLAGA
Chef upplaga:
Cecilia Göthlin
KUNDTJÄNST /SUPPORT
E-post: pren@di.se
Tel: 08-573 651 00
Fax: 08-573 652 20

Öppettider:
mån–fre 6–18, lör 7–12.
Prenumerationspriser:
di.se/tidningen

Bankgiro: 575-8222
Plusgiro: 94 71 01-2

UPPLAGA:
2013: 96 300

LÄSARE:
Orvesto konsument
T1 2014: 314 000

di.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Peter Fellman.
Tf ansvarig utgivare:
Lotta Edling
E-post: di.se@di.se

LÄSARE PÅ NÄTET:
740 540
(v 41, Comscore)

ETT STORT TACK!

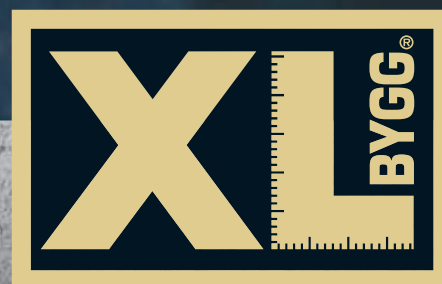
*till alla våra kunder, leverantörer och samarbetspartners
som generöst bidragit och hjälpt oss att hjälpa i kampen
mot cancer.*

Arvid Nilsson • AT Byggmaterial
Audiens • Bahco • Ballingslöv
Blomquist Annonsbyrå • Blåkläder • BOA
Bosch • Brandfactory • Casco Schönox
DAY-System Yunik • Dooria
Elektroskandia • Elfa Lumi • ExB
Finja Betong • Formenta • Gelia
Genesis IT • Glasfiber & Plastprodukter
Golvabia • H+H • Habo • Hafa
Hagaköket • Isola • Jackson • KGC
Kurt Lagergrens • Kährs • Lindab
Ljungbergs Fritzoe • Makita • Moelven Töreboda
Moelven Wood • Monier Roofing
Nilfisk-Alto • Nine Yards • Nivell System
Organo Wood • Pergo • Polardörren • QPT
Rockwool • Saint Gobain Isover • Saint-Gobain
Weber • Sandåsa • Setra Group • Sika
SP Fönster • Stokvis Tapes • Sundolitt
Svedbergs • Tenhults • Thomée • TJB
Trarydfönster • Ture Johansson Trävaru
Västsvensk Byggskruv

Erik Öhlin
Marknadschef XL-BYGG

STOLT HUVUDSPONSOR
AV CANCERFONDENS ROSA BANDET-KAMPANJ

En riktig bygghandel

Redaktör: Johan Östberg debatt@di.se Telefon 08-573 650 00

Underrättelseoperationen i skärgården har aktualiserat försvarets resurser. Avsaknaden av strategi blir, tillsammans med allt mindre ekonomiska medel, en både farlig och oklok väg att gå, skriver överstelöjtnanten i Högkvarteret **Johan Hansson**.

ALLVAR. Det är svårt att organisera en effektiv och ändamålsenlig försvarsmakt i rådande militärstrategisk kontext, skriver Johan Hansson.

FOTO: PONTUS LUNDAHL

Ny försvarsstrategi behövs

Sveriges säkerhetspolitiska läge har fullständigt förändrats sedan början av 1990-talet. Det ledde till att Sverige och Försvarsmakten tog en strategisk timeout ungefär tio år senare, i början av 2000-talet – den eviga freden sågs vara inom räckhåll.

Den militärgeografiska skillnaden mot kalla kriget är emellertid avsevärd – inte minst genom att stora delar av Östersjön då gränsade till Sovjetunionen och Warszawapakten. Men Rysslands militärreform och kriget i Georgien 2008 samt läget i Ukraina 2014 har väckt många ur sin törnrosasömn – Ryssland är åter en aktör som tar en aktiv och aggressiv maktrealistisk roll i det internationella politiska systemet.

Hur ska då Sverige hantera vårt nuvarande säkerhetspolitiska läge? Ur ett strategiskt perspektiv, sett från en militärstrategs horisont, måste utgångspunkten vara den ännu icke formulerade nationella säkerhetsstrategin. Hur vi ska organisera och disponera våra civila förmågor och militära stridskrafter i fred–kris–krig måste ta sin utgångspunkt i en övergripande allomfattande strategi, där de svenska nationella intressena är tydliggjorda av statsmakten.

Den övergripande strategin måste ha en långsiktig horisont och bör svara på hur vi dels ser på hotbilden och dels på hur vi övergripande ska tillämpa våra säkerhetspolitiska medel och metoder. Då skulle det finnas

Johan Hansson.

bättre förutsättningar att uppnå och säkerställa de uttalade nationella intressena samt hur vi säkerställer den svenska nationens kritiska värden.

Våra svenska intressen torde således vara av strikt nationell karaktär likväl som intressen i samklang med det internationella samfundet. Till exempel:

- att värna medborgarnas frihet att utöva sina rättigheter och mänskliga friheter,
- att värna nationen och dess värden mot allvarliga samhällspåfrestningar; olyckor, bränder, extrem klimatpåverkan som översvämningar och stormar, kärnkraftsolyckor, organiserad brottslighet och korruption inklusive cyberbrott och cyberhot med mera,
- att värna Sveriges suveräna gränser och nationellt viktiga geografiska områden,
- att värna det svenska näringslivets konkurrenskraft genom att skydda flöden och kritiska noder,
- att värna och stödja den svenska försvarsindustrins konkurrensfördelar,
- att aktivt bidra till Östersjöområdets säkerhet med fortsatt politisk, ekonomisk och social stabilitet,
- att värna och skydda naturen mot otillbörlig och skadlig påverkan,
- att kunna bidra med relevanta förband i internationella insatser på mandat av FN under ledning av FN, EU eller Nato,
- att vid kris och krigsfara i närområdet snabbt kunna öka tillgängligheten på operativt relevanta militära förband med krav på god nationell led-

nings- och underrättelseförmåga, ► att säkerhet skapas tillsammans med internationella partner, främst regionalt.

En svensk allomfattande strategi skulle med ovanstående exempel kunna formuleras i mer precis form och brytas ned i delstrategier för olika områden inom totalförsvaret – till exempel i en uttalad militär strategi.

”Natofrågan behöver utredas grundligt genom ett särskilt uppdrag.”

När det gäller Försvarsmaktens dimensionering och utformning blir den en direkt konsekvens av vald och artikulera strategi. Men avsaknaden av en strategi blir tillsammans med allt mindre ekonomiska medel en både farlig och mindre klok väg att gå. Det finns uppenbara risker att Försvarsmakten dimensioneras utifrån föråldrade synsätt och en mindre relevant hotbild, likväl som annalkande framtida hot och risker negligeras, inte minst genom att krigföringen förändras mot en alltmer kontaktlös natur.

Slutsatserna av mitt resonemang är flera:

- Det är svårt att organisera en effektiv och ändamålsenlig försvarsmakt

i rådande militärstrategisk kontext, inte minst genom otydligt fokus på säkerhets- och försvarspolitik och dess prioriteringar.

► Den militärstrategiska kontexten – inklusive ett alltmer militärt och politiskt fokuserat Ryssland – ser mycket annorlunda ut för Sverige än under kalla kriget. Att vår säkerhet ska skapas med andra måste ge ett relevant innehåll. Natofrågan behöver utredas grundligt genom ett särskilt uppdrag.

► Att höja den operativa effekten samtidigt som nya förmågor måste utvecklas är avgörande för att ha en relevant försvarsmakt. Det innebär vidare att varje skattekrona som går till Försvarsmaktens (alla [försvars] myndigheters) anslag måste ge effekt samtidigt som det är problematiskt att skapa reformutrymme. I rådande ekonomiska läge bör därmed kopplingen mellan basorganisationen med dess fredsforband (regementen, flottiljer, skolor och centrum) och krigsforbanden ses över igen, syftande till att granska produktionsrationalitet och om den kan ökas utan att den operativa effekten äventyras.

Försvarsberedningen duckade därmed återigen för behovet av en övergripande strategi – förmodligen till förmån för politisk handlingsfrihet, samtidigt som frågan om basorganisationen aldrig riktigt kom upp på bordet.

JOHAN HANSSON
överstelöjtnant i Högkvarteret

di.se

Följ
debatten
på nätetdi.se/
debatt

HIP HOP MEETS SOCIAL MEDIA

- New York rapper Lanz Pierce talks users, media and hip hop.

Inside Huffington Post

- Fireside chat with Huffington Post's CEO, Jimmy Maymann.

Kings of gaming!

- Up close with Tommy Palm, chief gaming guru at King.com.

INSIDE SAMSUNG

- In the cockpit of one of the region's most powerful brands.

ABSOLUT BRANDING

- Amplifying world class branding with new tools.

Digital anxiety? No worries.

At Europe's leading digital business event you will meet industry transformers, some of the best marketers in the world, academics, red hot entrepreneurs, media giants and the latest technologies. We promise you all this - and more...

Welcome to SIME Stockholm nov 11-12.

Tickets on sale now at www.sime.nu

CO-HOSTS:

SAMSUNG

PARTNERS AND
MEDIA PARTNERS:

**Dagens
industri**

hiQ

**Nyheter24
Gruppen**

result

Microsoft

Resumé

MTG

webpower

SvD

The New York Times GLOBAL

Många vinnare på

Brasilienaffären är den största exportordern i Saabs historia.

Men det är inte bara Saab som har anledning att dra på smilbanden – i kölvattnet av mångmiljardbeställningen av Gripen finns det många vinnare.

Det har hunnit gå drygt tio månader sedan det offentliggjordes att Brasilien hade valt det svenska säkerhets- och försvarsföretaget Saab som leverantör av 36 nya stridsplan till landets flygvapen. Då spekulerades det i ett ordervärde på 29 miljarder kronor.

Historisk miljardaffär

När affären på måndagsmorgonen bekräftades visade det sig att avtalet är värt 39,3 miljarder kronor. Det är den största exportordern i Saabs historia.

Avtalet förväntas träda i kraft under första halvåret av 2015, efter att villkor så som godkända exporttillstånd uppfyllts.

”Det här är början på en långsiktig relation mellan Brasilien och Sverige”, säger Lennart Sindahl, vice vd för Saab och chef för affärsområdet Aeronautics.

Förutom leveransen av stridsplan innebär beställningen att Saab och den brasilianska regeringen ingår ett industrisamarbete som involverar tekniköverföring från Saab till brasiliansk industri under minst tio års tid.

”Det är viktigt att påpeka att vi kommer att arbeta effektivt. Vi kommer inte att duplicera produktionen”, säger han.

I samband med den utblivna Gripenaffären med Schweiz tidigare i år utlovade Saab så kallade motköpsaffärer motsvarande 22 miljarder kronor till lokala företag och leverantörer.

Hur stora summor Saabs motköp motsvarar den här gången i form av det industriella samarbetet vill Lennart Sindahl däremot inte gå in på.

”Det har från början varit deras önskan att fokus ska

ligga på Gripen och utvecklingen av flygteknisk industri. För att göra det så utvecklar vi de tvärsitsiga planen tillsammans och involverar brasiliansk industri som leverantör i både Brasilien och Sverige”, säger han.

I och med att Saabs största ägare, familjen Wallenberg via Investor och Wallenbergstiftelser, även är ägare i maskintillverkaren Atlas Copco, kraftbolaget ABB och kulagertillverkaren SKF, möjliggörs även andra former av motköp.

Gynnar svenska staten

Men det är inte bara den brasilianska industrin som gynnas av affären. Affären innebär att den svenska staten nu har en partner att dela utvecklingskostnaderna för Gripen med.

Saabs vd Håkan Buskhe pekade på måndagen ut Sverige som den stora vinnaren och sa till TT att betydande belopp kommer den svenska staten till godo.

”En del av försäljningen går tillbaka till svenska staten som en del av det så kallade återtaget. Hur stor den delen är får vi inte säga av avtalsskäl. Och hur Sverige väljer att använda de pengarna är en fråga för svenska staten”, säger Sebastian Carlsson, presschef på Saab.

Försvarsminister Peter Hultqvist (S) välkomnar Brasilienavtalet, och framhåller till TT att det ger möjligheter till kostnadsdelning. Hur mycket svenska statens kost-

nader för Gripen minskar är dock för tidigt att svara på, hävdar man på försvarsdepartementet.

”Indirekt finns det stora möjligheter att dela kostnader eftersom vi köper och opererar samma flygplan vilket minskar statens kostnader över livscykeln. Nu måste vi analysera vilka möjligheter detta ger”, säger Ingela Nilsson, presskontakt på försvarsdepartementet.

Erätter inte Schweiz

Däremot ska Brasilien inte ses som en ersättare för de kostnader som Schweiz var tänkt att stå för, enligt försvarsdepartementet, eftersom de två avtalen har olika upplägg.

Även Försvarets Materielverk, FMV, välkomnar avtalet.

”Vi är positiva till att Saab tecknar ett avtal. Ju fler brukare desto bättre – då blir det fler som kan dela kostnaderna för vidmakthållande av systemet. Hur Saabs avtal med Brasilien kan komma att påverka oss kan vi inte säga något om nu”, säger Peter Axelsson, chef för Gripens vidmakthållandeavdelning på FMV.

FMV har hittills lagt beställningar motsvarande drygt 35 miljarder kronor inom ramen för avtalet om utveckling av 60 Gripen E till det svenska försvaret. Saabs avtal med Brasilien påverkar inte den ekonomiska omfattning av de beställningar som staten har lagt på Saab, enligt försvarsdepartementet. Efter att Schweizaffären föll står det klart att svenska staten behöver skjuta till 2,9 miljarder kronor 2014-2015 till Gripen E.

Det beslutet står fast, enligt försvarsdepartementet.

Lyft för Saab

Brasilien köper 36 Gripenplan av Saab. Beskedet fick i går Saabs aktie att lyfta med 3,8 procent.

Kronor per aktie

Tio största ägarna

Kapital, procent

Investor	30,0
Wallenberg-stiftelser	8,7
Swedbank Robur fonder	5,3
AFA Försäkring	4,8
Unionen	2,7
SHB fonder	2,5
Nordea fonder	1,7
SEB fonder	1,4
Första AP-fonden	1,4
Norges Bank Investment MGMT	1,3

Källa: SIS Ägarservice

1 1998 Brasilien förbereder köp av nya stridsflygplan.

2 Aug 2000 Brasiliens regering anslår motsvarande 28 miljarder kronor till förnyelse av flygvapnet och inleder formellt upphandlingen.

3 Aug 2001 Brasilien begär in offert från Saab.

4 Feb 2005 Brasilien avslutar formellt upphandlingen efter beslutsvända, men den återupptas senare.

Källa: Infront

afroditi.logothetis@di.se 08-573 650 23

jon.pettersson@di.se 08-573 650 47

Rimlig uppgång

Di Kommentar

ulf.pettersson@di.se 08-573 650 35

Att Saabs Brasilienaffär nu är ordentligt fastankrad i hamn gör Saab till en av de allt färre flygtillverkare som finns kvar om 20–30 år.

Det berättigar gårdagens kurslyft även om nyheten var väntad.

Saabs aktie steg med 4 procent på beskedet. Det kan ju tyckas som en överreaktion med tanke på att det underliggande avtalet skrevs redan i december i fjol.

Men med tanke på att vapenaffärer är lika mycket politik som ekonomi var glädjereaktionen riktig.

Det är bara att gå till Schweiz och den vacklande Saabaffären för att få en bild

”Lika viktigt är också att affären innebär att Gripen lever i åtminstone 30 år. Det är ett löfte få andra börsbolag på stående fot kan utlova i dag.”

NÖJD 1. Försvarsminister Peter Hultqvist, är nöjd med kostnadsdelning.

FOTO: MAJA SUSLIN

NÖJD 2. Vinnaren är svenska staten, anser Saabs vd Håkan Buskhe.

FOTO: HENRIK MONTGOMERY

Di Fakta

Detta är motköp

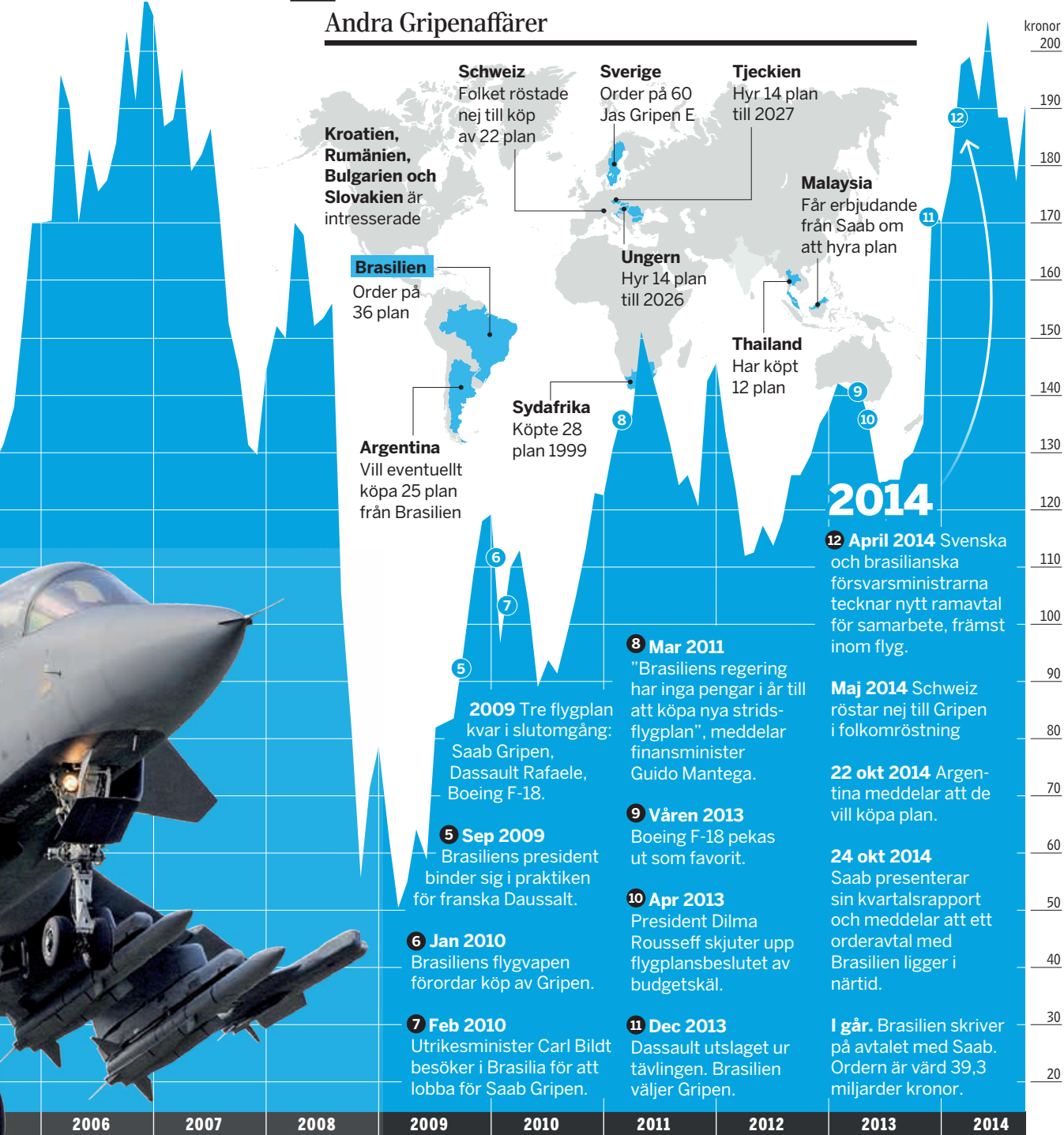
■ **Motköp** innebär kompensationsaffärer eller industrisamarbeten och är vanligt vid vapen- och försvarsmateriellaffärer. Ofta sker det i form av direktinvesteringar.

■ **Motköp** förekommer även inom utvecklingsbistånd. Det är inte ovanligt att biståndsgivande länder i gengäld kräver att mottagarlandet köper produkter av givaren.

Gripenaffär

Andra Gripenaffärer

RUSTAR UPP. Brasiliens president Dilma Rousseff kan bana väg för en ny order på stridsflygplan till landets nya hangarfartyg.

FOTO: FELIPE DANA

Gripen favorit i ny stridsorder

BUENOS AIRES
Efter att Saab och Brasiliens regering på måndagen undertecknat avtalet om leverans av 36 Saab Gripen är det svenska planet storfavorit inför en kommande stor brasiliansk beställning – stridsflygplan till ett nytt hangarfartyg.

Några timmar efter det att söndagens val resulterat i seger för den sittande presidenten Dilma Rousseff, blev det slutliga avtalet klart mellan Brasilien och Saab.

Det brasilianska flygvapnet beställer 36 Saab Gripen Next Generation för 39,3 miljarder kronor.

Bygger fabrik i Brasilien

Leveranser av Gripen NG till det brasilianska flygvapnet sker från 2019 till 2024.

Saab ska tillsammans med brasilianska Inbra Aerospace bygga en ny fabrik i São Bernardo do Campo i utkanten av São Paulo för drygt 1 miljard kronor. Här ska den slutliga sammansättningen av en del av flygplanen ske.

"Uppemot 15 av planen kommer att bli slutmonterade i Brasilien", sa Saabs vice vd Lennart Sindahl vid en telefonkonferens på måndagen.

Resten ska produceras i Sverige, men med brasilianska företag involverade och med en del brasilianska komponenter, enligt Lennart Sindahl.

Nya exportmarknader

Saab hoppas på att bolaget tillsammans med den brasilianska regeringen och industripartner i Brasilien ska bearbeta nya exportmarknader. Då handlar det troligen mest om länder i Latinamerika, där Brasilien har stort inflytande.

Mexiko och Ecuador har nämnts i spekulationerna om framtida möjliga kundländer. I förra veckan kom Brasilien

och Argentina överraskande överens om att börja förhandla om leverans av 24 Saab Gripen Next Generation till Argentinas flygvapen.

Lennart Sindahl hade ingen kommentar till dessa uppgifter:

"Vi har ingen information om detta", sa han.

Nytt hangarfartyg

Det kan dock även komma nya beställningar från Brasilien i framtiden.

Den brasilianska flottan planerar att införskaffa ett nytt hangarfartyg. Detta ska inom 15 år ersätta det äldststigna hangarfartyget São Paulo, som har ett tjugotal Douglas A4 Skyhawk, som tillverkades på 1970-talet.

I den upphandling som väntas gällande de flygplan som det nya hangarfartyget ska utrustas med, ligger Saabs version Sea Gripen minst sagt bra till. I och med att en del av slutmonteringen av Gripen Next Generation ska ske i Brasilien, kan flygplanet komma att betraktas som delvis brasilianskt.

Det är en stor fördel i konkurrensen med andra flygplanstillverkare som amerikanska Boeing och franska Dassault.

Uppfylls Saabs löften om teknisk överföring, vad gäller den nu aktuella beställningen, underlättar det möjligheterna till en ny order för Sea Gripen, uppger en brasiliansk branschbedömare.

"Idén är att hangarfartyget ska byggas i Brasilien tillsammans med en utländsk partner", förklarade försvarsminister Celso Amorim för några månader sedan.

efter rekordaffären

av att många vapenaffärer stupar vid mållinjen.

Brasiliens köp av 36 Gripenplan är värd 39,3 miljarder kronor, vilket är den största exportaffären i Saabs historia. Det är förstås ytterst betydelsefullt.

Men vad som är ännu viktigare är att Brasilienaffären möjliggör nya affärer både till Brasilien och till andra länder, där senast Argentina har varit på tapeten.

Lika viktigt är också att

affären innebär att Gripen kommer att leva i åtminstone 30 år. Det är ett löfte som få andra börsbolag på stående fot kan utlova i dag.

Det är just framtiden som gör Saab till en i dag klart köpvärd aktie.

Ser man till dagens Saab och den senaste delårsrapporten är aktien nämligen inte särskilt billig med ett p/e-tal på 20 och en vinst som motsvarar en avkastning på 7 procent på eget kapital, sam-

tidigt som aktien värderas till dubbla egna kapitalet.

Sådana nyckeltal borde egentligen värdera Saabs aktie till en hundralapp i stället för dagens 188,70 kronor. Men då har man inte räknat in Saabs unika framtid.

Orderstocken inklusive Brasilienplanen uppgår till närmare 100 miljarder kronor, vilket motsvarar fyra årsomsättningar och fem gånger bolagets värde.

Med den orderstocken ska Saabs aktie mer än någon

annan aktie på börsen värderas som en obligation och med tanke på de höga obligationspriserna ska Saabkursen värderas högt.

Lägger man till att vi om 30 år kommer att ha färre stridsflygplanstillverkare än i dag ökar sannolikheten för att Saab lever betydligt längre än 30 år och då är Saabs aktie inte bara en obligation, utan även en option på en i dag mycket ljusare framtid för Saab.

ANDERS DAVIDSON

ad@di.se

+54 11 487 179 01

Kronan drabbad av räntefrossa

Kronan försvagades rejält på måndagen.

Oro för vad Riksbanken gör och säger i dag, tisdag, låg bakom.

Kronan tappade 6 öre mot euron till 9,26 kronor per euro, och 3 öre mot dollarn stärktes 3 öre till 7,28.

Orsaken till rörelsen är Riksbankens räntebesked på tisdagen. Det bedömer Anders Eklöf, valutaanalytiker på Swedbank.

”Det verkar handla om ett uppvaknande inför Riksbanken. Man minskar ned lite på positionerna”, säger han.

Riksbanken väntas sänka räntan från dagens nivå 0,25 procent.

Växelkursen ett verktyg

”Frågan är med hur mycket och hur kommunikationen kommer att vara, vad de har att säga kring vad de ska göra nu när nollrestriktionen är nådd”, säger Anders Eklöf.

Växelkursen pekas av vissa bedömare ut som den kanal Riksbanken framöver kan försöka påverka för att få upp inflationen.

En del bedömare tror att valutainterventioner för att försvaga kronan kan bli aktuella om inflationen inte vänder upp.

VIKTOR MUNKHAMMAR

viktor.munkhammar@di.se

08-573 651 89

Svensson hoppas få se minusränta

Reporäntan bör sänkas till noll eller minus 0,25 procent. Och att därefter höja den de närmaste två åren är ”helt realistiskt”.

Det säger den före detta vice riksbankschefen Lars EO Svensson.

Lars EO Svensson, som förra året lämnade direktionen, tycker att reporäntan bör sänkas till noll eller till och med minus 0,25 procent. Det säger han till nyhetsbyrån Bloomberg.

”Inflationen är så låg att den reala reporäntan inte är tillräckligt låg även med en nominell reporänta på noll”, säger Lars EO Svensson.

Han tror inte att minusräntor, som innebär att det kostar att låna ut pengar, leder till tekniska problem på de finansiella marknaderna.

Negativ effektiv ränta

”Det som kan hända är att folk börjar hålla stora mängder kontanter eftersom sedlar har en ränta på noll. Men i verkligheten stämmer inte det riktigt. Den effektiva räntan på sedlar är negativ eftersom det kostar att förvara dem”, säger Lars EO Svensson.

Han påpekar också att Danmark haft negativ styrränta utan några dramatiska effekter.

Lars EO Svensson tycker också att Riksbanken, efter att ha dragit ned räntan till noll eller minus 0,25 procent, bör låta den vara i minst två år och att Riksbanken trots det bör överväga ytterligare åtgärder, såsom stödköp av värdepapper och ett valutagolv.

VIKTOR MUNKHAMMAR

Gapet växer

Riksbankens sänkningar har gynnat hushållen, men för företagare har skillnaden mot styrräntan fördubblats sedan 2008.

Procent

Genomsnittlig utlåningsränta från banker och andra låneföretag till icke-finansiella företag

Reporäntan

Räntegapet

2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014

Källa: Infront

GRAFIK: PER ÅSTRÖM

Bolagen förlorare när räntan sänks

Bankerna sätter boräntorna i första rummet

När räntestrålkastarna riktar mot bolån är det i stället småföretagare som kläms åt av bankerna.

Sedan finanskrisen 2008 har räntegapet mot landets företagare fördubblats.

När Riksbanken i dag lämnar besked om styrräntan hamnar fokus ofta på hushållens bolån.

Det vill Lars Jagrén, chefsökonom på tjänstemannafacket Unionen, ändra på. Han har med hjälp av riksbankens statistik räknat fram att gapet mellan reporäntan och den genomsnittliga utlåningsräntan till företag har fördubblats från 2008.

Fram till 2012 fördubblades gapet mellan reporäntan och räntan mot företag till 2 procent och har sedan dess legat still där. Däremot har gapet mellan reporäntan och räntan på bolån trendmässigt minskat sedan 2012.

”Räntesänkningarna har kommit hushållen till godo, men inte företagen”, säger Lars Jagrén.

”Diskussionerna om reporäntan handlar ofta om hur den påverkar bolåneräntorna,

men sällan om hur företagare berörs, vilket i sin tur påverkar investeringar och jobb.”

Enligt Lars Jagrén är räntepolitiken mindre effektiv om räntesänkningar inte når fullt ut till de små företagen.

”De små företagen står för en mycket stor del av jobbskapandet, därmed blir dyra krediter ett samhällsekonomiskt problem.”

Svårt få finansiering

Riksbankens statistik visar genomsnittliga utlåningsräntor för samtliga företagslån. De små företagens situation är egentligen mer utsatt än vad siffrorna visar, enligt Lars Jagrén.

Var femte mindre företag, med högst 20 anställda, anger enligt Konjunkturinstitutets barometer att det är svårare eller dyrare än normalt att få finansiering.

”Stora företag har en bra

Lars Jagrén, chefsökonom på Unionen.

förhandlingssituation, och kan dessutom söka finansiering via eget kapital, företagsobligationer eller utländska banker. De små företagen är däremot hänvisade till bankerna och har ett svagt förhandlingsläge”, säger Lars Jagrén.

Bristande transparens

Han blundar inte för att det inte bara är reporäntan som påverkar bankernas upplåningskostnader och att högre krav på kapitaltäckning medför att bankerna vill öka vinsterna för att stärka det egna kapitalet.

”Men den bristande transparensen när det gäller utlåningen till företag är också en förklaring till ett ökat räntegap”, säger Lars Jagrén.

Han föreslår tre åtgärder för att förbättra utlåningen till mindre företag.

► Finansinspektionen bör

titta på möjligheten till transparens när det gäller villkoren, på samma sätt som man gör för bolån.

► Konkurrensverket bör utreda företagskreditmarknaden.

► Riksbanken kan ta fram bra utlåningsstatistik baserad på företagens storlek.

Lars Jagrén tror inte heller att jobbtillväxten kan räddas av ett konjunkturlöft.

”Det ser inte svart ut och vi har fortfarande en återhämnning. Men det ser klart sämre ut i Europa och vi har sänkt vår tillväxtprognos till 2,2 procent för 2014.”

”Regeringens budget, med skattehöjningar mot både privatpersoner och företagare, kommer också att slå mot tillväxten”, säger Lars Jagrén.

HANS BOLANDER

hans.bolander@di.se

08-573 651 19

► di.se

Vad händer med reporäntan?

► Riksbanken lämnar besked kl 9.30

Tillväxten kostar

Gillis Edmans begravningsbyrå växer med förlust

När lönsamheten krymper för begravningsbyråerna passar västsvenska Gillis Edman Begravning och Familjerätt på att växa.

Förra året öppnades två nya kontor i Göteborgstrakten och nyligen köptes en byrå i Rättvik. Men att växa är kostsamt.

I gårdagens Di talade branschföreträdare om att det finns tydliga tecken på att en konsolidering är på gång bland landets begravningsbyråer. Redan nu kan man se exempel på större byråer som köper mindre.

I den sammanställning över branschen som Upplysningscentralen har gjort för Di:s räkning, dyker västsvenska Gillis Edman Begravning och Familjerätt upp på två ställen: som den femte största begravningsbyrån sett till omsättning, samt som det bolag med störst förlust under 2013.

Färre uppdrag

Förlusten har dock sina förklaringar. I moderbolagets årsredovisning bekräftas nämligen tydligt den bild som Di förmedlade i går.

"2013 har präglats av konsolidering. Antalet uppdrag i regionen har sjunkit gentemot föregående år. Detta kan vi naturligtvis inte påverka. Vad vi däremot har åstadkommit är att vi i denna tillfälligt minskande marknad har ökat vår marknadsandel", står det i årsredovisningen.

2013 öppnade byrån två nya kontor i Göteborgstrakten. Sedan dess har verksamheten växt ytterligare, genom köp av Rättviks begravningsbyrå.

"Vi tror så mycket på vårt varumärke och känner ett ansvar för våra medarbetare och uppdragsgivare. Därför

Anna Carin Timgren, verksamhetschef på Gillis Edman.

Dagens industri i går.

tror vi att den bästa möjligheten att vara fortsatt framgångsrika, är att fortsätta att expandera och skapa nya jobb", säger Anna Carin Timgren, verksamhetschef på Gillis Edman.

Gillis Edman Begravning och Familjerätt är ett dotterbolag till Gillis Edman. I koncernen ingår sedan några år tillbaka även Muhl's begravningsbyrå som förra året

gjorde en vinst på 2,4 miljoner kronor och därmed lyfter koncernen som helhet.

Det gamla familjeföretaget Muhl's fusioneras i år med Gillis Edman Begravning och Familjerätt.

"Det här är ingen bransch där man täljer guld med pennkniv. Det är snarare en bransch där tillfredsställelsen kommer från att man gör ett gott arbete. Men naturligtvis vill vi att det ska gå runt och att det ska bli lite över så att vi kan satsa ännu mer på våra anställda", säger Anna Carin Timgren.

Att just Rättvik blev den första ort som byrån etablerade sig på utanför Göteborgsområdet handlar om att ett tillfälle helt enkelt dök upp.

"Vi har planer på expansion utanför Göteborg och naturligtvis tittar vi på Stockholm och på andra ställen. Men vi vill göra det i kraft av vårt eget varumärke."

Svårt att gå runt

Anna Carin Timgren håller med om att företagen i branschen blir större.

"Snittbegravningsbyrån i Sverige är fortfarande ett litet familjeföretag. Men det är tufft att få det att gå runt och då försöker man gå ihop med andra. Det är inte heller självklart för nästa generation att ta över. Då ser ägarna sig omkring efter en möjlig köpare."

För Gillis Edman Begravning och Familjerätt är det fortsatt tillväxt som gäller. Planen är att på sikt finnas i hela landet.

CATHRINE HOFBAUER

cathrine.hofbauer@di.se 08-573 650 00

FÄRRE UPPDRAG. Lönsamheten krymper i begravningsbranschen.

FOTO: MAJA SUSLIN

VARIERA DIN ARBETSSTÄLLNING

Höj- och sänkbara
skrivbord från
3.695,-
exkl. moms

07. STRÄCKBÄNKEN

05. HÖGT BENLYFT

01. DÖD FISK

06. FLYGANDE LOTUS

OVÄNTAT MYCKET™
ajprodukter.se

Professorn varnar för husbubbla

Sverige och Norge är lika illa ute, med stora bubbelrisker på husmarknaderna.

Bankerna har ett stort ansvar för att bromsa ett fortsatt lånerally, anser den norska ekonomiprofessorn Hilde C Bjørnland.

Superlåga räntor sätter ny fart på svenska bostadspriser. Kombinationen av hög skuldsättning och hög arbetslöshet är en farlig cocktail, varnar Hilde C Bjørnland, professor vid Handelshögskolan i Oslo.

Obalanser hotar

”I Sveriges situation är det centralt att bankerna tänker långsiktigt och inte bara kortsiktigt”, säger hon och tillägger att det även gäller Norge.

”Obalanser på bomarknaden är en stor risk i bägge länderna.”

Centralbankerna får inte släppa blicken från bubbelrisker på bostadsmarknaden, varnar Hilde C Bjørnland. Samtidigt efterlyser hon ytterligare skärpta krav för både bolåntagare och banker, särskilt i Sverige där räntestimulanserna är på full blås.

”Norge har haft en våldsam stimulans i ekonomin och det har lett till en överinvestering i bostäder. Hamnar Norge i kris så är jag mycket bekymrad för att bostadspriserna kommer att rasa rejält”, säger Hilde C Bjørnland.

Få arbetslösa i Norge

I Sverige har skuldsättningen inte rusat upp fullt lika högt. Men så saknar svenska staten också en buffertfond på omkring 5 000 norska oljemiljarder, och Sveriges arbetslöshet på 8 procent kan jämföras med Norges drygt 3 procent, påpekar hon.

Skattesystem som gynnar bostadsinvesteringar framför andra tillgångar liksom eftersläpning i bostadsbyggandet är andra viktiga problem att ta tag i, påpekar hon.

”Sammantaget är skillnaderna inte så stora mellan bostadsmarknaderna.

Huvudpoängen är att obalanser på bostadsmarknaden är en stor risk i bägge länderna.”

NILS ÅKESSON

nils.akesson@di.se
08-573 652 59

Hilde C. Bjørnland,
ekonomiprofessor.

Di Fakta

Per Bolund

■ **Ålder:** 43 år.
■ **Familj:** Sambo och tre barn.
■ **Bakgrund:** Riksdagsledamot för Miljöpartiet 2006–2014 med ett uppehåll 2010 då han var oppositionsborgarråd i Stockholm. Tidigare politisk tjänsteman på näringsdepartementet. Utbildad biolog.
■ **Aktuell:** Ny finansmarknads- och konsumentminister.

LITAR PÅ RB.

”Med den inflationstakt som vi har är det rimligt om Riksbanken skulle sänka räntan. Det är i slutänden Riksbanken som fattar det beslutet så man får hantera effekterna av det”, säger Per Bolund finansmarknadsminister.

FOTO: JACK MIKRUT

Skulder oroar

Per Bolund får en rivstart på ministerjobbet

Skuldsatta hushåll är finansmarknadsminister Per Bolunds största huvudvärk. Resultatet av stresstestet var därför ett glädjebesked.

Finanskrisen på 1990-talet var en kännbar smäll för finansmarknadsminister Per Bolund, då dryga 20 år gammal i sin första bostadsrätt.

”Jag märkte det på min egen ekonomi väldigt tydligt. Det tar jag med mig i det här jobbet. Jag hamnade inte i personlig bankrutt, men det tärde på min ekonomi.”

Att hushållsskulderna ökar i allt snabbare takt är hans största oro som minister.

”Skulle det bli finansiell oro eller en finanskris skulle det skada Sveriges ekonomi väldigt mycket”, säger Per Bolund och välkomnar bankernas initiativ att införa amorteringar ned till 50-procentnivån.

Den nya regeringen kommer vare sig att röra räntedraget eller återinföra fastighetsskatt. Amorteringskrav i någon form är i dag huvudscenariot. Per Bolund ska bjuda in övriga partier till samtal.

”Det här bör inte vara en

fråga för politiska konflikter”, säger han.

Han har ”stor tillit” till Riksbanken, trots att den misstänks för inflationsmålet. Blir det ytterligare en sänkning i dag har han den hans välsignelse.

”Med den inflationstakt som vi har är det rimligt om Riksbanken skulle sänka räntan. Det är i slutänden Riksbanken som fattar det beslutet så man får hantera effekterna av det.”

Glädjande resultat

Resultatet för de svenska bankerna i det europeiska stresstestet är glädjande, anser han.

”Det vore ett problem om svenska banker hamnade i blåsväder på grund av tuffare krav, men nu klarade vi av dem och det är en extra kvalitetsstämpel.”

Att de fyra storbankerna går mot ännu ett rekordår med någonstans runt 100 miljarder i årsvinster beror delvis på den tidigare regeringens

Di Fakta

Frågor på Bolunds bord

■ **Hushållsskulderna:** Hur ska utlåningstillväxten stävas när räntan är rekordlåg?
■ **Bankunionen:** Ska Sverige gå med eller inte? Om ja: under vilka villkor?
■ **Bankkonkurrens:** Hur ska rörligheten på bankmarknaden öka? Vad blir statliga

SBAB:s roll?

■ **Flytträtten:** Ska privata pensionsförsäkringar bli flyttbara? Ska kollektivavtalade pensioner omfattas?

■ **Konsumentfrågor:** Hur för konsumentministern in hållbarhetsfrågorna?

tilltag att sänka bolagsskatten, påpekar han.

Det är samtidigt svaret på varför bankerna ska få betala en särskild skatt på 4 miljarder kronor från 2016.

”Vi tycker det är rimligt när bankerna gör väldigt stora vinster”, säger han.

”Vi måste ge bankerna möjligheter att vara aktiva konsumenter”, säger han och pekar på att många konsumenter känner sig maktlösa.

”Bankernas ansvar”

Flyttbara bankkontonummer är en av många åtgärder som skulle kunna hjälpa konsumenter, anser han.

Eftersom bankerna styrs av

avkastningskrav i relation till kapitalets storlek är vinsterna en funktion av de höga kapitaltäckningskraven. Men Per Bolund lägger ansvaret på bankerna.

”Det faller tillbaka på bolag och bolagsstyrelserna.”

Swedbanks rapport i förra veckan, där neddragning med 800 personer aviserades trots rekordvinst, är en färsk påminnelse om sambanden.

”Med en fungerande konkurrens skulle inte avkastningskraven vara fullt så höga”, säger han.

Peter Norman kallade avkastningskrav på 15 procent för både orimligt och felaktigt. Per Bolund har en mjukare ton.

”Jag tycker inte att politiker ska säga vilka avkastningskrav bankerna ska ha.”

På frågan om Sverige ska gå med i bankunionen blir det ett klart besked.

”I dagsläget tycker jag inte att Sverige ska gå med.”

Fler hos Kronofogden

Den första och viktigaste frågan som Per Bolund vill ta tag i som konsumentminister handlar även den om skulder.

”Fler och fler hamnar hos Kronofogden med finansiella problem. Det är en utveckling vi måste vända.”

Regeringen tar vid där den förra slutade när det gäller möjligheten att flytta privata pensionsförsäkringar. Men Per Bolund driver inte att flytträtt för pensioner i kollektivavtalade lösningar.

”Vi har stor respekt för att arbetsmarknadens parter har gjort ett arbete. Man ska inte störa det”, säger han.

LINDA ÖHRN

linda.ohrn@di.se

08-573 652 87

Gunvor säljer – vill slippa rysk stämpel

Oljehandelsbolaget Gunvor, som ägs av den svenska affärsmannen Torbjörn Törnqvist, vill sälja en stor del av sina ryska tillgångar.

Företaget letar samtidigt efter verksamheter i andra världsdelar.

Torbjörn Törnqvist har ett utmanade år bakom sig.

Efter Rysslands annektering av Krim svartlistade USA den 20 mars Gennadij Timtjenko, hans parhäst i Gunvor Group. I en kommuniké skrev det amerikanska finansdepartementet att den ryska presidenten Vladimir Putin har investeringar i Gunvor och kan ha tillgång till Gunvors pengar.

Räddade bolaget

Torbjörn Törnqvist lyckades dock rädda bolaget, som 2013 omsatte 623 miljarder kronor och gjorde en vinst på 2 miljarder kronor.

Kort efter svartlistningen meddelade Gunvor Group att Torbjörn Törnqvist hade tagit över Gennadij Timtjenkos ägande redan en dag innan sanktionerna presenterades. Därmed kontrollerade den svenske affärsmannen nästan 90 procent av bolaget.

Men USA har samtidigt stått fast vid att Vladimir Putin har investeringar i Gunvor, något som Torbjörn Törnqvist hävdar inte stämmer.

Krymper i Ryssland

För att minska den ryska exponeringen försöker Torbjörn Törnqvist nu göra sig av med en betydande del av Gunvors ryska verksamheter. Endast drygt 10 procent av den olja som Gunvor handlar med härstammar i dag från Ryssland.

Dagens industri den 22 mars.

”Vår handel sker över hela världen, samtidigt som vi har betydande tillgångar i ett land, Ryssland. Vi behöver vikta om”, säger Seth Pietras, informationsansvarig på Gunvor.

”Allt i Ryssland är försäljningskandidater men det betyder inte att allt kommer bli sålt”, fortsätter Seth Pietras.

Risk för sanktioner

Enligt uppgifter till Financial Times är Gunvor nära en försäljning av sin 30-procentiga andel i kokskolföretaget Kolmar i östra Ryssland. Men någon försäljning till den före detta och nu sanktionerade parhästen Gennadij Timtjenko är inte trolig, enligt Seth Pietras.

Gennadij Timtjenko äger nämligen också runt 30 procent i Kolmar genom sitt investeringsföretag Volga Group, enligt Gunvor.

”Det skulle inte riktigt vara rimligt att sälja till Gennadij Timtjenko. Då skulle Gennadij Timtjenko ägande i Kolmar överstiga 50 procent, vilket skulle innebära att bolaget blev sanktionerat”, säger Seth Pietras.

”Vi har en väldigt konservativ syn på detta och gör saker på ett ansvarsfullt och lagenligt sätt”, fortsätter han. **Men får ni sälja till Gennadij Timtjenkos investeringsbolag när Timtjenko själv är svartlistad?**

”Det finns mycket osäkerhet just nu rörande just detta. Vi kommer som sagt att göra detta på ett ansvarsfullt sätt”, säger Seth Pietras.

Gunvor försöker även hitta köpare till sin 50-procentiga andel i Novorossiysk-terminalen vid Svarta havet samt till Ust-Luga, som är en av världens största omlastningsterminaler.

Bland Gunvors ryska tillgångar syns även 30 procent i oljefyndigheten Lagansky, där partnern Lundin Petroleum sitter på de resterande 70 procenten.

Var vill ni investera framöver?

”Vi ser många möjligheter i USA, Europa, Sydamerika och Asien”, säger Seth Pietras.

Di har sökt Torbjörn Törnqvist för en kommentar, men han låter hälsa att han är för upptagen för att prata med medier.

KARIN GRUNDBERG WOŁODARSKI
karin.grundberg@di.se 08-573 651 09

BACKAR. Oljehandelsbolaget Gunvor, med ägaren Torbjörn Törnqvist, försöker göra sig av med stora delar av företagets ryska innehav.

FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

HAR KOLL. Anna Jonsson, forskare. FOTO: SEBASTIAN BORG

Ikea lockar unga med fikaraster

Möbeljätten Ikea toppar år efter år listan över de företag som unga helst vill jobba på.

Varför? Fler fikastunder. Det har forskaren Anna Jonsson kommit fram till.

Anna Jonsson, docent i företagsekonomi vid Handelshögskolan i Göteborg, har forskat om hur framgångsrika bolag som Ikea och advokatbyrån Mannheimer Swartling överför kunskap inom sina organisationer.

”När jag var klar med avhandlingen om Ikea fick jag ett brev från Ingvar Kamprad där han berättade att kunskapsöverföring för honom sammanfattas av vad som kallas mästare/lärling-metoden. Den har blivit väldigt populär”, säger hon.

”Ett viktigt inslag”

Metoden är en viktig del av förklaringen till att Ikea brukar ligga i toppen på analysbolaget Universums Karriärbarometer.

Enligt henne ser alltför många bolag vidareutbildning som en sidoverksamhet som man kan sköta på en konferens ett par gånger om året.

Ett viktigt inslag på både Ikea och Mannheimer Swartling är att fika tillsammans.

”Det ger en möjlighet till informella samtal där nya medarbetare får chans att lära känna kolleger och se vem av dem som är expert på det område den unga medarbetaren vill lära sig mer om”, säger Anna Jonsson.

OLLE ARONSSON

M&G Investments

AKTIV FONDFÖRVALTNING SEDAN 1931

Sedan vi lanserade Storbritanniens första värdepappersfond 1931 har vi dedikerat över 80 år till att bygga den expertis och erfarenhet som har hållit oss i framkanten av investeringstänkande.

I över 80 år har vi fokuserat på våra kunders långsiktiga investeringsintressen.

Och i över 80 år har vi sett hur våra grundvärderingar har banat vägen för att vi har växt till ett av Europas största aktiva fondbolag, med mer än €310 miljarder under förvaltning.

Investeringarnas värde och eventuella intäkter från dem kan både minska och öka, och det kan hända att investerare inte får tillbaka sina investerade belopp.

www.mandg.se

M&G
INVESTMENTS

Källa: M&G Statistics, 30.06.14. Annonsen är publicerad av M&G International Investments Ltd. Registerat kontor: Laurence Pountney Hill, London EC4R 0HH, under tillsyn av Financial Conduct Authority i Storbritannien. OCT 14 / 51766

Tyska politiker vill slippa Vattenfall

Ett tjugotal tyska lokalpolitiker vädjar i ett brev till svenska regeringen om ett stopp för alla Vattenfalls planer på att ansöka om nya dagbrott i regionen Lausitz i östra Tyskland.

”Vi ber er att fullfölja denna målsättning och förhindra förstörelsen av natur och tvångsomflyttningar av ytterligare byar i regionen”, skriver politikerna till statsminister Stefan Löfven och fyra andra ministrar i regeringen.

De tyska politikerna vill se en stegvis nedtrappning av den befintliga verksamheten över 20 år eller längre tid, med tidigarelagda nedläggningar av de mest ineffektiva kolkraftverken i regionen.

De planerade dagbrott som de tyska politikerna vill se stoppade är Nochten II, Welzow-Süd II och Jämschwalde-Nord. (TT)

Fortsatt tillväxt för bostadslån

Tillväxttakten för hushållens bostadslån fortsatte att öka i september, enligt Statistiska centralbyrån.

Tillväxten uppgick till 6,0 procent, en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med månaden före.

Bostadslånen, på totalt 2 443 miljarder kronor, utgjorde i september 81 procent av finanssektorns totala utlåning till hushållen. Den årliga tillväxttakten för utlåningen till hushåll totalt ökade också 0,1 procentenheter till 5,7 procent. (TT)

Posten tror på många julpaket

E-handeln med varor fortsätter att växa. Under tredje kvartalet ökade den med 17 procent, enligt Postnords nya e-barometer.

”Nu planerar vi för en rekordjul”, säger Arne Andersson, e-handels-expert på Postnord.

Hemelektronik har länge varit en stark bransch för e-handeln och den fortsatte att stiga med ytterligare 18 procent under tredje kvartalet. Men den snabbaste tillväxten under kvartalet hade barnartiklar och leksaker som växte med hela 47 procent. (TT)

Flygplats till salu i Göteborg

Säve flygplats, eller Göteborg City Airport som den egentligen heter, är ute till försäljning, rapporterar Göteborgs-Posten. Flygplatsens vd säger till tidningen att kapaciteten kan fördubblas till två miljoner passagerare per år. I dag ägs flygplatsen av Swedavia, Göteborgs stad och AB Volvo.

Swedavia vill satsa på sina andra flygplatser.

”Det finns intresse både från svenskt och internationellt håll”, säger Klas Nilsson, företagets presschef. (TT)

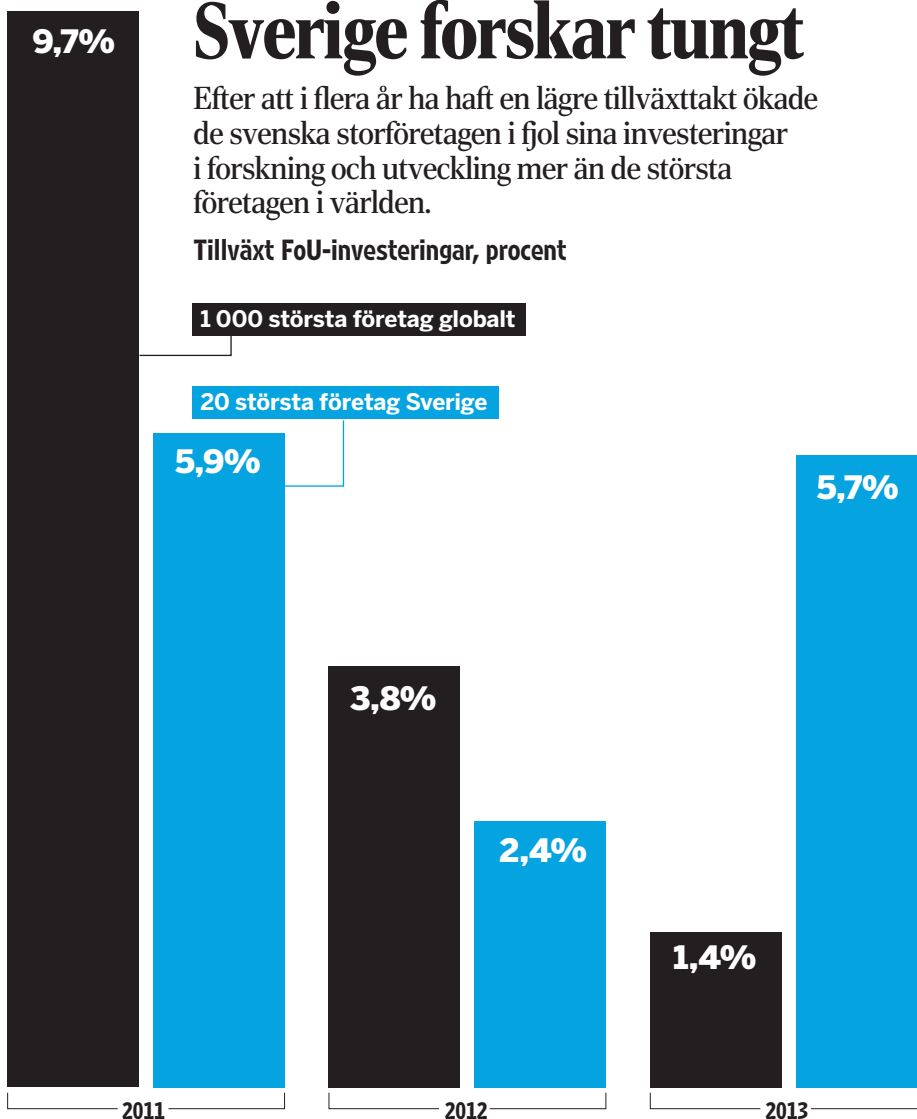
Nytt intäktstak för gasföretag

Energimarknadsinspektionen har beslutat att sätta ett tak på 6 miljarder kronor för gasnätföretagens intäkter åren 2015–2018. De nio gasnätföretagen på den svenska marknaden hade ansökt om intäktsramar på upp till 7,3 miljarder kronor. Enligt myndigheten innebär beslutet att de totala avgifterna begränsas jämfört med tidigare period för Swedegas transmission och Öresunds kraft. (TT)

Sverige forskar tungt

Efter att i flera år ha haft en lägre tillväxttakt ökade de svenska storföretagen i fjol sina investeringar i forskning och utveckling mer än de största företagen i världen.

Tillväxt FoU-investeringar, procent

Där investeras mest i FoU i Sverige

1.	Data- och elektronikbranschen	45%
2.	Fordon	25%
3.	Industri/verkstad	20%
4.	Läkemedel	6%
5.	Flyg & försvar	2%
6.	Konsumentprodukter	1%

Sverige starkt

■ Andel av Europas totala investeringar i FoU 2013, procent

Tyskland	28
Frankrike	18
Schweiz	16
Storbritannien	11
Italien	6
Sverige	6
Holland	4
Finland	3
Danmark	2
Övriga	6

GRAFIK: STEFAN ROTHMAIER. FOTO: THINKSTOCK. Källa: Strategy & pwc

Svenska storbolag trampar på gasen

Ökar FoU-investeringar mer än andra företag

Svenska storföretag ökade i fjol sina investeringar i forskning och utveckling betydligt mer än vad de tusen största företagen i världen gjorde.

”Sverige gasar. Det finns ett allt större fokus på produktutveckling i Sverige”, säger Fredrik Vernersson på konsultföretaget Strategy &.

I dag släpper Strategy &, som numera är en del av PWC, sin årliga globala studie om forskning och utveckling, FoU. I studien ingår de tusen företag i världen som i fjol investerade mest i FoU. Bland dessa företag finns 20 bolag med huvudkontor i Sverige.

Verkstad i topp

Rapporten visar på ett trendbrott. De svenska företagen ökade i fjol för första gången på flera år sina investeringar i FoU mer än det globala snittet, och skillnaden i tillväxttakt var markant.

De svenska storföretagens investeringar i FoU steg 5,7 procent, till 11,2 miljarder

dollar eller 80 miljarder kronor, medan de tusen största företagens investeringar gick upp 1,4 procent till 647 miljarder dollar.

Enligt undersökningen ökade de svenska verkstadsbolagen sina investeringar i FoU med hela 14 procent och var därmed den svenska sektor som stod för den största procentuella tillväxten.

”Det är hoppfullt”

Globalt lade verkstadsbolagen 4,1 procent mer på FoU-investeringar i fjol.

”De stora svenska företagen gnetar sig fram till lönsamhet genom att vara kostnadseffektiva, men de snålar

Di Fakta

Volkswagen forskar mest

■ Forskning och utveckling 2013, miljarder dollar:

1. VW	13,5
2. Samsung	13,4
3. Intel	10,6
4. Microsoft	10,4
5. Roche	10,0
6. Novartis	9,9
7. Toyota	9,1
8. Johnson & Johnson	8,2
9. Google	8,0
10. Merck	7,5

Sidan 13

”Så skapas innovation i mellanmjölkens land”

inte på FoU och som svensk tycker jag att det är hoppfullt inför framtiden”, säger Fredrik Vernersson.

Verkstadsbolagen står nu för 20 procent av de svenska storföretagens FoU-investeringar. Den mest forskningsintensiva branschen är fortfarande data- och elektronikbranschen, där Ericsson sannolikt dominerar, som står för 45 procent av de svenska FoU-investeringarna.

Läkemedelsbolag tappar

Globalt har tillväxttakten för FoU-investeringar minskat dramatiskt under 2012 och 2013 efter att ha växt med cirka 10 procent i årstakt efter finanskrisen. Detta återspeglas också i att FoU-andelen av de globala företagens försäljning är i en sjunkande trend.

”Den bästa tänkbara förklaringen är att bolagen globalt är mycket mer fokuserade på var man lägger sina FoU-investeringar. Företag blir alltmer noggranna med att utvärdera vad de själva ska

investera i och vad underleverantörerna ska göra”, säger Fredrik Vernersson.

Läkemedelsföretagens situation påverkar också.

”Den globala tillväxten påverkas av att läkemedelsbolagen kämpar med sin lönsamhet, och därför drar ned investeringarna.”

Innebär den höga FoU-tillväxten för svenska företag att de investerar mindre effektivt än sina globala konkurrenter?

”Jag uppfattar inte det på det viset. Skillnaden är att mycket av svensk industris framgång bygger på att ha vassa produkter som man säljer på en global marknad”, säger Fredrik Vernersson.

Tyska Volkswagen var i fjol, precis som 2012, det företag globalt som investerade allra mest i FoU. VW investerade 13,4 miljarder dollar medan tvåan Samsung satsade 13,4 miljarder kronor.

ANDERS HÄGERSTRAND
anders.hagerstrand@di.se
08-573 654 91

Di Krönika

MARIA BORELIUS

maria.borelius@hotmail.co.uk

08-573 650 00

Så skapas innovation i mellanmjölkens land

Valrörelsen var vi många som gladdes åt den gamle metallarens uttalade intresse för innovationsfrågor. I början av oktober kom den nya regeringens löften om strategi och innovationsråd. Så vad ska man göra? Eller inte göra?

Traditionellt har det funnits två helt motsatta sätt att se på innovationsfrågor. Å ena sidan en klassisk marknadsliberal hållning, som säger att människan är av naturen innovativ. Om bara staten krymper och håller tassarna borta, kommer skaparglädjen i samarbete med en darwinistisk marknad att bli till mylla för innovationer, tillväxt och nya jobb.

En klassisk vänsterhållning lutar i stället på dirigism uppifrån. Bara staten har överblick och moraliskt mandat nog att frammana förnyelse, och kan i kraft av sin storlek sätta ramar för och beställa innovationer.

Men i mellanmjölkens land, där offentlig och privat sektor slingrar sig runt varandra, hamnar sanningen mitt emellan, och innovationsfrågor blir en arena för samspel.

Politiker pratar gärna om system och strukturer, men glömmer då hur viktig offentlig sektor är som kund. Här kan Innovationsrådet sätta in en kraftfull stöt. Mer än hälften av Sveriges BNP slussas via offentlig sektor. För alla dessa pengar betalas löner, men köps också en mängd kvalificerade produkter som läkemedel, it och energisystem samt tjänster som juridik och utbildning.

En kund som bara köper på pris skapar dålig innovationsgnista hos sin underleverantör. Den kund där emot, som kan lika mycket som leverantören, som har visioner och vill mer samt effektivare får det att brinna till. Ju mer kvalificerat samhället är som uppköpare, desto mer innovation hos företagen. Det uppstår nya produkter, som sedan kan gå på export med hemmamarknaden som kundreferens. Innovativa kunder skapar driv i hela systemet. Det vet innovativa företag och lägger forskningen där det händer.

Så har exempelvis mikroprocessortillverkaren Intel lagt sitt europeiska forskningshögkvarter i Braunschweig i Tyskland. Vad sker där? Jo Volkswagen, som liksom av en händelse har högst FoU-kvot i världen, ligger där. Där kunderna hittar på nytt, där vill Intel vara nära.

I denna gren var vi en gång världsledande. Utan Televerkets gamla kloka ingenjörer hade vi inte haft något AXE- eller NMT-system och därmed inget globalt Ericsson. Vattenfall och Asea var ett team kring utbyggnad av kärnkraft och kraftöverföring. Utan Astra i Hässle och Sahlgrenska, inget Losec. Då hände det i Sverige.

Men den utvecklingen har brutits. Största kappen i hjulet sätts av lagen om offentlig upphandling. Entreprenören Dan Olofsson har pekat på hur lagen motverkar ett innovativt samarbete mellan högteknologiska underleverantörer och offentlig sektor. Ett litet teknikföretag exempelvis vill nog knapast lägga all själ och kunskap i ett nytt sys-

tem för patientnära informationsöverföring inom sjukvårdssystemet, så kallad M-health, om sedan förstudien blir till ramverk när landstinget ska köra en helt offentlig upphandling bland alla konkurrenter.

Lagen om offentlig upphandling följer EU-direktiven och kom till för att förhindra mygel och kompisköp. Den måste ses över så att transparensen inte skrämmar offentlig sektor att bara köpa på pris, för att undgå kritik. Bryssel nästa.

Svenska landsting köper läkemedel för nästan 30 miljarder per år. Driver de innovation? Det handlar om 21 olika myndigheter som driver efter olika principer, men helst mot lägsta pris snarare än mot spets. Det är en tragedi både för dem som har icke-botbar cancer eller depression med hög risk för självmord, men innebär också tappad tillväxt för Sverige, med vår starka läkemedelstradition och i en bransch som själv satsar 15 miljarder per år på FoU.

I England diskuterar man nu en ”Medical Innovation Bill”, på initiativ av reklamgurun Maurice Saatchi, som ska göra det lättare att pröva ännu inte färdigutvecklade men lovande substanser på de allra mest sjuka patienterna, som har få andra alternativ. Kan vi hitta liknande idéer här?

Ytterligare en viktig offentlig uppköpare är försvarsindustrin, men också de gigantiska forskningsanläggningar som sköts från eller byggs i Europa. Sverige spenderar i dag via statskassan strax under 1 miljard på Big Science. Vi letar Higgspartiklar eller gener eller nya material i gigantiska anläggningar i Europa. För att bygga och driva dessa anläggningar behövs kvalificerade komponenter, magneter, wireless.

Anläggningarna heter ESS (Sverige), Cern (Schweiz) eller varför inte den stora Iter-reaktorn strax utanför Aix-en-Provence, som kommer att utveckla nästa generations fusionsforskning. Uppköp för cirka 150 miljarder kronor väntar. Det motsvarar Hennes & Mauritz omsättning på ett år!

Sverige har hittills varit dåligt på att få valuta för investeringarna. Få svenska företag känner ens till jätteanläggningarna bortom deras mystiska namn. Att hjälpa svenska företag hitta fram borde vara högprioriterat.

Fler förslag behövs, men viktigast blir nog frågan om kultur och attityd.

År 2008 skrev statliga myndigheten Vinnova försiktigt i en rapport att innovationsupphandling visserligen var väldigt bra, men också medförde ”betydande inslag av FoU, vilket innebär risker för misslyckande”. Just så.

Hurdennariskska hanteras och finansieras, både i form av sin uppsida och sin nedsida, blir nog till slut det blivande Innovationsrådets allra hetaste fråga.

Maria Borelius bor i London och arbetar som rådgivare till globala företag, institutioner och akademier samt är ordförande för Stiftelsen Ester, som stödjer invandrarkvinnor att komma in på arbetsmarknaden genom egenföretagande.

NEDFÖR LÖNETRAPPAN. Karolina Ekholm sänkte sin lön med 61 500 kronor när hon tog jobbet som statssekreterare åt finansministern.

FOTO: BERTIL ERICSON

Chockbantade den egna lönen

Det var inte pengarna som lockade Karolina Ekholm till jobbet som Magdalena Anderssons statssekreterare.

Den före detta vice riksbankschefen sänkte sin månadslön med över 60 000 kronor när hon bytte jobb.

Som vice riksbankschef hade Karolina Ekholm en lön på 155 500 kronor i månaden. När hon tillträdde tjänsten

2009 mer än trefaldigades hennes lön.

När hon tackade ja till jobbet som Magdalena Anderssons statssekreterare tog hon dock ett ordentligt kliv ned på lönetrappan. Den nya tjänsten på finansdepartementet innebär att hon sänker sin lön med mer än 30 procent, eller för att vara exakt: 61 500 kronor i månaden. Hennes nya månadslön landar på 94 000 kronor.

Statssekreterarnas löner är,

med ett undantag, enhetliga. Alla statssekreterare tjänar 94 000 kronor i månaden, utom statsministerns statssekreterare som har en månadslön på 104 800 kronor per månad.

Statssekreterarnas lön omprövas normalt en gång per år i samband med den årliga lönerevisionen.

JOHANNA SCHREIBER

johanna.schreiber@di.se

08-573 650 57

Precision

Så förvaltar vi din elportfölj.

Använder du mer än 20 GWh om året och vill ha ett flexibla elinköp?

Då erbjuder vi dig ett eget team som förvaltar din elportfölj. Med lång erfarenhet och kompetens som grund anpassar de med precision dina inköp efter marknadens snabba förändringar och din specifika situation. Dessutom bidrar du via Bixia Miljöfond till ett mer hållbart samhälle. Slå oss en signal på 0771 – 12 12 00, så berättar vi mer.

 Bixia
För mer närproducerad el

Elpriset styrs av utvecklingen på den nordiska elbörsen Nord Pool. Det innebär alltid en viss risk att sköta elinköpet via portföljförvaltning då ert elpris såväl kan minska som öka. Historiskt pris är inte heller någon garanti för framtida elpriser – men vi har varit framgångsrika med de portföljer vi redan idag förvaltar.

Tuff uppgift för vinnarna i Ukrainaval

Ukrainas västvänliga partier, med president Petro Porosjenko i spetsen, vann söndagens parlamentsval.

Valresultatet sänkte räntan för ukrainska statsobligationer i går. I grannlandet Ryssland fortsätter rubeln att försvagas.

Petro Porosjenkos block och premiärminister Arsenij Jatsenjuks parti Folkets front fick drygt 21 procent vardera innan direktmandaten hade räknats.

De väntas bilda regering med stöd av Självhjälpspartiet, under storstaden Lvivs borgmästare Andrej Sadovij.

Däremot klarade troligen varken nationalistiska Svoboda eller kommunistpartiet 5-procentsspärren.

Hopp om en stark regering sänkte Ukrainas ränta i går medan hryvnian, världens sämsta valuta i år, var i stort sett oförändrad.

”Den EU-vänliga sidan har vunnit med reformer och antikorrupsionsarbete högt på dagordningen. Men det är oklart vad det innebär i praktiken” säger Mi Lennhag, Östeuropaforskare på Lunds universitet.

Rubeln fortsatte nedåt

Hon säger att det blir svårt för den nya regeringen.

”Ukraina är väldigt illa ute ekonomiskt. Jag skulle inte vilja vara den som ska styra landet. Det är inte enbart uppskattat att sänka statliga löner och höja skatter, även om ukrainarna förstår att det krävs hårda reformer för att Ukraina ska kunna fungera i framtiden”, säger Mi Lennhag.

Nära 30 av de 450 platserna i parlamentet tillsattes inte på grund av konflikten i öst. Där planeras omröstning om självständighet nästa söndag.

I Ryssland föll rubeln i går för fjärde dagen i följd. Centralbanken har redan stödköpt valuta för 20 miljarder dollar, 145 miljarder kronor, under oktober.

MIKAEL BJÖRK

mikael.bjork@di.se, +46 8 573 652 25

Brasiliens president fick börsen på fall

Kurserna på São Paulo-börsen föll 4,5 procent i går förmiddag sedan det blivit klart att Brasiliens president Dilma Rousseff sitter kvar i fyra år till. Vid söndagens val vann hon en knapp seger över den mer företagsvänlige kandidaten Aécio Neves.

Kursen för den statligt kontrollerade oljejätten Petrobras rasade 11 procent. Samtidigt försvagades valutan real med 2,6 procent till sin lägsta nivå mot dollarn sedan början av 2005.

(DI)

Storbritannien kan förlora EU-rabatt

Den brittiska rabatten på EU-avgiften kan ryka om Storbritannien inte betalar hela sin EU-avgift före den 1 december, varnar EU:s budgetkommissionär Jacek Dominik.

Uppräkningen av den brittiska EU-notan, på totalt 2,1 miljarder euro, offentliggjordes den 17 oktober. Premiärminister David Cameron har vägrat betala. (TT-Reuters)

Bankchock

Det blev en chocksession för italienska banker på Milanobörsen i går som en reaktion på ECB:s stresstest.

Försöken att tona ned resultatet, där nio banker fallerade, misslyckades.

Handeln med aktier i sex banker var inställd i går. De två som fick sämst betyg i Europeiska centralbankens stresstest i helgen föll handlost. Banca Monte dei Paschi di Siena, MPS, kurs tappade teoretiskt 21,5 procent och Cassa di Risparmio di Genova, Carige, 17,2 procent. Totalt föll generalindex med 2,4 procent.

Men även banker som klarade ECB:s nagelfaring med marginal, hamnade i skottelden. Det gäller till exempel Italiens två största banker Unicredit och Intesa Sanpaolo.

Italienska bankmyndigheters ansträngningar i söndags att tona ned resultatet av stresstesterna lyckades alltså inte särskilt bra. Banca d'Italia vice generaldirektör Fabio Panetta sa i en presskonferens att utslaget är särskilt negativt för Italien på grund av den fortsatt låga tillväxten. Det är en bedömning som i stora stycken delas av Europeiska centralbanken.

”Det italienska banksystemet har utsatts för tryck under de senaste åren på grund av villkoren i ekonomin. Tillväxten i Italien har varit lägre än i andra länder och detta har översatts i fler italienska banker med kapitalproblem”, kommenterade Ignazio Angeloni i ECB:s tillsynsnämnd i en intervju med CNBC i går.

Fabio Panetta försäkrade de italienska spararna att inga banker kommer att behöva räddas med statliga medel.

”Kapitalbristen i det italienska bankväsendet är inte svårt att råda bot på. 2,9 miljarder euro är inte mer än 0,2 procent av BNP.”

Djup kris

Sju av de nio italienska banker som ingår i listan på 25 ”kuggningar”, befinner sig precis på gränsen. I deras fall räcker

begränsade åtgärder för att lösa problemen. De återstående två är däremot i djup kris, närmare bestämt MPS och Carige. Storbanken Monte dei Paschi di Siena är på väg ut ur en finansskandal som har haft smärtsamma konsekvenser. Enligt ECB behöver banken en ny kapitalinjektion på 2,1 miljarder euro inom de närmsta nio månaderna, vilket är mer än analytikernas uppskattning. Inom två veckor måste ledningen redogöra för hur man ska lösa problemet.

Farligt hög utlåning

I går tillkännagav MPS att man utsett UBS och Citigroup till finansiella rådgivare för att ”värdera alla strategiska möjligheter som finns tillgängliga”. Banca d'Italia trycker på för en fusion. Chefen för UBI Banca dementerade i går rykten om ett intresse från bankens sida. Även Banca Intesa San Paolos namn förekommer i ryktesfloran.

Cariges problem beror också delvis på den tidigare ledningens bedrägerier. En serie avyttringar och strukturella förändringar ska bidra till att lösa den prekära situationen. Carige behöver 814 miljoner euro för att komma på rätt köl igen.

Den italienska finanstillningen Il Sole 24 Ore påpekade i går att det som gör italienska banker särskilt sårbara i stresstesterna är att deras utlåning relativt sett är hög. Tyska banker har en mycket större andel handel med finansinstrument, men den verksamheten bedöms inte som lika riskfylld av ECB.

kk@di.se

+39 066 759 12 53

CHOCKBESKED. Storbanken Monte dei Paschi di Siena behöver 2,1 miljarder euro, enligt ECB.

FOTO: LUCA BRUNO

Källa: EBA

Stresstest

ECB:s granskning av bankernas tillgångar och förmåga att klara stress gav ett bättre utfall än väntat.

Men få bedömare vågar ropa hej.

Den europeiska centralbanken ECB:s stora genomgång av hälsotillståndet för Europas 130 största banker, som publicerades på söndagen, gav överraskande positiva resultat.

Tjugofem av bankerna

Roger Josefsson, chefsekonom på Danske Bank.

bedömdes per den 31 december 2013 ha för lite kapital men i tolv av dem är underskottet redan täckt.

10 miljarder euro fattas
Sammanlagt uppskattar ECB att det fattas 10 miljarder euro, motsvarande 92,5 miljarder kronor, för att kapitaltäckningen ska vara tillfredsställande.

”I relation till storleken på Europas banksystem är det växelpengar”, säger Karl Whelan, professor vid Univer-

för Italien

GRAFIK: LOTTA EKSTRÖM

oroar bedömare

sity College i Dublin, till den irländska radiokanalen RTE.

En del ifrågasätter dock om testet var hårt nog. De två tidigare test som gjorts har i efterhand visat sig vara för mjuka.

Bankaktier backade

”Den övergripande bilden är att det var ett hyfsat lagom test. Men det finns frågetecken. Från 2018 kommer inteskattefonder och goodwill att få räknas in i kapitalbasen och då blir bilden en annan”, säger Roger Josefsson, chefs-

ekonom på Danske Bank i Sverige.

På Europas börser sjönk bankaktier överlag på måndagen efter att ha stigit i inledningen. Italienska Monte dei Paschi stack ut med en nedgång på 20 procent vid 14-tiden (uppdatera!!).

”Ska man köpa ECB:s retorik att det har varit en robust analys och att vi kan lägga problemen i banksektorn bakom oss? Jag förblir skeptisk. Det riktiga testet blir tiden”, säger Julian Chilling-

worth, investeringschef på kapitalförvaltaren Rathbones, till Wall Street Journal.

För liten efterfrågan

Karl Whelan pekar på att en stor fördel med testet är att bankernas tillgångar nu mäts med en enhetlig måttstock vilket förbättrar transparensen, men tycker inte att stresstestet var särskilt hårt.

”Det var bättre än de föregående men inte särskilt tufft. Exempelvis var ECB tydligt med att något deflations-

scenario inte inkluderades”, säger han till RTE.

Roger Josefsson varnar för att hoppas på för mycket.

”Förväntningar om att det här skulle vara något slags vattendelare och att bankerna nu ska börja låna ut pengar är nog för högt ställda. Det grundläggande problemet är för låg slutlig efterfrågan hos företag och konsumenter.”

VIKTOR MUNKHAMMAR
viktormunkhammar@di.se
08-573 651 89

TAPPAR. Tyskland, med förbundskansler Angela Merkel, visar svaga siffror. FOTO: GEERT VANDEN WIJNGAERT

Tyskland mot ny recession

Allt fler signaler pekar mot att det tyngsta euro-landet, Tyskland, står på randen till en recession.

Facit kommer om drygt två veckor, när BNP för tredje kvartalet presenteras.

Tyskland, som har hållit euroområdet under armarna under krisen, börjar själv vackla. Under augusti föll såväl orderingång som industriproduktion och export det mesta på fem år. Det har fått centralbanken Bundesbank att varna för sämre tider.

Efter det oväntade BNP-fallet på 0,2 procent under andra kvartalet ökar oron inför siffrorna för det tredje kvartalet, som presenteras den 14 november. Blir det ännu ett minus är Tyskland åter i recession.

”De senaste siffrorna från industrin är mycket oroande. Det tredje kvartalet var troligen sämre än väntat. I bästa fall stagnerade ekonomin”, säger Jörg Krämer, chefsekonom på storbanken Commerzbank, till nyhetsbyrån Bloomberg.

”Inga ljuspunkter”

Pessimismen fick i går bränsle av Ifo-institutet.

”Det finns inga ljuspunkter för industrin”, sa Ifo-ekonomen Klaus Wohlrabe i samband med presentationen av Ifo-index för oktober.

Indexet föll för sjätte månaden i följd och är på den lägsta nivån på nära två år. Nedgången från 104,7 till 103,2 punkter var också större än vad analytiker hade räknade med.

Klaus Wohlrabe räknar nu med att de svaga andra och tredje kvartalen följs av nolltillväxt under det fjärde kvartalet.

Den tyska handelskammaren, DIHK, spädde i går på dysterheten. Med bara två

månader kvar av året sänker DIHK tillväxtprognosen från 2,0 till 1,3 procent. För nästa år halveras prognosen från 1,5 till 0,8 procent.

Det är främst problem i omvärlden, som Ukrainakrisen och sanktioner mot Ryssland, som slår mot tysk ekonomi.

”Den geopolitiska motvinden blir starkare”, skriver DIHK i sin prognos som bygger på enkäter med 27 000 företag.

Siffrorna överraskar

På hemmaplan oroas företagen av den ekonomiska politiken i förbundskansler Angela Merkels stora koalition.

Den skarpa nedgången i tysk ekonomi överraskar analytiker.

”Vi hade inte väntat oss den här nedgången i förtroendeindikatorer: det låg inte i vår augustiprognos. Men vi får avvakta BNP för tredje kvartalet”, säger Peter Svensson, ekonom på prognosmyndigheten Konjunkturinstitutet KI.

Sverige drabbas när den tunga handelspartnern Tyskland bromsar.

”Om tysk ekonomi går dåligt och efterfrågan växer mindre är det naturligtvis dåligt för svensk export och ekonomi. Svensk export har också varit ganska svag ett tag, även om det är oklart hur mycket som beror på Tyskland”, säger Peter Svensson.

Men det finns optimister.

”Om Tyskland kan dra ned euroområdet på grund av Rysslands aggression i Ukraina, kan det också dra upp det. Tyskland har fortfarande en grundläggande starkposition”, säger Christian Schulz, ekonom på Berenberg Bank i London, till Bloomberg.

MIKAEL BJÖRK
mikael.bjork@di.se
+46 8 573 652 25

GÅ MED I DI-PANELEN

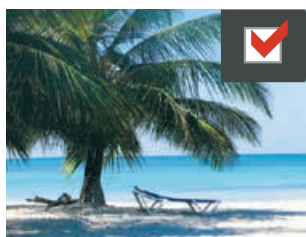
Vi strävar alltid efter att förbättra våra produkter och tjänster samt att ge en bra service såväl till prenumaranter som annonsörer. Du som läsare kan hjälpa oss med detta! Gå med i Di-panelen och hjälp oss genom att svara på korta webbenkäter. Det kan också handla om att delta i fokusgrupper eller djupintervjuer. Det här behöver vi din hjälp med:

- Utveckla innehållet i Di:s produkter
- Påverka utseende och funktionalitet på produkter och tjänster
- Bidra till redaktionell utveckling
- Branschundersökningar och tester av annonser

Du skänker pengar till Hand in Hand...

Varje gång du besvarar en enkät skänker du pengar till Hand in Hand som Di samarbetar med sedan många år. Hand in Hands vision är att eliminera fattigdom i bland annat Indien genom utbildning och företagande.

... och tävlar om 5 st presentkort à 15 000 kr hos valfri researrangör

Varje år får du som svarat på enkäter en inbjudan att tävla om presentkort på resor hos valfri researrangör.

**För mer information och anmälan
gå till: di.se/dipanelen**

Dubbelt tack för din insats!
Peter Fellman
Chefredaktör, Dagens industri

I samarbete med:

HAND IN HAND
Sweden

Di Panelen

ANALYS

Redaktör: Cecilia Schramm
cecilia.schramm@di.se, 08-573 651 98

ANALYS
I VÄNTAN PÅ SANDVIKS
VÄNDNING

18

ANALYS
”VÄNDSKÄREN LIGGER KVAR
PÅ SAMMA NIVÅ”

19

ANALYS
FORTSÄTT ATT
SPARA, SSAB

20

ANALYS
”VIKTIGAST ATT FÅ
UT SYNERGIER”

20

Lägre oljepris
bidrog till fall

USA-BÖRSENA

De ledande amerikanska aktieindexen försvagades på måndagen, efter förra veckans starka utveckling. Ett fallande oljepris tyngde energisektorn, samtidigt som de kontrakterade husköpen steg mindre än väntat i september.

Dow Jones Industrial Average försvagades 0,2 procent till indexnivån 16.771, medan det breda S&P 500 var ned 0,3 procent till 1.958. Tekniktunga Nasdaq Composite backade 0,1 procent till 4.478.

Omsättningen uppgick till cirka 330 miljoner aktier på New Yorkbörsen och 800 miljoner aktier på Nasdaq.

Läkemedelsjätten Mercks aktie försvagades 2,7 procent. Ett justerat resultat per aktie på 0,90 dollar för det tredje kvartalet slog analytikernas förväntningar med 2 cent, men intäkterna var lägre än väntat.

”Hittills har rapporterna varit ganska bra, och Federal Reserve fortsätter att stötta marknaden samtidigt som vi går in i en säsongsmässigt stark börsperiod”, sa Patrick Spencer, chefaktiemäklare på Robert W. Baird & Co i London, till Bloomberg News.

Av de bolag inom S&P 500 som hittills har rapporterat resultat för det gångna kvartalet har 80 procent slagit förhandsförväntningarna gällande resultat.

Oljebolag hade det tufft i samband med att oljepriset fortsatte lägre och energisektorn inom S&P 500 backade 2,3 procent. Chevron och Exxon Mobile sjönk 0,9 respektive 1,2 procent.

På statistikfronten steg de kontrakterade husköpen 0,3 procent i september (Direkt)

▲ S&P-100 vinnare, i går

UNITED PARCEL SE	+1,3%
COLGATE-PALMOLIV	+1,1%
GILEAD SCIENCES,	+1,1%
ACCENTURE PLC	+1,0%
PROCTER & GAMBLE	+0,9%
METLIFE	+0,9%
ALLSTATE CORPORA	+0,9%
GENERAL MOTORS C	+0,9%
ABBVIE INC	+0,9%
CVS CAREMARK COR	+0,8%

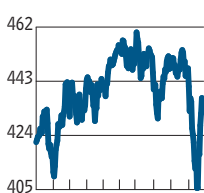
▼ S&P-100 förlorare, i går

HALLIBURTON COMP	-6,8%
SCHLUMBERGER LTD	-4,7%
DEVON ENERGY COR	-4,0%
NATIONAL-OILWELL	-4,0%
OCCIDENTAL PETRO	-4,0%
DOW CHEMICAL COM	-3,8%
APACHE CORP.	-3,4%
ANADARKO PETROLE	-2,9%
MERCK & CO INC	-2,8%
CONOCOPHILLIPS	-1,9%

Stockholm:

436,67

OMXS 1 ÅR

KLOCKAN 18:00

Dow Jones: 16780,85

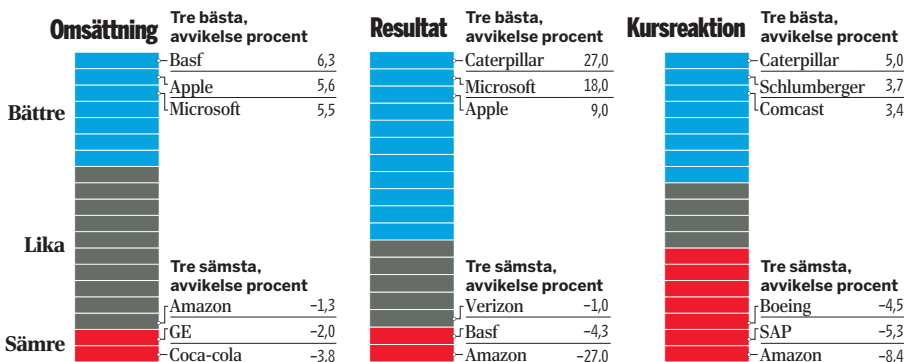

Nasdaq: 4476,86

Glädjespridare

Börsbolagen i Europa och USA har bjudit på fler positiva än negativa överraskningar i höstens rapporter. Det har gett avtryck i aktiekurserna.

+/-2,0 procent som förväntat, över bättre och under sämre
Källa: Bloomberg, Factset

Glädje i rapporterna

Bolag, land (börsvärde, miljarder kronor)	Bransch	Omsättning	Resultat	Kursreaktion
GE, USA (1865)	Industrikonglomerat	▲	●	▲
Boeing, USA (632)	Flygindustri	▲	▲	▲
Caterpillar, USA (453)	Fordon, maskiner	▲	▲	▲
Daimler, Tyskland (591)*	Person- och lastbilar	▲	▲	●
UPS, USA (666)	Speditionstjänster	●	▲	●
Schlumberger, USA (907)	Oljeservice	●	●	▲
Basf, Tyskland (580)	Kemi	▲	▼	▼
Amazon, USA (964)*	E-handel	●	▼	▼
LVMH, Frankrike (598)	Lyxartiklar	●	(saknas)	●
Nike, USA (568)	Sportartiklar	▲	▲	▲
Johnson & Johnson, USA (2109)	Läkemedel	●	▲	▼
Coca-Cola, USA (1305)	Läsk	▼	▲	▲
Comcast, USA* (1014)	Massmedia	●	▲	▲
Wells Fargo, USA (1936)	Bank	●	●	▼
Apple, USA (4476)	Datorhårdvara	▲	▲	▲
Intel, USA (1191)	Halvledare	●	●	▼
Microsoft, USA (2757)	Mjukvara	▲	▲	▲
SAP, Tyskland (583)	Affärssystem	●	▲	▼
Verizon, USA (1468)*	Teleoperatör	●	●	▼

Antal bättre/lik/sämlre än väntat 7/10/2 11/5/2 8/4/7

▲ Bättre ● Lika ▼ Sämlre *Näml störst. Det största bolagen har inte rapporterat. GRAFIK: PER ÅSTRÖM

Över förväntan
Styrkebesked på bred front i rapporterna

De svenska storbolagen har hittills gjort en överraskande stark rapportssäsong. Det har också deras kunder och världens viktigaste och värdefullaste börsbolag, visar Di:s genomgång.

Oroliga aktiesjäljar hade inga problem att jaga upp sig inför rapportfloden. Med geopolitisk oro, sanktionsshot, deflationsskräck, sackande konjunktursignaler i Europa och en ny kreditkris i Grekland stod alla i beredskap att precis som de senaste tre höstarna justera ned sina högt ställda omsättnings- och vinstförväntningar.

Men bolagen har hittills klarat sig över förväntan. Och det är inte bara de svenska tungviktarna. Majoriteten av företagen på båda sidorna Atlanten har överträffat analytikernas prognoser enligt nyhetsbyrån Bloombergs genomgång. Det är positiva nyheter både för de svenska bolagen som har många av dem som kunder

och för det internationella kapitalets sug att investera i aktier.

I USA har 60 och 80 procent av de 208 stycken S&P 500-bolagen som redovisat sina siffror överträffat analytikernas omsättnings- och resultatprognoser. Och det har de gjort med i genomsnitt 0,7 respektive 4,8 procent.

Försäljning och omsättning

I Europa rapporterar bolagen slöare. Men trenden för de 103 stycken i Bloombergs 500-index som hittills lagt korten på bordet är densamma. För fjärde kvartalet i rad har bolagens resultat slagit analytikernas förväntningar och det med 7,5 procent. Den här gången har också försäljningen efter två kvartal med något sämlre omsättningssiffror varit 0,6 procent bättre än väntat.

Di har också gått igen hur analytiker och placerarna tagit emot rapporterna från världens viktigaste och värdefullaste företag. I nästan alla branscher har bolagen sålt för mer, gjort mer vinst och haft högre marginaler än beräknat. Place-

Caterpillar bjöd på ett urstarkt resultat.

rarna har varit något mer reserverade, men ändå höjt fler aktier än de sänkt.

Allra mest fart blev det i Caterpillar-aktien, upp med 6 procent efter att fordons- och maskinettan krossat vinstförväntningarna med 27 procent och som hela industrins vägvisare uttryckt försiktig optimism inför 2015.

Positivt över hela linjen var det även för världens värdefullaste bolag Apple och mjukvarujätten Microsoft medan e-handlaren Amazons aktieägare gärna hade sluppit sin surpris. En rekordförlust sådde nya tvivel om grundaren Jeff Bezos allt mer yviga tillväxtsatsningar ska bära frukt. Det har inte bara sänkt aktien stort i år, kinesiska Alibiba har också gått om som världens värdefullaste e-handlare.

Di I fokus

MIKAEL VILENIUS

mikael.vilenius@di.se

08-573 652 78

Di Håll koll på

SCA etta bland pappersbolagen

■ Sedan SCA växlat till hygien- och konsumtionspåret har Billerud Korsnäs varit Stockholmsbörsens utan konkurrens mest lönsamma pappersbolag att äga. Är det fortfarande det efter tisdagens kvartalsrapport? Utsikter, prishöjningar och underhållsstopp blir de viktigaste hållpunkterna.

Kinnevik i topp igen

■ Kinnevik steg på måndagen med 1,8 procent, mest av alla OMXS30-bolagen. Det var 28:e gången i år som investmentbolaget, med styrelseordförande Cristina Stenbeck, toppade den dagliga kursvinnarlistan. Nokia, Astra Zeneca, Electrolux och SSAB har gjort det 21, 18, 13 respektive 12 gånger var.

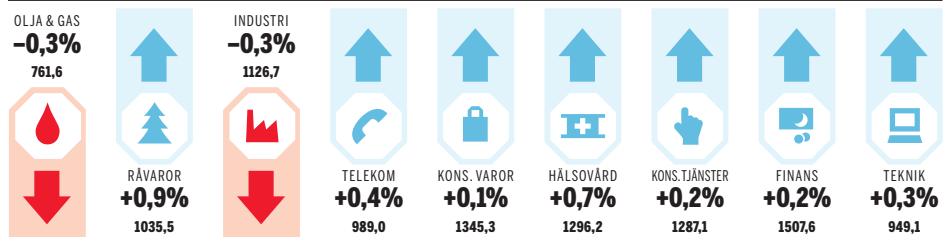

Medelstora bolag i samlad trupp

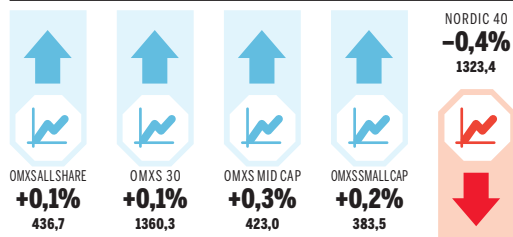
■ Efter börsturbulensen är placerarna kvar i stadiet där de frågar sig hur mycket aktier de ska äga snarare än vilka typer av aktier. Det syns tydligt i indexen för Stockholmsbörsens stora, medelstora och små bolag. De har alla den senaste veckan stigit i det snäva intervallet 4,4–4,8 procent.

Stockholmsbörsens branschindex, i går

Index, i går

Vinnare i går

ENDOMINES	+13,6
NET INSIGHT B	+9,7
STOCKWIK FÖRVALT	+9,5
OPCON	+7,4
MIDWAY B	+4,8

Förlorare i går

SHELTON PETROLEU	-8,4
IMAGE SYSTEMS	-6,1
GEVEKO B	-5,7
FEELGOOD SVENSKA	-5,6
ORTIVUS B	-5,3

Nobia räknar med Norden

Köksbolaget Nobia redovisar ett justerat rörelseresultat på 233 miljoner kronor för det tredje kvartalet, väntat var 230 Mkr enligt SME Direkt.

Försäljningen inom Nobias nordiska verksamhet backade organiskt med 3 procent i det tredje kvartalet. Periodens aktivitet tyngdes av den varma sommaren och för september enskilt låg tillväxten på plus.

”Generellt är vi försiktigt positiva när det gäller Norden framöver”, säger Nobias vd Morten Falkenberg.

Hans säger vidare att planen är att bolaget ska göra ett par förvärv under det närmaste året och att det inte är omöjligt att nå rörelsemarginalmålet på 1 procent 2016 nu när fransk Hygena är på väg ut.

Justerat var rörelsemarginalen 7,9 procent under det tredje kvartalet.

Aktien var oförändrad. (Direkt)

Affärer lyfter Net Insight

Net Insight, som levererar lösningar för medienät, redovisar ett resultat efter skatt på 24,7 miljoner kronor för det tredje kvartalet (2,9).

Nettoomsättningen ökade med 68 procent till 112 Mkr och rörelsemarginalen var 28 procent (5,8).

”Net Insight har en mycket stark tillväxt under det tredje kvartalet vilket framför allt är ett resultat av de strategiska affärerna på den viktiga nordamerikanska marknaden. Den globala underliggande efterfrågan är positiv och stabil även från sett affärerna i Nordamerika”, skriver vd:n Fredrik Tumegård i rapporten.

Aktien lyfte 9,7 procent. (Direkt)

■ **Vägmarkeringsbolaget Geveko redovisar ett resultat efter skatt på 28,3 Mkr för det tredje kvartalet (30,5). Nettoomsättningen landade på 398 Mkr (368). Aktien föll 5,7 procent.** (Direkt)

■ **Medicinteknikbolaget Ortivus redovisar ett resultat efter skatt på 1,8 Mkr för det tredje kvartalet (-2,4). Nettoomsättningen uppgick till 19,7 Mkr (8,1). Aktien föll 5,7 procent.** (Direkt)

På agendan i dag

■ Rapporter

Billerud Korsnäs (7.00), Alfa Laval (7.30), Inwido (7.30), Lindab (7.40), HMS Networks (8.00), Mycronic (8.00), Profilgruppen (8.00), Endomines (8.45), Nolato (14.30), Kabe (15.00)

■ Makrostatistik

Japan: detaljhandel september
SCB: PPI, detaljhandel, handelsbalans september
USA: order varaktiga varor september, S&P/Case-Shiller husprisindex augusti, hushållens konfidensindikator oktober

■ Centralbanker

RB: räntebesked, penningpolitisk rapport, presskonferens

I väntan på Sa

Bättre resultat än väntat, men frågetecknen kvarstår.

Den som hade hoppats på en tydlig vändpunkt som kan stänga igen Sandviks gap upp till branschkollegerna på börsen får fortsätta vänta.

Di Kommentar

MARTIN BLOMGREN

martin.blomgren@di.se

08-573 650 46

Sandvik sällade sig i går till den allt längre raden av industribolag som har lyckats överraska positivt med sitt resultat under det tredje kvartalet. Resultatet före skatt på 2 001 miljoner kronor kan jämföras med snittprognosen på 1 781 Mkr, enligt SME Direkt.

Det är en 12-procentig positiv avvikelse som hämtar kraft dels i en högre omsättning än väntat, 22,6 miljarder mot prognosen på 21,4 miljarder, och dels i en något bättre rörelsemarginal än vad analytikerna hade ställt in sig på.

Det fick inledningsvis aktien, som har släpat efter verkstadskollegerna på börsen, att stiga i går. Uppgången kom dock snabbt av sig.

Att Sandvikaktien redan hade lyft med 8 procent på drygt en vecka, påhejad av positiva rapporter, är en viktig förklaring till det svala mottagandet.

”I sin helhet varken ökade eller minskade rapporten för det tredje kvartalet den osäkerhet som omgärdar Sandvik.”

PRESSAS. Sandvik är mitt uppe i ett stort sparprogram.

Men det finns också ett flertal frågetecken som investerarna väntar på att få utträtade.

Ett av dem rör gruvsegmentet. Det fria fallet i efterfrågan verkar visserligen vara över och Sandvik ser – precis som rivalen Atlas Copco gjorde förra veckan – en utplaning på en låg nivå.

De stora gruvbolagen håller uppe produktionstakten vilket gör att utrustningsleverantörerna kan fortsätta sälja verktyg, reservdelar och service. Däremot lyser stora systembeställningar med sin frånvaro hos Sandvik vilket sänkte den organiska orderingången i gruvdivisionen med 14 procent.

Att order på gruvsystem slår mellan kvartalen är helt normalt men på en osäker marknad väcker uteblivna order alltid frågan om det är tillfälligt eller om det är ett tecken på att kunderna har blivit försiktigare.

Och med stora prisnedgångar på bland annat järnmalm ser en återgång till tiden då nya jätteprojekt startades väldigt avlägsen ut.

En annan fråga rör Sandviks verktygsdivision, det mycket lönsamma flaggskeppet Machining Solutions. Här är rörelsemarginalen visserligen höga 19,5 procent och därmed i stort sett i nivå med analytikernas prognoser. Men försäljningen var högre än väntat och organiskt var den 4 procent högre än i fjol vilket sätter ljuset på nedgången för marginalen som samma kvartal i fjol var 21 procent.

Det finns en del jämförelsestörande element som förklarar nedgången och Sandvik har växlat upp sälj- och forskningsaktiviteterna för att knipa marknadsandelar men utfallet smyger ändå in en viss tvekan kring hur stor hävstången på ökad försäljning blir framöver.

Ett tredje område där osäkerhet råder är det stora strukturprogram som Sandvik är mitt uppe i. När allt är på plats ska 150 fabriker ha blivit 125 och detaljerna i den första etappen, som berör ett tiotal enheter, presenterades i december i fjol och innebar 900 Mkr i kostnader och årliga besparingar på 800 Mkr.

Programmet går enligt plan uppger vd Olof Faxander och närmar sig nu nästa fas.

I början av 2015 avslöjas hur nästa etapp i strukturmöndlingen ser ut och vilka kostnader och besparingar som de nya åtgärderna ska ge.

Till dessa tre frågetecken kan läggas den obefintliga lönsamheten i anläggningsdivisionen Construction och förstås den allmänna konjunkturoron.

I sin helhet varken ökade eller minskade rapporten för det tredje kvartalet den osäkerhet som omgärdar Sandvik vilket talar för att gapet upp till branschkollegerna kommer att bestå tills vidare.

Källa: Infront

”Vändskär

7

Frågor till...

Olof Faxander

■ vd för Sandvik.

Du beskriver den globala efterfrågan som relativt oförändrad – vilka delar sticker ut?

”På den positiva sidan är det Nordamerika som är starkt och vi ser även många delar av Asien gå starkt, bland annat är det god aktivitet i Kina inom bilindustrin och i allmän verkstadsindustri. Europa ger en blandad bild där direkt försäljning i Ryssland förstås påverkas av oron kring Ukraina, men sanktionerna ger även en indirekt påverkan. Positiva delar i Europa är exempelvis England.”

Är Ryssland den viktigaste orsaken till att Europa är svagt?

”Ryssland sticker ut negativt men det är ingen nämnvärd tillväxt generellt sett i Europa, det är inte recession men inte

Räntor, i går

SV KORT	SV LÅNG	USA 10 ÅR
-0,01p	-0,01p	-0,02p
0,07%	1,25%	2,25%

Valutor, i går

TCW	€	\$	£	¥	kr	kr	fr
TCW 125,40 KR	EURO 9,26 KR	USD 7,28 KR	GBP 11,75 KR	JPY 6,76 KR	DKK 1,24 KR	NOK 1,10 KR	CHF 7,68 KR
+0,0 öre	+7,5 öre	+5,0 öre	+10,7 öre	+7,0 öre	+1,0 öre	+0,2 öre	+6,0 öre

Råvaror, i går

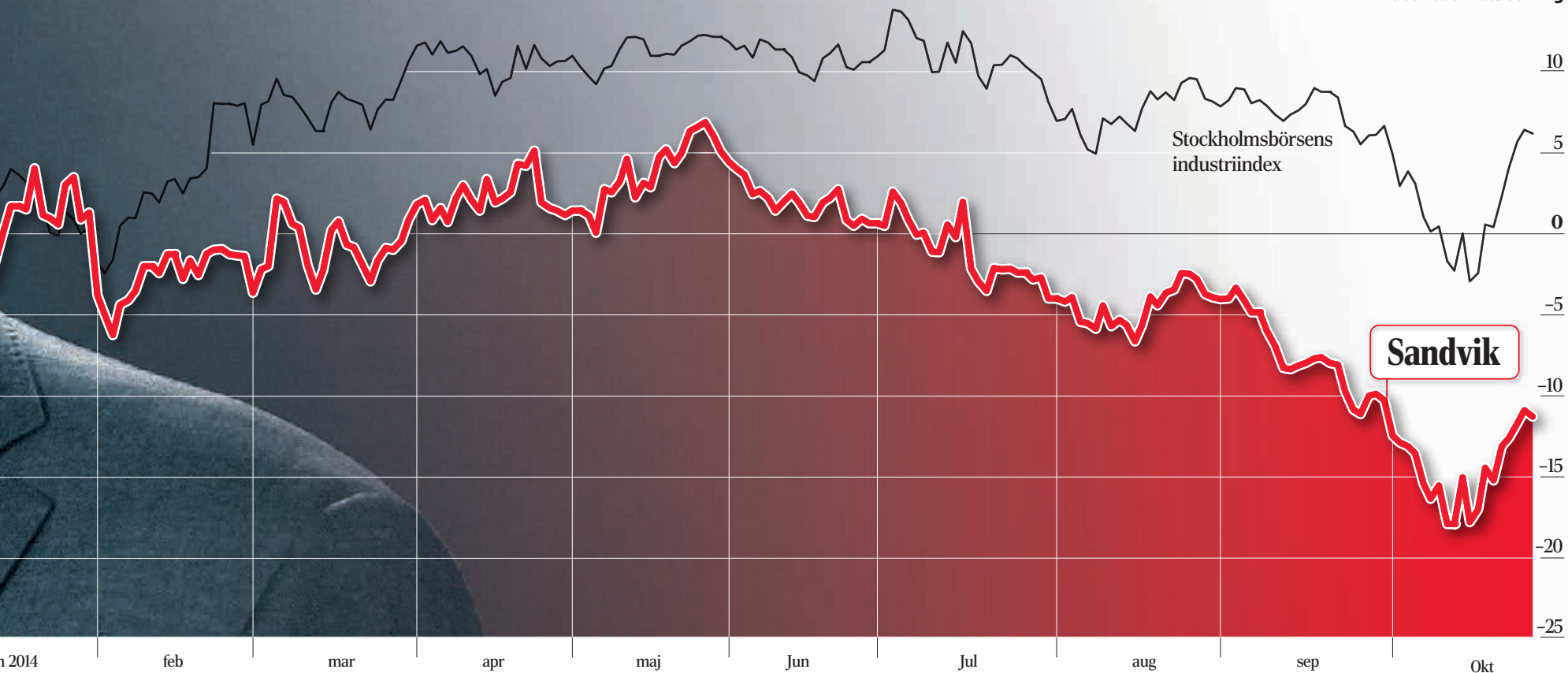
OLJA	GULD	SILVER	KOPPAR	ZINK	ALUMINIUM
85,7 USD/FAT	1229,5 USD/UNS	1718,0 CENT/UNS	6700,0 USD/TON	2264,0 USD/TON	1950,5 USD/TON
-0,5	-1,2	-1,0	-30,5	+34,0	-34,0

Indviks vändning

Under ytan

Sandvik har tappat 12 procent på börsen i år och rapporten som vd Olof Faxander presenterade i går blev ingen vändpunkt.

Procentuell utveckling

GRAFIK: LOTTA EKSTRÖM. FOTO: BERTIL ERICSON.

ren ligger kvar på samma nivå”

heller den uppgång vi kan se på andra håll i världen.”

Ni sänker era lagernivåer påtagligt. Har ni medvetet hållit igen på tillverkningsstakten?

”Det är en säsongsmässigt normal lageravveckling som sker under tredje kvartalet, men vi är fortfarande över vårt långsiktiga mål och vi har stort fokus på att sänka lagernivåerna. Vi har en bra sänkning inom Construction och inom Mining, i Materials Technology har vi inte sänkt nivån under kvartalet men vi fortsätter fokusera på det. Inom Machining har vi arbetat med att få en jämnare tillverkningsprofil och där ligger vi stabilt kring vårt mål.”

Ni vittnar om en hög aktivitetsnivå inom olja och gas. Har kunderna inte

börjat tveka på grund av den stora nedgången i oljepriset?

”Inte till dags dato, vi har en bra försäljningsutveckling i Varel (bolag med stor exponering mot olje- och gassektorn som Sandvik köpte i våras, Di:s anm.) och på det stora hela taget en bra orderingång även i Materials Technology.”

Efterfrågan på grusidan har stabiliserats men ändå faller er orderingång rejält. Hur ska man tolka det?

”Efterfrågan på utrustning och bergborrverktyg är stabil och där är orderingången i nivå med faktureringen. Det som har påverkat orderingången negativt är att vi inte har haft några stora systemorder. Det är projekt som faller lite olika mellan kvartalen och vi har inte haft någon stor order det här kvartalet, men

”Det är inte recession i Europa men inte heller den uppgång vi kan se på andra håll.”

OLOF FAXANDER,
VD FÖR SANDVIK

det är inget tecken på en försämring i gruvmarknaden utan den underliggande verksamheten är stabil.”

Vändskärsförsäljningen i ert affärsområde Machining är ofta en bra konjunkturmätare. Hur har försäljningen varit hittills i oktober?

”Det har varit en stabil försäljningsutveckling jämfört med september, det ligger kvar på nivån från tredje kvartalet.”

Under kvartalet har ni tagit ett lån i Japan, varför?

”Vi försöker sprida upplåningen i lite olika valutor och det här är ett led. Men vi har en total nettoskuld på 33 miljarder kronor och det här är 2 miljarder så det är inte en jättestor del av vår totala låneportfölj.”

MARTIN BLOMGREN

Di Rapport**Sandvik**

■ Juli–september

MKR	2014	2013
Omsättning	22 593	20 416
Rörelseresultat	2 462	2 531
Resultat efter skatt	1 458	1 631
Vinst/aktie, kronor	1,17	1,30
Eget kap/aktie, kr	27,4	25,9

SANDVIK I GÅR
-1,2%
I ÅR -11,2%

6

Frågor till...

Martin Lindqvist

■ vd för ståltillverkaren SSAB.

”Viktigast att få ut synergier”

Uppenbarligen slår effektiviseringsåtgärder igenom i ert resultat nu.

Är ni klara med era stora program?

”Vi måste alltid jobba med förbättringar men i USA är programmen klara. I Europa körde vi på ett kapacitetsutnyttjande på strax över 70 procent det tredje kvartalet och nådde ändå ett break even-resultat. SSAB var inte i närheten av att klara det för ett antal år sedan. Det viktiga från och med nu är att realisera synergier på 1,4 miljarder kronor från samgåendet med Rautaruukki. Här är vi övertygade om att vi kommer att lyckas väl.”

Spotpriserna på grovplåt i USA är på väg ned. Men borde de inte vända upp när den ryska exporten till USA sannolikt stryps i december?

”Det tror jag är för mycket sagt. Allt annat lika, minskar utbudet och det är bra. Men det är svårt att veta hur det påverkar priserna i nuvarande marknadsläge.”

Vad är det som motverkar en prisuppgång?

”Det finns höga lagernivåer i amerikanska stålservicecenter och vi ser en mindre efterfrågan fram till årsskiftet när kunderna fokuserar på lager. Men det viktiga för oss är inte dessa mer kortsiktiga faktorer utan vad som händer med den underliggande efterfrågan under nästa år. Den ser inte ut att försämrats och det är positivt.”

I USA gör ni stålbaserat skrot medan ni i Europa använder järnmalm. Skrotpri-set har varit stabilt samtidigt som priset på järnmalm rasat. Kommer skrotpri-set till slut att dras med i raset?

”Över tid har malmpri-set och skrotpri-set följts hyggligt väl åt men så är det inte nu. Kortsiktigt styrs skrotpri-set av säsongsmönster men över tid tror jag inte att det finns något som talar för att skrotpri-set och järnmalmpriset inte ska följas åt – så antingen ska skrotpri-set ned eller järnmalmpriset upp. Men för oss är marginalen mellan stål- och skrotpri-set det viktiga och där ligger vi nu på historiskt normala nivåer på 500 dollar per ton jämfört med för ett år sedan då marginalen låg på 300 dollar per ton.”

Finns det risk för en större nedgång i stålpriserna i Europa som en konsekvens av raset i järnmalmpriset?

”Tidigare gick järnmalmpriset upp ordentligt och stålpriserna gick inte upp på samma sätt. Men det är klart att det finns en strukturell överkapacitet i den europeiska stålindustrin så allt annat lika så borde det finnas en följsamhet i stålpriset.”

Hur går det för er i Asien?

”Vi fortsätter jobba i Asien med oförminskad styrka men spotpriserna i Kina och Asien är på 4-årslägst. Marknaden går sidledes för oss, volymerna ökar inte utan ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare.”

ANDERS HÄGERSTRAND

UPPÅT. SSAB, med vd:n Martin Lindqvist, presenterade i går ett överraskande starkt kvartalsresultat.

FOTO: BERTIL ERICSON

Fortsätt att spara, Martin Lindqvist

Lägre underliggande kostnader, raset i järnmalmpriset och en stark stålmarknad i Nordamerika bidrog till att SSAB:s resultat för det tredje kvartalet överraskade positivt.

Aktien steg i går men osäkerheten kring marknadsutvecklingen i Europa talar för en fortsatt skakig kursutveckling.

Di Kommentar

ANDERS HÄGERSTRAND

anders.hagerstrand@di.se

08-573 654 91

SAB lämnade i går sin första rapport sedan förvärvet av Rautaruukki blev klart. Det finländska bolaget ingår i SSAB:s resultat sedan den 1 juli.

Resultatet för sommarkvartalet var klart bättre än analytikerens förväntningar, rörelseresultat justerat för engångsposter var 510 miljoner kronor jämfört med väntade 145 Mkr enligt SME Direkts sammanställning. Differensen

berodde dels på att resultatet för det europeiska affärsområdet var mindre dåligt än väntat och dels på att SSAB:s resultat i Nordamerika fortsätter att överträffa högt ställda förväntningar.

I Europa lyckades SSAB lyfta lönsamheten markant till ett positivt resultat trots att kapacitetsutnyttjandet endast låg på drygt 70 procent – det är en imponerande prestation. Marginalförbättringen beror framför allt på att bolaget har sänkt sin underliggande kostnadsnivå och på att stålpriserna har fallit mindre än järnmalmpriset.

I USA var det närmast klackarna i taket för SSAB under kvartalet. Resultat lyfte kraftigt i synnerhet tack vare högre priser och ett ännu bättre kapacitetsutnyttjande.

SSAB räknar med fortsatt stark efterfrågan i Nordamerika, men trots det finns det en osäkerhet kring prisutvecklingen framöver. Dagspriset på grovplåt har börjat falla men det kan eventuellt komma att motverkas av att USA har beslutat att införa straffullar på mellan 74 och 185 procent på rysk grovplåt på rulle från och med i mitten på december.

Eftersom ryska leveranser står för uppskattningsvis 5 procent av den amerikanska marknaden kan straffullarna knappast gå obemärkt förbi.

De två positiva slutsatserna efter gårdagens rapport är att Martin Lindqvist förtjänstfullt har sänkt SSAB:s kostnads-

”Martin Lindqvist har förtjänstfullt sänkt SSAB:s kostnadsbas och företaget fortsätter att gå starkt i Nordamerika.”

bas och att SSAB fortsätter gå starkt i Nordamerika. Trots detta är det ingen panik med att köpa SSAB:s aktie eftersom utsikterna på den europeiska stålmarknaden i stort sett är lika grumliga som tidigare.

Järnmalmpriset har visserligen fortsatt att falla det fjärde kvartalet vilket kortsiktigt kan gynna SSAB:s europeiska marginaler ytterligare en tid. Men givet den stora överkapaciteten i den europeiska stålindustrin och de osäkra konjunkturutsikterna i Europa är risken överhängande för att stålpriserna snart viker ned kraftigt och anpassas till lägre råvarukostnader vilket ofrånkomligen slår mot SSAB:s marginaler.

Det viktigaste för SSAB nu är att bolaget snabbt och effektivt lyckas realisera synergier på 1,4 miljarder kronor från samgåendet med Rautaruukki.

Dessa behöver SSAB för att övervintra den utdragna europeiska stålkrisen.

Di Rapport

SSAB

■ Juli–september

MKR	2014	2013
Omsättning	13 314	8 695
Rörelseresultat	510	-602
Resultat efter skatt	326	-523
Vinst/aktie, kronor	-0,26	-1,61
Eget kap/aktie, kr	79,44	84,15

Fotnot: Rörelseresultat och resultat efter skatt exklusive jämförelsestörande poster

Di Inköp & logistik

Utbildningar som lönar sig.

Våra utbildningar är inte bara internationellt erkända, de bär även en kvalitetsstämpel som får medarbetare och företag att växa sig starkare och lönsammare. Flera av våra studerande är idag högt uppsatta inom organisationer i Sveriges och ibland även världens största börsföretag. De vet att det lönar sig att välja Silf, norra Europas ledande expert inom kompetens- och karriärutveckling.

Vi erbjuder allt från seminarier till branschens bästa utbildningar inom inköp, offentlig upphandling, logistik, förhandling och juridik. Läs mer på silf.se eller ring en kompetensrådgivare på 08-752 16 80.

Från kunskap till hållbar lönsamhet
Kompetensutveckling för dig som vill nå toppen inom inköp och logistik

Di Företagsaffärer**Di Drömboende**

Vecka 44 publiceras Drömboende FREDAG 31 oktober

OBS sista dagen för annonsbokning & material är tisdag 28/10 kl. 11.00

För information och bokning ring: Fredrik Eriksson 08-505 738 34,
Du kan även maila till di@newsfactory.se.

Lönsamt företag inom matproduktion

Leverans till skolor och förskolor m.m. i Stockholm.
Omsättning ca 20Mkr.

Mailsvar till andreas@affarspartner.com

Di Rapporter & Meddelanden**Quoniam Funds Selection SICAV**

Bolagssäte: 308, route d'Esch, L-1471 Luxembourg
R.C.S. Luxembourg B 141455

Innehavarna av andelar i Quoniam Funds Selection SICAV ("bolaget") uppmärksammas på ändringar som träder i kraft den 28 november 2014.

Berörda andelsinnehavare i bolaget ombeds att informera sig om ändringarna som det går att läsa om på www.union-investment.com – för andelsinnehavare i Luxemburg på förvaltningsbolagets särskilda webbplats (under "Legal & Mandatory Information") – och att dessutom läsa igenom det relevanta meddelandet till andelsinnehavarna som finns tillgängligt för nedladdning.

En tryckt version av meddelandet till andelsinnehavarna på ovan nämnda webbplats kan på förfrågan erhållas från förvaltningsbolaget utan kostnad.

Luxemburg, oktober 2014

Bolagsstyrelsen

Di Annonsmarknaden

OFFENTLIG AUKTION

Båstad Stora Hult 6:125, Pillas väg 23, Vejbystrand

Genom offentlig auktion enligt samägandearrättslagen försäljes, genom av Helsingborgs tingsrätt utsedd god man, fastighet enligt ovan, bebyggd med bostadsbyggnad i 1 ½ plan 88 kvm, sidobyggnad, byggår 1958.

Offentlig auktion sker på fastigheten fredag den 28 november 2014 kl 15.00.

Visningar: söndag den 2 november kl 10.00 – 10.30 och söndag 9 november kl 10.00 – 10.30 eller efter särskild överenskommelse med advokatbyrån.

Auktionsvillkor: 10 % av köpeskilling med betalning per kortterminal på auktionsdagen (om ingen annan överenskommelse träffas) och resterande belopp på tillträdesdagen. Fri provningsrätt förbehålles. Objektbeskrivning beställes per e-post på adress: advokat@advokatgronvall.se

Advokat Ingmar Grönvall
Grönvall & Partners Advokatbyrå KB
Kaliforniegatan 1, 252 25 Helsingborg
tfn 042-19 41 80, fax 042-21 19 75

Kungörelse

Enligt Lag (1845:50 s. 1) om handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva.

Enligt köpeavtal av den 23 oktober 2014 mellan Hector Rail AB med org.nr. 556663-0132 och adress Svärdvägen 27, SE-182 33 Danderyd, ("Säljaren") och Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) med org.nr. 502032-9081 och adress Rissneleden 110, SE-106 40 Stockholm, ("Köparen"), har, för en köpeskilling om 1 krona, genom lösöre köp överlåtits 44 st. lokomotiv.

Fullständig förteckning över den överlåtna egendomen kommer att hållas tillgänglig hos Kronofogdemyndigheten.

Köparen medger att den överlåtna egendomen tills vidare får kvarbliva i Säljarens besittning.

STÖRST PÅ BEGAGNADE BODAR!

**BOD
BÖRSEN**

Tel: 0418-123 13
www.bodborsen.se

Di Annonsmarknaden

Di – där annonser blir affärer

Denna annons kostar **3 246:-** + moms. Sättningskostnad tillkommer.

Boka via tel 08-505 738 05 eller di@newsfactory.se

HUR GÅR AFFÄRERNA?

UPSALES
Power to the Sales Team

Svenska kronan försvagades

Kronan försvagades påtagligt mot andra valutor, men svenska statsobligationsräntor noterade endast blygsamma rörelser på måndagen.

Marknadsaktörerna förberedde sig inför tisdagens räntebesked och nya prognoser från Riksbanken.

Tioårsräntan sjönk 1 punkt, till 1,25 procent, och räntegapet mot den tyska den motsvarigheten förblev oförändrat på 38 punkter.

Euron stärktes 6 öre mot kronan, till 9,26, medan dollarn stärktes 3 öre till 7,28. TCW-index steg till 126,17 (125,46).

Riksbanken höll sitt penningpolitiska möte på måndagsförmiddagen, och enligt relativt eniga analytiker kommer resultatet att bli att reporäntan sänks så mycket som direktionen anser vara möjligt – något som enligt en majoritet av analytikerna anses vara 0,05 procent.

Räntebeskedet, och en ny penningpolitisk rapport, publiceras på tisdagsförmiddagen, olyckligtvis samtidigt som SCB redovisar septem-berdata för detaljhandeln, handelsnettot och PPI, och utöver själva räntebeskedet vill marknadsaktörer ha besked om räntebanan på längre sikt, och vilka alternativ som kan övervägas om inflationen fortsätter att

Noteringar 27/10

Kronor per euro	9,26	0,07
Kronor per dollar	7,28	0,04
Kronindex, tcw	125,39	0,03
Dollar per euro	1,27	0,00
Korta räntan, 6 mån	0,07	-0,01
Långa räntan, 10 år	1,25	-0,01
USA-räntan, 10 år	2,25	-0,02

utvecklas svagare än prognos.

SCB redovisade på förmiddagen att ökningstakten i **hushållens lån** ökade till 5,7 procent i september, från 5,6 procent i augusti. Enligt SME Direkts prognosenkät väntades plus 5,6 procent i september.

Den ökade utlåningstakten lär inte välkomnas av Riksbanken men det är ändå osannolikt att hushållsutlåningen påverkade måndagens beslut. Finansmarknadsstatistiken visar dock att Riksbanken knappast behöver sänka räntan för att få fart på penning- och kreditflödet i den svenska ekonomin. Penningmängds-måttet M3 ökade 5,5 procent i september jämfört med september 2013.

Stresstesterna av 130 banker i euroområdet visade att 25 banker inte klarade kraven, men tolv av dessa banker har dock redan täckt sin kapitalbrist under 2014. Utfallet var i linje med medieuppgifter i fredags.

Ingen storbank finns på listan och ECB konstaterade att sedan granskningen började i juli 2013 så har de 30 största

granskade bankerna vidtagit olika åtgärder, vilket inkluderar ett kapitaltillskott på 60 miljarder euro.

Banker med problem återfinns främst i Italien, följt av Grekland och Cypern. Enstaka problembanker finns i länder som Portugal, Slovenien, Belgien, Österrike och Irland.

Nyhetsbyrån Bloomberg konstaterar att fotnoter i rapporten visar att av de 13 banker som har kvarstående kapitalbehov så behöver fem inte vidta ytterligare åtgärder utöver vad som redan annonserats till ECB.

Räntemarknaden reagerade initialt positivt på resultaten av stresstesterna, med sjunkande räntor i periferländerna. Men när aktiemarknaderna inte delade den positiva analysen vände också humöret på räntemarknaden. Det var i synnerhet italienska bankaktier som föll, ledda av Monte die Paschi di Siena (som misslyckades i testet).

”Något lättnadsrally var inte motiverat. Det finns ännu många problem att fixa. Även för de banker som klarade sig, vad finns det att känna lättnad över? De måste fortsatt hitta en affärsmodell och lista ut hur de ska kunna låna ut pengar”, sa Michael Woischneck, förvaltare vid Lampe Asset Management, till Bloomberg.

Den **tyska konjunkturbarometern Ifoindex** kom åter in under förväntningarna

i oktober; index över affärsklimatet sjönk till 103,2 från 104,7 i september (väntat 104,5) och såväl nulägesom-dömet som utsikterna sjönk mer än väntat.

ECB rapporterade samtidigt att tillväxten i M3 ökade till 2,5 procent i september, från 2,1 procent i augusti. Det var väl över väntade 2,2 procent. Den privata kredittillväxten var fortsatt negativ, men nedgången stannade på 1,2 procent i september jämfört med minus 1,5 procent i augusti.

I **USA** sjönk Markits preliminära tjänste-PMI till 57,3 i oktober, från 58,9 i september. Det var något lägre än väntade 57,8, och enligt Markits chefsekonom Chris Williamson tyder de preliminära utfallen på att BNP-tillväxten i USA kan dämpas ned mot 2,5 procent under fjärde kvartalet, från de 3,5 procent som PMI har antytt för tredje kvartalet.

Antalet kontrakterade **husköp** steg vidare med 0,3 procent i september, efter minus 1,0 procent i augusti. Det var en något lägre ökning än de plus 1,0 procent som väntades enligt Bloombergs prognosenkät.

Den **amerikanska tioårs-räntan** noterades till 2,26 procent vid den svenska marknadens stängning, en punkt högre jämfört med noteringarna vid samma tid på fredagen. (Direkt)

Råvaror

BASMETALLER LME

TERMINSKONTRAKT, 3 MÅN	KÖP	SÄLJ	SENAST	ÄNDR, 1 D	LAGER, TON
ALUMINIUM	avista 1950 termin 2090	1950 2100	1950 2100	-34 100	4462075
USD/TON					
KOPPAR	avista 6690 termin 6690	6700 6691	6700 6691	-30,5 -3	159550
USD/TON					
TENN	avista 19410 termin 19475	19415 19500	19415 19500	-115 75	9105
USD/TON					
BLV	avista 2010 termin 1995	2011 1996	2011 1996	5 -35,5	224675
USD/TON					
NICKEL	avista 15000 termin 15010	15005 15025	15005 15025	55 -125	378132
USD/TON					
ZINK	avista 2263 termin 2256	2264 2258	2264 2258	34 0	712725
USD/TON					

ÖVRIGA (SOFTS)

		SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS			SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS
BOMULL	jul	86,3	0,12	ICEUS	SOJABÖNOR	nov	988,5	11,1	CBT
US CENT/LB	okt	77,1	-0,54		USCENT/BUSL	jan	995,5	12,3	
KAKAO	dec	1850	-16	LIF	SOJABÖNOLJA	dec	32,2	-0,15	CBT
GBP/TON	mar	1838	-18		USCENT/BUSL	jan	32,5	-0,16	
KAFFE	jul	177,5	-4,45	ICEUS	APELSINUJKE	jul	159,4	3,3	ICEUS
US CENT/LB	sep	179,9	-4,45		US CENT/LB	sep	161,5	3,4	
SOCKER	dec	500,8	-0,5	LIF	HAVRE	dec	357,5	5,9	CBT
USD/TON	mar	508,2	-0,1		USCENT/BUSL	mar	342,8	3,15	
MAJS	dec	358,5	5,5	CBT	RAPS	nov	323,2	0,25	LIF
USCENT/BUSL	mar	372	5,4		EUR/TON	feb	332,5	-0,5	
VETE	dec	521,5	3,9	CBT					
USCENT/BUSL	mar	534,8	3,75						

OLJA OCH OLJEPRODUKTER

	USD/FAT	SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS			SENAST BETALT	ÄNDRING, 1 D	BÖRS
LONDON,ICE									
RAÖLJA,BRENT	dec	86,23	-0,81		HEATINGOIL	nov	2,50	0,00	NYMEX
	jan	86,60	-0,81		USD/GALLON	dec	2,50	0,00	
	jan	90,80			GASOLINE	nov	2,20	-0,01	NYMEX
NEW YORK, NYMEX									
					USD/GALLON	dec	2,10	-1920,37	
RAÖLJA,WTI	dec	81,01	-4,10		NATURAL GAS	nov	3,60	-0,02	NYMEX
	jan	80,80	-15,00		USD/MMBTU	dec	3,70	-0,02	
	feb	80,64	-14,04		GAS OIL	nov	741,50	0,00	ICE

RÅVARUINDEX

	SENAST	ÄNDRING, 1 D PROCENT		SENAST	ÄNDRING, 1 D
CRB INDEX	269,63	-0,22			

ÄDELMETALLER

		FM FIX	EM FIX	ÄNDR*
GULD	\$/troy	1230	1228,8	-4
SILVER	cent/troy		1718	-1
PLATINA	\$/troy	1256	1253	-1
PALLADIUM	\$/troy	781	788	4
*Dagens eftermiddagsfix jämfört mot föregående handelsdag.				

Räntor

RIKSBANKENS STYRRÄNTOR

INLÄNING "GOLV"	-0,50
INLÄNING "TAK"	1,00
REPORÄNTAN 140910	0,25
ÖVRIGA OFFICIELLA RÄNTOR	
REFERENSRÄNTA	1,00
STATSLÄNERÄNTAN	1,06
SUBVENTIONS RÄNTAN	2,97
UTLANDET	
US FED FUND 081216	0,25
US DISKONTO 100219	0,75
UK BASE RATE 090305	0,50
EUROPEISK STYRRÄNTA 140910	0,05

SWAPRÄNTOR

SEK (ÄNDR = FÖRÄNDRING I PUNKTER, KÖP, FRÅN FÖREGÅENDE DAG)							
	KÖP	SÄLJ	ÄNDR		KÖP	SÄLJ	ÄNDR
1ÅR	0,32	0,36	-1	6ÅR	0,99	1,03	-2
2ÅR	0,37	0,41	-2	7ÅR	1,17	1,21	-2
3ÅR	0,49	0,53	-2	8ÅR	1,31	1,35	-2
4ÅR	0,65	0,69	-2	9ÅR	1,44	1,48	-2
5ÅR	0,82	0,86	-2	10ÅR	1,55	1,59	-2

BORÄNTOR

PRODUKT	3 MÅN	1 ÅR	2 ÅR	3 ÅR	4 ÅR	5 ÅR	6 ÅR	7 ÅR	8 ÅR	9 ÅR	10 ÅR
DANSKE BANK	2,35	2,29	2,34	2,48		2,90					3,65
HANDELSBANKEN	2,37	2,34	2,36	2,52		2,91			3,63		3,82
ICA	2,35	2,31	2,34	2,49	2,73	2,89		3,23			3,62
IKANO BANK	2,35	2,31	2,34	2,49	2,73	2,89		3,23			3,62
LÄNSFÖRSÄKRINGAR	2,34	2,34	2,36	2,43	2,75	2,83		3,33			3,64
NORDEA	2,36	2,30	2,35	2,45	2,75	2,90			3,70		
SBAB	2,35	2,31	2,34	2,49	2,73	2,89		3,23			3,62
SEB	2,37	2,34	2,36	2,52		2,90					3,81
SKANDIA	2,35	2,33	2,39	2,54		2,89					
SWEDBANK	2,35	2,33	2,35	2,51	2,83	2,89	3,23	3,31	3,51	3,61	3,70
ÅLANDSBANKEN	2,45	2,45	2,50	2,65	2,95	3,15					4,00

RÄNTETERMINER

PRODUKT	SLUTMÅN	KÖP	SÄLJ	HÖGST	LÄGST
OMR 2	DEC 14	0,02	0,00	0,01	0,00
OMR 2	MAR 15	0,15	0,13	0,20	0,15
OMR 5	DEC 14	0,36	0,34	0,36	0,35
OMR 5	MAR 15	0,74	0,72	0,76	0,73
OMR 10	DEC 14	1,27	1,25	1,30	1,26
OMR 10	MAR 15	1,31	1,29	1,33	1,30
CASSIE 2	DEC 14	0,29	0,25	0,29	0,29
CASSIE 5	DEC 14	1,04	1,00	1,01	1,01

FRA-KONTRAKT

FORWARD RATE AGREEMENTS 3 MÅN STIBOR (1MM)		ÄNDRING PUNKTER
dec 14	0,32-0,34	-1
mar 15	0,30-0,32	-1
jun 15	0,31-0,33	-2
sep 15	0,34-0,35	-2
dec 15	0,37-0,40	-2
mar 16	0,42-0,46	-2
jun 16	0,49-0,52	-2
sep 16	0,56-0,59	-3
dec 16	0,63-0,67	-3
mar 17	0,73-0,77	-3
jun 17	0,83-0,87	-3
sep 17	0,93-0,97	-2

INTERNATIONELLA RÄNTOR AVISTA

	DAGSLÅN	5 ÅR	10 ÅR	30 ÅR
USA	0,09	1,47	2,25	3,03
TYSKLAND	-0,03	0,11	0,82	1,78
STORBR	0,47	1,50	2,21	2,93
FRANKR	-0,03	0,37	1,28	2,37
SPANIEN	-0,03	0,94	2,13	3,52
DANMARK	-0,02	0,24	0,84	1,76
NORGE	2,21			
ITALIEN	-0,03	1,26	2,55	3,89
BELGIEN	-0,03	0,32	1,21	2,37
HOLLAND	-0,03	0,30	1,03	1,82

RÄNTEINDEX

	VÄRDE	ÄNDR %	ÄNDR 1 ÅR	MOD duration
SVENSKA				
Bostadsobligationer	5864,40	0,04	4,41	2,36
Realobligationer	6142,27	-0,02	8,14	7,04
Statsobligationer	6696,45	0,07	10,12	6,73
Statsskuldsväxlar	3232,18	0,00	0,46	0,21

UTLÄNDSKA			
Euro Overall	179,68	0,04	3,76
Euro Corporates	178,85	0,13	5,67
GB Overall	251,56	0,36	3,73
GB Corporates	235,77	0,28	6,24

MODIFIERAD DURATION UTTRYCKER HUR MÅNGA PROCENTINDEXPORTFÖLIENS VÄRDE ÖKAR (MINSKAR) NÄRRÄNTAN SJUNKER (STIGER) EN PROCENTENHET.

TERMINER

ALLA FUTURES KONTRAKT, LIFFE (LONDON FINANCIAL FUTURES AND OPTIONS EXCHANGE), UTOM EURODOLLAR SOM ÄR CME (CHICAGO MERCANTILE EXCHANGE) OCH EUR (EUREX).

	LÖPTID	KONTR	KÖP	SÄLJ	ÄNDR
STORBR	90D	dec.	0,00	0,00	0,01
	(SHORT STG)	mar.	0,00	0,00	0,01
	10 ÅR	nov.	0,00	0,00	0,72
	(LONG GILT)	jan.	0,00	0,00	0,77
TYSKLAND	90D	dec.	99,89	99,89	-0,01
	(EURIBOR)	mar.	99,89	99,89	0,00
	10 ÅR	dec.	150,62	150,63	0,18
	(BUND)	mar.	151,35	151,37	0,16
USA	90D				
JAPAN	EURDOLLAR				
	10 ÅR				
	(GOV BOND)				

EUROPA-MARKNADS RÄNTOR

Alla noteringar Libor (London Interbank Offered Rates) utom DKK som är Copenhagen Interbank Offered Rates (Cibor) fixkurs kl 11.00 lokal tid och NOK som är Norway Interbank Offered Rates (Nibor) fixkurs kl 12 lokal tid. Fixkurs kl 10. GMT.

	30 D	60 D	90 D	180 D	360 D
USD	0,152	0,199	0,233	0,323	0,543
EUR	0,006	0,035	0,063	0,150	0,311
GBP	0,503	0,526	0,553	0,684	1,003
DKK	0,175	0,230	0,305	0,463	0,675
NOK	1,590	1,600	1,620	1,680	1,920
CHF		0,006	0,011	0,058	0,164
JPY	0,083	0,104	0,108	0,159	0,301

VALUTOR

LAND	VALUTA	FÖRKORTN	AVISTA, KR			3 MÅN TERMN		6 MÅN TERMN		RESEVAL 100 SEK
			KÖP	SÄLJ	ÄNDR, ÖRE	KÖP	SÄLJ	KÖP	SÄLJ	
EMU	1 euro	EUR	9,2588	9,2612	7,1	9,2618	9,2668	9,2620	9,2730	10,80
USA	1 dollar	USD	7,2833	7,2855	4,3	7,2833	7,2859	7,2811	7,2852	13,73
Japan	100 yen	JPY	6,7600	6,7700	7,0	6,7662	6,7769	6,7708	6,7830	1478,20
Storbritannien	1 pund	GBP	11,7487	11,7587	10,7	11,7480	11,7580	11,7460	11,7570	8,51
Kanada	1 dollar	CAD	6,4729	6,4829	3,7	6,4568	6,4676	6,4400	6,4521	15,44
Schweiz	1 franc	CHF	7,6760	7,6860	6,0	7,6818	7,6927	7,6878	7,7009	13,02
Danmark	1 kronor	DKK	1,2434	1,2444	1,0	1,2440	1,2453	1,2448	1,2464	80,39
Norge	1 kronor	NOK	1,1019	1,1029	0,2	1,0982	1,0994	1,0947	1,0963	90,71

Index

Procentuell förändring sedan årsskiftet.

Sverige ¹	Europa ²	Norden ³	IT ⁴
+4,5	+5,9	+10,0	+21,1
Världen ⁵	USA ⁶	Pacific ⁷	Läkemedel ⁸
+15,0	+22,0	+15,5	+29,6

¹) MSCI Sweden (data från 24/10) ²) MSCI Europe (24/10) ³) MSCI Nordic Countries (24/10) ⁴) MSCI ACWI/Information Tech (24/10) ⁵) MSCI ACWI (24/10) ⁶) S&P 500 (24/10) ⁷) MSCI AC Pacific Ex Japan (24/10) ⁸) MSCI ACWI/Health Care (24/10)

Bästa fonderna/Europa

Procentuell förändring de senaste 3 månaderna.

Threadneedle Investment Services Ltd. Threadneedle Eurp Sel Ret Net GBP	-1,6
Jupiter Asset Management Ltd (UK) Jupiter JGF European Gr L EUR Acc	-1,6
M&G Group M&G Pan European A EUR	-1,9
Aktie-Ansvar Aktie-Ansvar Europa	-2,1
Jupiter Asset Management Ltd (UK) Jupiter JGF European Opps L EUR Acc	-2,2

Sämsta fonderna/Europa

Procentuell förändring de senaste 3 månaderna.

Fondita Rahastoyhtiö Oy Fondita European Top Picks B	-8,7
Danske Fund Management Company S.A. Danske Invest Europe Focus A	-8,0
Danske Fund Management Company S.A. Danske Invest Europe Small Cap A	-7,5
Storebrand Delphi Europe	-7,1
SEB Investment Management AB SEB Europafond Offensiv	-6,5

Bäst rating/Europa

Morningstars Total Rating.

Jupiter Asset Management Ltd (UK) Jupiter JGF European Gr L EUR Acc	★★★★★
AMF Fonder AMF Aktiefond Europa	★★★★★
Danske Capital AB Danske Invest Europa	★★★★★
Henderson Management S.A. Henderson Horizon Euroland A2	★★★★★
Danske Capital AB Danske Invest Sverige/Europa	★★★★★

ANNONS FONDNOTERINGAR För mer information om fondannonsering kontakta Dagens industri, Maria Bladholm, tel 08-573 650 44

FOND FÖRVALTARE FOND	NAV KURS	SEN ÄNDR	ÄNDR 31/12	ÄNDR 3 ÅR	RAT 1-5
allra					
StrategiFörsiktigB, kr	116,52	0,21	2,0		
StrategiLagombB, kr	131,76	0,39	6,6		
StrategiModigB, kr	137,62	0,39	4,4		
atlant FONDER					
Edge, kr	4 273,21		-8,0	55	
Explora, kr	1 651,47		2,1	28	
Sharp, kr	1 512,32	0,09	2,1	51	
Stability, kr	1 326,80	0,01	2,1	16	

BRUMMER & PARTNERS					
www.brummer.se					
1) Index NAV, ej köp-/säljkurser					
Archipel, kr	1 136,30		-2,9	-3	
BMSEuro, €	203,06		5,0	14	
Brunner & Partners Futuri, €	368,48		3,6	-8	
Lynx, kr	233,40	0,36	10,5	19	
Multi-S. 2xL, kr	1 550,97		2,3	24	
Multi-Str, kr	2 255,01		2,5	18	
Nektar, kr	2 402,73		1,5	18	
Zenit, kr	59 259,29		3,0	19	

CARMIGNAC					
Complete list at www.carmignac.se					
Co AEURacc, €	286,65	-0,24	11,9	-8	3
ED AEURacc, €	1 218,20	-0,47	17,6	35	4
Em AEURacc, €	750,62	0,27	9,9	20	4
EP AEURacc, €	103,64	0,12	10,9	10	2
In AEURacc, €	1 047,94	0,27	7,9	33	3
Pa AEURacc, €	600,89	0,11	9,4	21	4

Carnegie CARNEGIE ASSET MANAGEMENT www.carnegieeam.se					
Biotechnology, €	26,93		34,1	191	4
Gl. Healthcare, kr	2 229,58	0,68	27,5	107	1
Medical, kr	806,18	0,86	32,4	116	3
Swedish Large Cap, kr	154,40	-0,07	7,6	48	3
Swedish Small Cap, kr	178,10	0,29	9,8	60	3
Worldwide, kr	710,22	0,74	18,2	58	3
WorldWide Asia, kr	925,79	0,67	23,9		
Worldwide Ethical, kr	123,32	0,76	20,5	58	4

Carnegie FONDER					
www.carnegie.se/fonder					
Afrika, kr	10,88	0,36	9,1	31	3
Asia, kr	153,09	0,15	11,8	32	
CorpBnd, kr	388,30	0,03	3,7	23	5
Emerging Markets, kr	19,75	0,20	5,5	11	2
Indien, kr	318,04		53,9	42	3
Likviditet, kr	1 208,45	0,02	1,3	8	
Obligation, kr	1 130,75	0,08	7,3	13	4
Ryssland, kr	44,78	0,82	-13,1	-5	
Småbolagsfond, kr	178,43	0,26	22,6		
Strategi, kr	949,17	0,18	9,5	50	
Strategy, kr	3 814,98	0,11	8,7	53	
Sv Sel, kr	21,02		2,5	5	
Sverige, kr	1 743,15	0,22	9,6	61	5

CB FONDER Aktiv Etisk Långsiktig					
EuropeanQualityA, €	81,33	0,90	-4,0	27	3
EuropeanQualityI, €	104,44	-0,40	-3,9		
SaveEarthFundIC, €	12,08	0,94	10,3		
SaveEarthFundRC, €	12,43	0,92	9,8	46	3

CICERO FONDER					
Avkastning, kr	114,92	0,02	1,5	14	4
Focus, kr	132,75	-0,16	10,6	48	4
Sverige, kr	142,41	-0,34	7,1	45	2
WA Selection, kr	107,52	0,67	2,0	22	3
World 0-50, kr	111,80	0,25	1,0		
World Wide, kr	180,67	0,66	2,7	27	3

coeli www.coeli.se					
Ekvator Absolut, kr	10,74		3,5	6	
Ekvator Glob.Mtr, kr	11,35	0,87	10,3	44	3
Ekvator Likv.Str, kr	10,74	0,00	1,5	10	4
Ekvator Total, kr	22,31	0,51	6,2	22	3
Ekvator Trygghet, kr	13,31		1,0	5	
Multihedge, kr	9,65	-0,16	-0,8		
Multihedge 2xL, kr	8,25	-0,32	-3,3		
Norrskan, kr	11,36	-0,27	-1,0	23	
Power, kr	9,01	-0,01	0,2	-9	
SIFrontierMkt, €	110,99	0,07			
Select Brasilien, kr	8,60	-0,04	0,9	-2	5
Select Sverige, kr	17,16	0,23	16,5		
Spektrum, kr	11,67	-0,16	4,7	-5	

DIDNER & GERGE www.didnergerge.se					
Aktie, kr	1 859,66	0,22	9,7	71	5
Global, kr	158,40	0,48	10,7	52	4
Small&Microcap, kr	97,31	0,26			
Småbolag, kr	416,75	0,49	10,1	86	5

EAST CAPITAL www.eastcapital.se					
Balkan, kr	14,18	0,57	22,7	41	4
Baltikum, kr	50,15	0,38	1,2	18	4
ChinaA, €	141,29	0,05	9,8	31	3
ChinaEastAs, €	235,98	0,50	9,5	31	2
Ryssland, kr	876,47	1,52	-27,4	-24	3
Turkiet, kr	9,31	0,22	27,7	29	4
Östeuropa, kr	29,99	1,04	-12,7	-8	3

EXCALIBUR www.excalfond.se					
Excalibur, kr	12 172,86		3,7	16	
Fidelity WORLDWIDE INVESTMENT					
America A Inc, \$	8,31	0,48	23,1	89	4
ASEAN A Inc, \$	33,34	-0,13	24,1	40	4

SEN ÄNDR = Fondens avkastning i procent, räknat i svenska kronor mot föraande daas kurs.

FOND FÖRVALTARE FOND	NAV KURS	SEN ÄNDR	ÄNDR 31/12	ÄNDR 3 ÅR	RAT 1-5
AsiaSpSi A Inc, \$	36,45	-0,49	18,1	42	5
CN Cnsmr AAcc, €	14,56	-0,39	9,0	60	4
EmMkts A Inc, \$	23,20	0,08	11,6	37	4
EurAggr A Inc, €	14,61	-0,45	0,8	42	2
EurDynGrthAlnc, €	35,59	-0,56	1,3	52	4
EurGr A Inc, €	12,00	-0,47	5,5	46	3
EurHiYieASEKhdg, kr	249,60	0,12	3,3	41	
FASTEuropeEUR, €	295,11	-0,24	5,2	46	4
GlFocus A Inc, €	41,62	0,14	12,5	53	4
IndiaFocus EUR, €	35,41	0,14	51,3	48	3
Indone A Inc, \$	27,89	-0,84	40,3	16	4
LatAmer A Inc, \$	36,22	2,35	8,2	-1	4
Malaysia A Inc, \$	51,50	0,43	13,4	41	3
Nordic A Inc, kr	828,40	-0,19	2,3	72	4
Pacific A Inc, \$	27,97	-0,42	14,5	63	5
Singap A Inc, \$	53,83	-0,39	17,3	40	4
Thailand A Inc, \$	51,31	0,06	34,8	87	3
US HIYI A USD, \$	12,26	-0,05	18,0	41	4

FRANKLIN TEMPLETON INVESTMENTS					
AsiaGr A Acc, \$	35,54	-0,22	23,3	28	3
BRIC A, \$	14,32	0,78	9,2	1	2
China A Acc, \$	22,31	0,36	9,2	14	2
EmrMktBdSEKHdg, kr	12,15	0,16	2,3	20	
Eur SmMd Gr, €	28,79	-1,21	-4,9	65	4
FrontMktsA, \$	20,61	-0,28	21,0	65	3
GlBdASEKHL, kr	13,38	0,22	3,9	21	
GlDPreMetSEK, kr	3,48	-1,14	4,8	-58	
GlTtRetSEKHdg, kr	13,01	0,08	2,5	27	
India, \$	30,44	-0,07	52,9	49	4
LaAmer A Acc, \$	63,29	2,03	1,5	-12	3
MENA A Acc, \$	7,46	-0,13	38,8	97	3
Mut Europe, €	21,66	-0,07	-1,7	42	4
Mut Gl Disc, \$	17,23	0,16	7,5	48	3
USOppSEKHdg, kr	15,60	0,65	3,6	55	

HealthInvest PARTNERS					
Asia, kr	143,27	1,29	12,1	54	2
MicroCap, kr	135,98		7,8		
Value A, kr	350,38	0,26	28,5	108	5
Value B, kr	129,44	0,25	28,1	106	3

HolbergFondene www.holbergfondene.no					
Global Acc, NOK	158,13	0,56	17,3	62	4
Kreditt SEK, kr	102,82	0,03	3,5		
Norden Acc, NOK	249,53	-0,39	5,9	32	2
Norge Acc, NOK	323,96	-0,14	2,1	15	2
Rurik, NOK	138,77	0,10	-0,4	33	5

IKC FONDER					
Filippinerna Flex.A, kr	109,81	0,28	24,5		
Global Brand, kr	148,81	0,33	10,4	44	3
Sverige Flex., kr	136,19	-0,65	0,2	29	4

INSIDER www.insiderfonder.se					
Hedge, kr	119,14	0,52	-5,9	18	
InsActIGl, kr	132,88	-0,12	0,6		
Inside Asia, kr	113,88	-0,49	10,5	16	2
Inside Australia, kr	126,83	0,66	3,3		

ÄNDR 31/12 = Fondens avkastning i procent, räknat i svenska kronor sedan senaste årsskiftet före

FOND FÖRVALTARE FOND	NAV KURS	SEN ÄNDR	ÄNDR 31/12	ÄNDR 3 ÅR	RAT 1-5
Inside Canada, kr	141,72	0,45	18,4		
Inside Sweden, kr	134,13	0,00	5,2	50	2
Inside UK, kr	108,44	-0,54	-3,4		
Inside USA, kr	151,84	0,34	13,4		
Inside USASmCap, kr	135,42	-0,26	-0,6		

JRS FONDER					
JRS GAA, kr	1 075,96	0,23	1,1		
JRS GBO, kr	110,07	-0,04	1,6	11	
JRS Growth, kr	154,23	0,20	2,9	37	3
JRS Liquidity, kr	1 058,40	-0,03	0,6	5	
JRS Trend, kr	1 054,49	0,15	-3,1	15	2
JRS Wealth, kr	110,48	0,15	-0,2	10	1

LANCELOT ASSET MANAGEMENT AB www.lancelot.se					
Avalon, kr	13 957,30		-4,5		
Camelot, kr	24 372,46		17,5	60	5
Ector, kr	31,58	0,16	3,0	22	3
Global Select, kr	10 571,87		-0,6		

LHV Persian Gulf Fund www.persiangulfund.com					
PersGIFA, €	15,41		31,6	118	3

mobilis Kapitalförvaltning i rörelse					
Mobilis Aktiv, kr	106,25	-0,04	4,1	21	3
Mobilis Fokus, kr	101,65	0,11	6,1	31	1
Mobilis Mix R, kr	98,56	-0,04			
Mobilis Potential R, kr	98,99	0,27			
Mobilis Stabil R, kr	98,79	-0,08			

Monyx Financial Group					
AktivRänta, kr	110,30	0,02	2,4	11	
Genesis RC, kr	103,34	-0,21	2,7		
StrategiBalans, kr	131,57	0,28	9,1	26	2
StrategiNyaMarkn, kr	100,08	0,24	10,2	4	2
StrategiOff, kr	150,51	0,43	12,1	42	3
StrategiÖV/Värl, kr	135,67	0,10	7,2	30	3
StrategiTrygghet, kr	116,70	0,15	6,3	16	3
StrategiVärlden, kr	137,10	0,38	11,3	30	3
SvenskaAktier, kr	241,50	-0,38	6,1	54	3

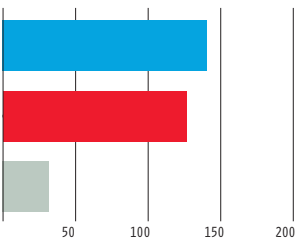
ODIN					
Em Mkts, kr	235,20	-0,30	9,6	35	4
Europa, kr	142,84	0,73	2,5	53	4
Fastighet I, kr	144,05	-0,60	10,7	43	
Finland, kr	6 237,33	0,19	3,2	43	4
Global, kr	163,47	-0,12	9,7	49	3
Maritim, kr	810,09	0,67	-13,8	11	
Norden, kr	1 727,52	0,06	6,5	35	2
Norge, kr	2 331,79	0,04	7,7	18	1
Offshore, kr	220,04	-2,24	-13,2	-3	2
Sverige, kr	2 552,41	-0,09	0,1	67	3

					
Em Mkts, kr	235,20	-0,30	9,6	35	4
Europa, kr	142,84	0,73	2,5	53	4

Börstempen

ANTAL BOLAG SOM STIGER, SJUNKER RESP OFÖRÄN.

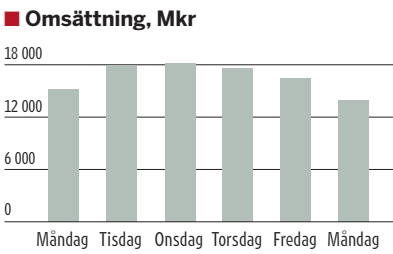

Måndag 27 oktober

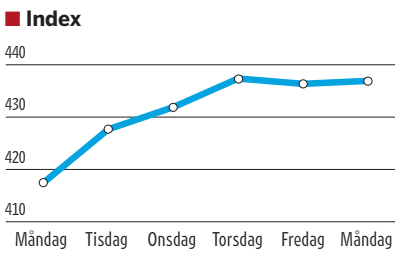
Omsättning aktier, Mkr	13 847
Omsättning Stora bolag, Mkr	13 181
Omsättning Medelstora bolag, Mkr	590
Omsättning Mindre bolag, Mkr	76
Börsvärde, miljarder kr	5 113,6
Förändring börsvärde, mdr	5
Antal bolag:	Upp: 144 Ned: 124

OMXS omsättning, 1 vecka

OMXS index, 1 vecka

Saab vinnare på Gripenaffär i Brasilien

Stockholmsbörsen stängde oregelbundet efter en volatil dag.
De europeiska börserna tappade i ett något pressat sentiment efter ECB:s stresstester och något klena konjunkturindikatorer.

Det brasilianska presidentvalet togs inte heller emot positivt. För **Saab** var det dock Brasilienglädje när Gripenaffären undertecknades. I rapportflödet steg **SSAB** medan **Sandvik** backade.
”Viss ’risk av’-tendens skönjs med allmän konjunkturoro. Tyska Ifo-index och amerikanskt tjänste-PMI var både något svagare än väntat. Det brasilianska presidentvalet togs inte heller emot positivt på finansmarknaden medan stresstesterna pressat främst italienska banker. Svenska banker klarade dock testerna väldigt bra och utvecklades något bättre än europeiska motsvarigheter. Det bidrog till att Stockholmsbörsen hade en något

bättre utveckling än övriga Europa”, sa Ålandsbankens analytchef Lars Söderfjell till Nyhetsbyrån Direkt.
Storbolagsindexet OMXS30 stängde 0,1 procent upp på nivån 1.360. Aktier för nära 14 miljarder kronor omsattes på Stockholmsbörsen under höstlovets första dag. På kontinenten var Euro Stoxx 50 och tyska DAX båda ned omkring 1 procent.
Medan de fyra svenska storbankerna noterade marginella rörelser backade bankindex inom Euro Stoxx nära 2 procent.
Stresstesterna av 130 banker i euroområdet visade att 25 banker inte klarade kraven, men tolv av dessa banker hade dock redan täckt sin kapitalbrist under 2014. Banker med problem återfinns främst i Italien, följt av Grekland och Cypern. I Portugal, Slovenien, Belgien, Österrike och Irland återfinns enskilda problembanker. På räntemarknaden vid-

gades spreadarna mellan periferi och kärnländer på måndagen efter helgens testresultat.
Det tyska Ifo-indexet över näringslivet sjönk mer än väntat i oktober, likaså backade preliminärt amerikanskt tjänste-PMI mer än väntat. De kontrakterade husköpen i USA steg samtidigt mindre än väntat i september.
I den allmänt småsura marknaden och i spåren av viss konjunkturoro hade cykliskt allmänt en svag utveckling medan mer defensiva sektorer gynnades. **Volvo**, **Electrolux** och **SKF** tappade 1,1 till 1,6 procent medan **Astra Zeneca**, **Swedish Match** och **Getinge** däremot var mellan 0,9 och 1,6 procent högre.
Bland verkstadsbolag var vidare **Sandvik** 1,2 procent ned sedan bolaget rapporterat ett stabilt kvartalsresultat men däremot uppvisat en oroande orderinång inom gruvdivisionen.
Ståltillverkaren **SSAB** klättrade en

dryg procent efter att ha levererat ett bättre resultat än marknaden väntat, med positiva resultat från affärsområdena Europe och Americas.
Medan Brasilienrelaterade bolag allmänt hade en tung måndag och Brasilienbörsen backade dryga 3 procent efter att Dilma Rousseff blivit omvald som president i helgens jämna val lyfte Saab däremot 3,8 procent. Bolaget meddelade på måndagen att det har ingått ett slutgiltigt avtal med den brasilianska regeringen avseende utveckling och produktion av 36 Gripen NG till ett sammanlagt ordervärde av 39,3 miljarder kronor.
”Att Dilma Rousseff blev omvald som president och att avtalet nu är på plats utlöser en lättnadsreaktion”, framhöll Mats Liss, analytiker på Swedbank.
Net Insight var en småbolagsvinnare med nära 10 procents uppgång sedan det kraftigt stärkt resultatet efter skatt i det tredje kvartalet. (Direkt)

STORA BOLAG

Börsvärde över en miljard euro

▲

SAAB B

+3,8%

188,70

▲

TIETO

+3,3%

181,00

▲

HEXPOL B

+3,2%

604,00

▼

NCC A

-3,9%

209,20

NCC B

-3,8%

209,90

ENQUEST PLC

-3,6%

8,40

BETALT		ÄNDRING %		P/E-TAL	UTDELNING, KR		DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDRING BETAL- KURS, KR	SENAST BETALT	SLUTKURS		BETALT		OMSÄTTA ANTAL AKTIER
SEN 12 MÅN	LÄGST	UNDER 2014	PÅ 20 DAGAR		SENAST	PROG 2014						KÖP	SÄLJ	HÖGST	LÄGST	
450	340,5	-7	+0	*19	6	6,7	1,8	15894	AAK	5	381,5	381,5	382,1	383,9	374,7	66526
176,3	142,1	-9	+5	*19	5,11	5,24	3,4	354485	ABB	0,5	155	154,9	155	156,1	154,2	1973644
66,8	22,6	-58	-24	neg				5864	AFRICA OIL CORP.	0,36	23,2	23,1	23,2	24,4	22,7	3394373
187	139,9	-6	+4	*20	3,75	4,06	2,6	65058	ALFA LAVAL	-0,1	155,1	155	155,1	157,3	153,5	1529854
383,3	307,7	+12	+4	*20	5,7	6,26	1,8	141112	ASSA ABLOY B	2,4	380,5	380,4	380,5	383,3	374,1	1398743
540	333,6	+34	-1	*34	18,98	19,96	3,9	647406	ASTRAZENECA	8	513	513	513,5	514	506	537704
215	169,6	+14	-1	*19	5,5	5,96	2,9	249366	ATLAS COPCO A	0,2	202,8	202,6	202,8	204,9	200,6	2546302
195,8	154,8	+14	-1	*19	5,5	5,96	2,9		ATLAS COPCO B	0,8	185,3	185,2	185,3	186,5	183,2	461566
112,1	84,4	+13	-5	*12	3,05			13242	ATRIUM LJUNGBE B	-1	99,4	99,2	99,7	101	97,5	32896
746,5	542	+9	-6	*20	13,95*	13,25	2,1	66458	AUTOLIV SDB	-11	646,5	646,5	647	657,5	642,5	266230
432,5	313	+30	+15	*17	15	17,14	4,7	22084	AXFOOD	-2,1	420,9	420,5	420,9	424,5	419,2	78568
250,8	179	-15	-5	*25	5,5	6,6	3,1	13232	AXIS	1,6	190,5	190,5	190,6	191,3	189,1	120012
107	68	+21	-3	*16	2,25	2,66	2,7	20489	BILLERUDKORSNÄS	0,5	98,4	98,4	98,5	99,8	97,1	405520
119,7	88,2	+17	+0	*19	1,75	1,97	1,8	31618	BOLIDEN	0,6	115,6	115,5	115,6	116,3	114	3639600
122,6	96,3	+9	-1	10	4,25			18749	CASTELLUM B	0,3	109	109	109	110	108,6	506095
66,7	46		-2			0,84		10677	COM HEM HOLDING	1,05	51,5	51	51,5	52	49,7	260026
210	155,1	+19	+3	*25	6,5	6,55	3,9	61537	ELECTROLUX A	2,7	204,3	199,5	210	204,9	201,4	5
207,7	133,2	+18	+1	*25	6,5	6,55	3,9	61537	ELECTROLUX B	-2,3	199,2	199,1	199,2	203,7	197,8	2406140
100,9	64	-25	+4	*22	2	2,3	2,7	28119	ELEKTA B	1,45	73,5	73,5	73,5	73,7	71,8	2734707
16,5	8,3	-41	-33	5	0			6782	ENQUEST PLC	-0,32	8,4	8,4	8,5	8,9	8,4	583288
90	50	+6	-8	*22	3	3,25	3,9		ERICSSON A	0,15	79,1	79,1	79,5	80,2	78,2	27082
94,5	75	+6	-9	*22	3	3,25	3,9	274154	ERICSSON B	0,2	83	82,9	83	85	81,7	9888201
98,5	73	+18	-1	10	3			14951	FABEGE	0,2	90,4	90,2	90,3	90,8	89,6	187859
237,3	147	-26	-10	*22	4,15	4,1	2,5	38728	GETINGE B	1,5	162,5	162,5	162,6	164	161,5	1486207
315,5	261	-5	-5	*24	9,5	9,92	3,5	465075	H&M B	0,4	281	281	281	283,4	280,4	3113486
348,6	287,2	+9	+2	*13	11,5	15,47	4,8	219054	HANDELSBANKEN A	0,9	344,6	344,5	344,6	348,6	341,6	1862213
336,1	274	+10	+2	*13	11,5	15,47	4,8		HANDELSBANKEN B	0,6	330,3	329,4	330,3	333,7	327,5	20408
241	190,3	+16	+3	*22	2,81	3,2	1,4	83812	HEXAGON B	-2,2	235,4	235	235,4	241	233,5	1658236
654	450	+25	+5	*22	9			20790	HEXPOL B	19	604	602,5	604	606,5	590,5	137485
248	206	-1	+7	*16	9	10	4,5		HOLMEN A	-6,8	231,6	223,8	231,6	240,8	231,6	1368
249,4	207,3	+2	+9	*16	9	10	4,5	20138	HOLMEN B	0,9	237,6	237,3	237,6	238,6	235,4	333816
99,4	81	+6	+2	10	2,75			19289	HUFVUDSTADEN A	0,8	91,3	91,3	91,3	91,7	90,8	222726
185	175	+9	-5	19	2,75				HUFVUDSTADEN C			165,1				
60	36,4	+37	+4	*20	1,5	1,65	3,2		HUSQVARNA A	0,5	52,8	52,4	52,8	53,2	52,3	20872
56,6	36,4	+36	+3	*20	1,5	1,65	3,2	30373	HUSQVARNA B	0,05	52,7	52,7	52,8	53,3	52,3	1980074
288,3	190,4	+42	+21	*17	8	9,16	4,2	57307	ICA GRUPPEN	5,7	284,9	284,8	285	288,3	280,9	555869
146,5	117,2	+0	+0	4	5,5				INDUSTRIVÄRDEN A	1,5	131,6	131,6	131,7	132,2	130,2	171905
137,7	111,4	+2	+0	4	5,5			54172	INDUSTRIVÄRDEN C	1,4	125,3	125,2	125,3	125,9	124,3	770140

ATT BLI NR 1 KRÄVER PASSION.

Som matentreprenör förstår du att konkurrent-analyser och lönsamhetstal är viktigt men det är roligare att lägga tid och kärlek på råvarorna. Vi på LRF Konsult är idag Sveriges största rådgivnings- och redovisningsföretag och finns på 135 orter.

Vi gör det lättare att vara företagare.
Boka ett personligt möte på lrfkonsult.se/nr1

STORA BOLAG Börsvärde över en miljard euro																																																	
VINNAREÄNDRING PROCENT										SENAST BETALT, KR																																							
INTRUM JUSTITIA										0,7					208,5					208,1					208,4					210,2					206,2					443956									
INVESTOR A										1,8					242,2					242					242,2					244,3					240,2					72493									
INVESTOR B										2,3					247,6					247,5					247,6					249,7					245					1474902									
JM										-0,3					225,8					225,8					225,9					232,7					225,5					611294									
KINNEVIK A										2,7					221,7					221,7					222					233,2					221,7					5773									
KINNEVIK B										3,8					220,6					220,5					220,6					230					219,3					1101417									
LATOUR B										-1					185,7					185,7					186,9					188,1					185					15898									
LUNDBERG B										0,4					303,5					303,3					303,5					307,4					301,5					133910									
LUNDIN MINING										-0,54					32,6					32,6					32,7					33,4					32,6					1606159									
LUNDIN PETROLEUM										-0,3					99,8					99,8					99,8					101,5					98					2441934									
MEDA A										-2,4					93,7					93,6					93,7					96,2					93,6					1024149									
MELKER SCHÖRLING										0,7					332					330,3					332					338					326,8					17554									
MILLICOM INT SDB										-2,5					579,5					579					579,5					590,5					570					112682									
MTG A										-6,5					220					213,4					229,4					220					163														
MTG B										-6					216,5					216,5					216,5					224,4					213,9					784112									
NCC A										-8,4					209,2					209,2					209,7					220,2					208,2					9189									
NCC B										-8,3					209,9					209,8					209,9					215					208					935284									
NORDE INDUSTRIE B										2					185,7					185,4					185,7					186,8					182,9					126242									
NORDEA BANK										-0,35					91,2					91,1					91,2					92,8					90					965136									
ORFLIFAME COS SDB										-2					118					117,7					118,1					124,8					117,3					182376									
PEAB B										-0,22					48,8					48,8					48,8					49,5					48,3					611777									
RATOS A										-1,55					54,5					54,2					54,5					57,1					54					2307									
RATOS AB PREF										4					1878					1871					1878					1885					1871					382									
RATOS B										-0,3					47,6					47,6					47,6					48,6					47,2					650524									
SAAB B										6,9					188,7					188,6					188,7					197					186,9					613393									
SANDVIK										-0,95					79,9					79,8					79,9					84					78,8					13445269									
SCA A										2					168,7					168,7					169,5					169,3					167,5					40209					229				
SCA B										2					169,1					169,1					169,3					169,5					167,5					3112237									
SEB A										0,1					90,7					90,7					90,7					91,9					89,5					6374580									
SEB C										0,6					88,6					88,5					88,6					89,7					88,1					46569									
SECURITAS B										0,6					78,7					78,6					78,7					79					78					1007139									
SKANSKA B										-0,5					143,6					143,5					143,6					145,1					142,2					1088101									
SKF A										-1,7					144,6					144,6					145					146,6					143,9					4815									
SKF B										-1,1					144,9					144,8					144,9					147					143,8					1070569									
SSAB A										0,65					51,2					51,2					51,2					53,9					50,8					5366491									
SSAB B										0,8					45,5					45,5					45,5					48,2					45					1127786									
STORA ENSO A										1,05					58,9					58,9					62					61					58,5					8529									
STORA ENSO R										-0,1					59					58,8					59					59,9					58,3					384195									
SWEDBANK A										0,5					189,6					189,5					189,6					191,9					187,2					4663979									
SWEDISH MATCH										2					229,5					229,5					229,3					232,8					227,7					812023									
SWEDISH ORPHAN B										0,75					76,1					76					76,1					76,5					75,1					554400									
TELE2 A										0,15					89,3					88,3					89,3					90,5					88,5					1059									
TELE2 B										-0,5					90					90					90					90,8					89					5500597									
TELISONERA										0,31					48,3					48,3					48,3					48,5					47,9					11592937									
TIETO										5,8					181					175,9					181					181					175,5					5454									
TRELLEBORG B										0,1					121,8					121,7					121,8					123,5					120,6					1344638									
VOLVO A										-1,6					82,9					83					83,3					85,1					82					236508									
VOLVO B										-1,3					82,2					82,1					82,2					84,4					81,1					1823106									
WALL ENSTAM R										0,9					102,5					102,2					102,5					108					108,5					1090									

Mest omsatta Tio dagars vinnare/förlorare

Bolag	MKR	VINNARE	FÖRLORARE
Volvo B	1 501,9	Sanitec	+51,0%
Sandvik	1 083,4	Dedicare	+33,0%
Swedbank A	884,5	Arcam	+28,7%
Nordea Bank	879,5	Opcon	+28,0%
H&M B	876,2	Doro	+27,3%
Ericsson B	817,6	RNB Retail and B	+26,8%

Så läser du tabellerna

Tabellerna avser handeln under föregående börsdag om ej annat anges.

HANDELSPLATSER: Kolumnerna för "Ändring betalkurs", "Senast betalt", "Slutkurs", "Betalt" och "Omsatta antal aktier" avser även handelsplatserna Chi-X och Burgundy.

P/E-tal : SME Direkt svarar för prognoserna för drygt 90 bolag, markerat med * i p/e-talskolumnen. För dessa är p/e-talet kurs dividerat med prognostiserad vinst per aktie för räkenskapsåret 2014, efter schablonskatt. För övriga bolag beräknas p/e-talet på vinst för de senaste 12 månaderna

enligt kvartalsrapporter. SME Direkts prognoser är ett genomsnitt av ett tiugotal fondkommissionärs- och bankanalytikers bedömning.

UTDELNING: Senaste är utdelning för 2013. Värde markerat med * avser föreslagna utdelning. Prognos 2014 är prognostiserad

utdelning för räkenskapsåret 2014.

DIREKTAVKASTNING: Prognostiserad utdelning delat med aktiekursen.

BÖRSVÄRDE: Räknat på antalet noterade och onoterade aktier, angett vid det mest omsatta aktieslaget.

VINNARE & FÖRLORARE: Bolag som haft handel under dagen och någon av de senaste fem börsdagarna. Tio dagars vinnare och förlorare har haft handel minst två dagar under perioden.

Källa: Millistream, Bearbetning: EBI

MEDELSTORA BOLAG Börsvärde mellan 150 miljoner och en miljard euro																			
66,6	6,4	-83	-21	*13	0	0	0,0	883	ENIRO	-0,22	8,6	8,6	8,6	8,8	8,4	1019191			
526	245	-45	-32	*13	48,00*	48,00*	17,0		ENIRO AB PREF	-11	283	278	282,5	295	274,5	5214			
151,5	66	+76	-9	27	7,25			5089	FAGERHULT	5,75	132	130,5	132	132	127	4546			
104,5	70	+20	+1	17	3,1			4892	FAST PARTNER	-0,25	88,2	88,2	89,5	88,2	88,2	781			
390	328	+9	-1	72	5				FAST PARTNE PREF			364	368						
405	290,5	-9	-9	21				3975	FENIX OUTDOOR B	-3	300	279	300	305	290,5	1539			
69	25,5	-30	-4	neg	0			2164	FINGERPRINT CA B	-0,6	38,2	38,2	38,3	40	37,8	791910			
43,9	42,5							3172	GRÄNGES	0	42,5	42,5	42,6	43,2	42,5	202924			
43,7	33,3	-8	-1	*12	1	1,27	3,3	2784	GUNNEBO	-0,3	36,7	36,7	36,9	37,2	36,6	23793			
94,8	46,7	+40	-5	*27	2	2,23	2,5	3714	HALDEX	0	84	84	84,2	84,8	82,5	112744			
87,2	72	+9	-3	18	1,2			3364	HEBA B	-0,5	81,5	81,5	83,8	81,5	81	143			
120	96,2		+1	15	0			7525	HEMFOSA FASTIGH	0,75	114,5	114	114,5	115,2	113,5	88360			
41,3	32,1	-5	+2	*16	2,6	2,6	7,2	1978	HIQ INTERNATIONAL	-0,1	37,5	37,3	37,5	37,9	37,3	63567			
249,5	129	+59	-1	37	3,5				IFS A	0	222,5	221,5	222,5	222,5	219	18473			
252	137	+44	+2	38	3,5			11000	INDUTRADE	0,5	275	274	275	276,5	274	42648			
319,5	241	+2	+1	*18	7,05	8,11	2,7	3362	INWIDO	0	58	57,5	58	59,2	57,2	34136			
69,8	54,2	-10	-22					4374	ITAB SHOP CONC B	-1	129	128,5	129	129,8	129	3179			
154	65	+50	+3	29	3			3032	KAPPAHL	0,9	40,4	40,1	40,4	40,5	39,6	154237			
43,4	34,9	+7	+5	18	0,75*	1,07	2,9	5796	KLOVERN	-0,1	34,8	34,7	34,8	35,3	34,6	230939			
37,2	28	+22	+0	9	1,5				KLOVERN PREF	-1	157	157	158	158,5	157	17339			
173,5	145	+5	-5	42	10			8045	KUNGSLEDEN	-0,2	44,2	44	44,3	44,7	43,4	492269			
52,1	37,2	+9	+4	7	1,25			3238	LAGERCRANTZ GR B	-1,75	139,8	137,5	140	141,8	137	3166			
162	102,5	+19	+12	20	4			4541	LINDAB INTERNATI	-1,1	57,7	57,6	57,7	59,4	56,9	176669			
83,7	52,4	-9	-7	*15	0	1,54	2,3	15470	LOOMIS B	-1,5	205,5	205,5	206	207	202,5	63959			
217,5	141	+35	-2	*18	5	5,76	2,8	5513	LUCARA DIAMOND C	-0,1	14,7	14,6	14,7	15,1	14,6	507364			
18,4	7,5	+44	+0	13	0,12			4158	MEDIVIR B	0,25	133	133	133,2	135,2	132,5	76739			
151	77,8	+57	+6	neg	0			5358	MEKONOMEN	-0,25	149,2	149,2	149,8	151,5	148	48270			
219,5	139	-25	-6	*16	7	7,42	4,6	1757	NEDERMAN HOLDING	-3	150	148,2	150	156	149,2	902			
226	130,5	-27	-7	25	4			8301	NET ENTERTAINM B	-1	208	207,5	208	212	207	90046			
210	121,8	+51	+8	*32	0	3,55	2,0	2110	NEW WAVE B	-0,2	31,8	31,7	32,3	32,5	31,1	39604			
47,3	26,8	-3	-5	*12	1	1,26	3,4	193	NGEX RESOURCES	-0,05	9,9	9,6	9,9	10	9,8	3350			
15,5	9,3	-16	neg					10518	NOBIA	0	60	59,8	60	60,5	58,5	519947			
64,5	48,6	+10	-4	*16	1	1,35	2,5	4157	NOLATO B	5,5	158	157,5	158	158,5	153	30382			
175,5	120	+8	+4	13	8			4463	NORDNET B	-0,3	25,5	25,4	25,5	26	25,4	100495			
35,9	24,2	-2	-10	19	0,85			2149	OEM INTERNATIO B	2,5	92,8	92,8	94,8	94,8	91,5	2027			
109,4	66,3	+15	+6	18	4			2924	OPUS GROUP	0	11,6	11,6	11,7	11,8	11,6	96508			
15	7,7	-21	+4	neg	0,06			4334	OREXO	0,25	126,2	125,5	126,2	126,8	123	89275			
183,5	90,8	-23	-4	neg	0			2805	PLATZER FASTIG B	0,3	29,3	29,3	29,4	29,4	29	26591			
32,5	26,5	+9	-2	8	0,6			1257	PROFFICE B	-0,1	18,3	18,3	18,6	18,6	18,3	20382			
28,3	17,3	-30	-19	12	0,6			4704	RECIPHARM	3,5	126,5	125	126,5	128,2	122	154437			
129	81	+5						5563	REZIDOR HOTEL GR	-0,6	31,9	31,9	32	33	31,9	184099			
47	27,4	-15	-6	22	0				SAGAX A	-0,8	38,7	38,7	39,5	38,7	38,7	1			
43,2	24,3	+44	+2	9	0,55			5559	SAGAX B	-0,7	34,9	34,5	35	35,2	34,4	7804			
42,5	22,6	+44	-4	8	0,55				SAGAX PREF	-0,1	35,3	35,1	35,3	35,4	34,9	47034			
35,9	30,3	+12	+2	8	2			3898	SAS	-0,1	11,6	11,6	11,7	11,8	11,6	923542			
21,5	10,5	-30	-9	*99	0	0	0,0		SAS PREF	-2	404	403	404	408	402	5474			
540	379	-5	*99	12,5				3155	SCANDI STANDARD	0,75	51,8	51,5	51,8	51,8	51	147332			
54,2	44,3	+1						3485	SECTRA B	1,5	93,5	92,2	93,5	93,5	92	3428			
115	66	+22	-3	56	0			6713	SEMAFO INC.	-0,27	24,6	24,6	24,6	25	24,4	36019			
33,9	14,6	+46	-7	neg				3293	SKISTAR B	0,5	83,5	83	83,5	83,8	81,2	18857			
92,5	75,5	+5	+4	24	2,50*				SWECO A	4	106,5	100	104,8	106,5	93,5	105			
124,5	80	+4	+3	*18	3,25	3,38	3,2	9334	SWECO B	0	101	101	102	102	98,8	12143			
122,5	80,5	-5	-2	*18	3,25	3,38	3,2	1158	SWEDOL B	-0,1	18,1	17,8	18,1	18,1	17,5	15572			
24	16,8	-15	-9	60	0,2			5096	SYSTEMAIR	-1,25	98	97,8	98,8	100	98	7710			
136,8	89	-27	-2	21	3			2666	TETHYS OIL	0	75	74,5	75	75	74	267530			
92,5	59,2	+11	-15	11	0			1521	TRANSMODE AB	0,5	54,8	54,8	55	57	54,8	22421			
115,8	52,2	-52	-11	12	6,5			1791	TRIBONA	0,2	36,8	36,6	36,8	36,8	36,3	5513			
40,2	32	-2	+0	15	0,5			11353	UNIBET GROUP	6,5	401,5	400	401,5	401,5	394	116673			
401,5	239,6	+38	+10	*10	12,04	15,86	4,0	1366	VICTORIA PARK A	0	6,7	6,6	6,7	6,8	6,5	59913			
8,2	3,9	-12	+0	1	0				VICTORIA PARK B	0	6,5	6,5	6,5	6,7	6,5	32278			
7,5	5,3	+1	+1	1					VICTORIA PA PREF	-2	302	302	304	304	300	4457			
314	271,5	+3	-2	32	20,00*	20,00*	6,6	3823	VOSTOK NAFTA SDB	-0,1	42,5	42,5	42,6	42,9	41,9	62886			
59	36,2	-21	-11	2	0			9473	WIHLBORGS FASTIG	1,5	123,2	122,8	123,2	123,2	120,8	105172			
139	109	+7	+0	9	4			8387	AF B	0,25	107,2	107,2	107,5	109	107,2	56830			
130,2	95,5	-5	-1	*15	6,5	3,61	3,2	3443	ÖRESUND	1	151,5	151,5	152	155	151	10310			
180,6	112,4	+29	-4	4															

OBSERVATIONSLISTA FÖR MEDELSTORA BOLAG

96,5	62	+40	+36	25	1,95			9475	SANITEC	-0,25	94,8	94,8	95	95	94,8	155384
------	----	-----	-----	----	------	--	--	------	---------	-------	------	------	----	----	------	--------

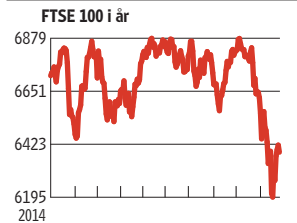
MINDRE BOLAG Börsvärde under 150 miljoner

VINNAREÄNDRING PROCENT					SENAST BETALT, KR					FÖRLORAREÄNDRING PROCENT					SENAST BETALT, KR				
ENDOMINES					+13,6%					SHELTON PETROLEU					-8,4%				
NET INSIGHT B					+9,7%					IMAGE SYSTEMS					-6,1%				
STOCKWIK FÖRVALT					+9,5%					GEVEKO B					-5,7%				

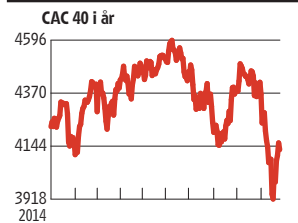
BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 12 MÅN HÖGST LÄGST	P/E- TAL	UTDELNING, KR SENAST PROG 2014	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDRING BETAL- KURS, KR	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	HÖGST
---------------------------------------	--	-------------	-------------------------------------	------------------------------	-----------------------	-----------	-------------------------------	------------------	------------------------	-------

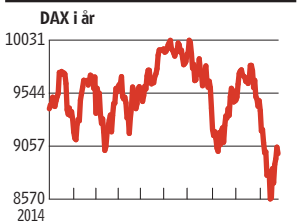
London -5,7%

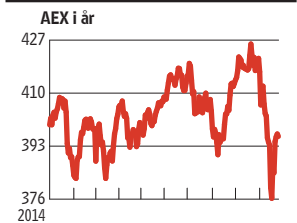
Paris -4,6%

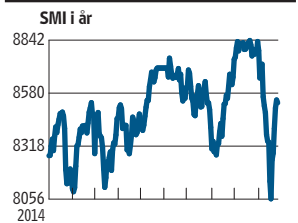
Frankfurt -6,8%

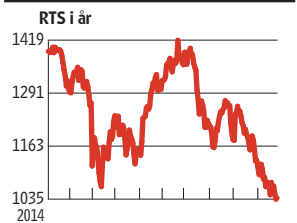
Amsterdam -1,7%

Zürich +3,9%

Moskva -27,9%

Tabellnyckel: Alla kurser i lokal valuta (euro i EMU-länder, USD i Ryssland). Alla förändringar i procent

Banker rasade

De europeiska börserna försvagades på måndagen, då den italienska banksektorn agerade sänke sedan ECB:s stresstest visat på svagheter hos densamma. **Euro Stoxx 50** var strax efter klockan 16.30 cirka 0,8 procent lägre, medan det bredare **Bloomberg Europe 500** hade sjunkit 0,6 procent. Milanobörsens **FTSE MIB** var med en nedgång på 1,6 procent bland de index som utvecklades svagast. Av de 25 banker som underkändes i ECB:s stresstest fanns bland annat italienska **Banca Carige** och **Monte dei Paschi**, vilka föll 14 respektive 18 procent.

Banker på Londonbörsen

försvagades också, trots att samtliga brittiska banker klarade testet. För **Lloyds Banking Group**, som tappade 2,2 procent, var det dock på håret. "Det finns fortfarande många problem att åtgärda. Inte ens för de banker som klarade testet finns det egentligen något att vara lättad över", sade Michael Woischneck, portföljförvaltare på Lampe Asset Management, till Bloomberg News.

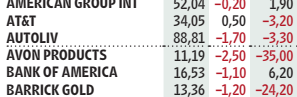
Tyska **DAX** sjönk 0,7 procent. IFO-index över klimatet inom näringslivet i landet sjönk till 103,2 i oktober, att jämföra med förväntade 104,5, enligt Bloomberg News prognosenkät. (Direkt)

NEW YORK KL 18.00

DOW JONES: 16780,8
ÄNDRING I ÅR: 1,2

SENAST BETALT	1 DAG	ÄNDR	HITTILLS I ÅR
3M	148,64	0,00	6,00
ABBOTT LABORATORIE	42,11	-0,80	0,00
ADVANCED MICRO DEV	2,69	0,40	-30,50
AGILENT TECHNOLOGI	53,80	-0,50	-5,90
ALCOA	16,37	-1,10	54,00
ALIBABA	97,65	2,00	0,00
AMERICAN EXPRESS	86,04	-0,40	-5,20
AMERICAN GROUP INT	52,04	-0,20	1,90
AT&T	34,05	0,50	-3,20
AUTOLIV	88,81	-1,70	-3,30
AVON PRODUCTS	11,19	-2,50	-35,00
BANK OF AMERICA	16,53	-1,10	6,20
BARRICK GOLD	13,36	-1,20	-24,20
BAXTER INTERNATIONAL	69,72	-0,20	0,20
BEST BUY	33,03	-0,20	-17,20
BOEING CO	121,72	-0,40	-10,80
BOSTON SCIENTIFIC	13,11	0,90	9,10
BRISTOL-MYERS SQUI	53,23	-0,70	0,20
BRUNSWICK	44,83	-0,40	0,70
CATERPILLAR	97,90	-1,50	7,80
CHEVRON	114,79	-1,00	-8,10
CITIGROUP	51,33	-0,90	-1,50
CLEAR CHANNEL OUTD	6,68	-0,70	-34,10
COCA-COLA CO	40,70	-0,80	-1,50
COLGATE-PALMOLIVE	66,10	1,10	1,40
COMPUTER SCIENCES	59,82	0,50	7,10
CONOCOPHILLIPS	68,76	-1,90	-2,70
CORNING	18,66	-0,70	4,70
DISNEY	88,43	-0,20	15,70
DOW CHEMICAL	46,38	-3,80	4,50
DUPONT PONT	67,79	-1,80	4,30
EATON CORPORATION	62,53	-0,80	-17,90
ELI LILLY	66,07	0,00	29,50
EMC	28,27	0,40	12,40
EXXON MOBIL	93,35	-1,20	-7,80
FEDEX	164,55	0,40	14,50
FORD MOTOR CO.	13,78	0,00	-10,70
GAP	37,14	0,70	-5,00
GENERAL DYNAMICS	132,50	0,00	38,70
GENERAL ELECTRIC	25,39	-1,00	-9,40
HALLIBURTON	51,96	-6,80	2,40
HARLEY-DAVIDSON	63,15	-0,30	-8,80
HARRIS	67,49	0,20	-3,30
HEWLETT-PACKARD	35,09	0,50	25,40
HOME DEPOT	95,21	0,20	15,60
HONEYWELL INTERNAT	93,47	-1,30	2,30
IBM	162,31	0,10	-13,50
INGERSOLL-RAND	60,04	-0,40	-2,50
INTERNATIONAL PAPE	48,85	-2,10	-10,40
JOHNSON & JOHNSON	103,86	0,70	13,40
KIMBERLY-CLARK	113,09	0,00	8,30
KROGER	54,52	0,60	37,90
LOCKHEED MARTIN	182,00	0,40	22,40
MARSH & MCLENNAN	51,75	0,20	7,00
MCDONALDS	91,72	0,10	-5,50
MERCK & CO	56,03	-2,70	12,00
MONSANTO	112,88	-0,40	-3,10
MORGAN STANLEY	33,89	-1,30	8,10
NABORS INDUSTRIES	17,49	-6,60	2,90
NATIONSTAR MORTGAG	33,57	0,50	-9,20
NEWMTON MINING	21,56	-1,80	-6,40
NIKE	91,40	0,60	16,20
NOKIA	8,34	0,00	2,80
NORFOLK SOUTHER	109,08	-0,30	17,50
OCCIDENTAL PETROLE	85,98	-4,00	-9,60
PARKER HANNIFIN	117,14	0,50	-8,90
PEPSICO	94,64	0,00	14,10
PFIZER	29,01	-0,30	-5,30
PHILIP MORRIS	88,12	0,10	1,10
PRAXAIR	125,23	-1,90	-3,70
PRECISION CASTPART	219,26	-1,90	-18,60

NASDAQ KL 18.00

NASDAQ 4476,9
ÄNDRING I ÅR: 7,2

SENAST BETALT	1 DAG	ÄNDR	HITTILLS I ÅR
NASDAQ 100	4041,63	0,00	12,50
ADOBE SYSTEMS	67,09	0,10	12,00
AKAMAI TECHNOLOGIE	54,95	-0,60	16,50
ALTERA	33,09	-0,20	1,80
AMAZON.COM	287,30	0,10	-28,00
AMGEN	147,46	0,10	29,30
APOLLO EDUCATION G	25,62	-1,10	-6,20
APPLE	105,25	0,00	31,30
APPLIED MATERIALS	21,14	0,70	19,60
APPLIED MICRO CIRC	6,68	-1,80	-50,00
AT&T	71,12	-0,10	-9,10
CISCO SYSTEMS	23,76	-1,10	5,90
CITRIX SYSTEMS	63,12	-0,70	-0,20
COGNIZANT TECHNOLO	45,59	1,10	-9,70
COMPUWARE	10,08	0,40	-10,10
COSTCO WHOLESALE	130,80	0,30	9,90
DOLLAR TREE	58,87	-0,10	4,30
EBAY	51,32	0,40	-6,50
ELECTRONIC ARTS	36,84	1,30	60,60
EXPEDITORS INTERNA	41,09	0,40	-7,20
FACEBOOK	79,91	-0,90	46,20
GOOGLE C	550,78	0,30	-1,70
INTEL	33,12	-0,20	27,60
INTUITIVE SURGICAL	474,21	-0,80	23,50
KNIGHTSBRIIDGE TANK	7,92	0,30	-13,80
KRAFT FOODS GROUP	56,84	0,00	5,40
LEVEL 3 COMMUNICAT	42,45	0,50	28,00
LINEAR TECHNOLOGY	40,86	-0,10	-10,30
MATTEL	30,68	1,20	-35,50
MICROCHIP TECHNOLO	41,02	0,00	-8,30
MICRON TECHNOLOGY	32,19	3,60	48,00
MICROSOFT	45,88	-0,50	22,60
NETAPP	40,81	0,20	-0,80
ORACLE	38,43	-0,80	0,40
PACCAR	61,21	0,30	3,40
QLIK TECHNOLOGIES	26,71	0,90	3,00
QLOGIC	11,26	-0,50	-4,80
QUALCOMM	75,77	-0,30	2,00
REALNETWORKS	6,90	-0,90	-8,60
SANMINA	19,30	-0,90	15,60
SIGMA-ALDRICH	134,61	-0,30	43,20
STAPLES	12,30	-1,60	-22,60
STARBUCKS	75,95	0,20	-3,10
SYMANTEC	24,25	1,10	2,90
SYNOPSYS	39,91	-0,10	-1,60
TEXAS INSTRUMENTS	47,65	0,20	8,50
TRIMBLE NAVIGATION	29,34	-0,90	-15,40
TWENTY-FIRST CENTU	33,52	0,50	-4,70
WHOLE FOODS MARKET	38,48	2,00	-33,50
YAHOO!	44,32	1,90	9,60

NASDAQ 4476,9

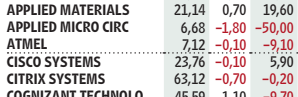
ÄNDRING I ÅR: 7,2

SENAST BETALT	1 DAG	ÄNDR	HITTILLS I ÅR
NASDAQ 100	4041,63	0,00	12,50
ADOBE SYSTEMS	67,09	0,10	12,00
AKAMAI TECHNOLOGIE	54,95	-0,60	16,50
ALTERA	33,09	-0,20	1,80
AMAZON.COM	287,30	0,10	-28,00
AMGEN	147,46	0,10	29,30
APOLLO EDUCATION G	25,62	-1,10	-6,20
APPLE	105,25	0,00	31,30
APPLIED MATERIALS	21,14	0,70	19,60
APPLIED MICRO CIRC	6,68	-1,80	-50,00
AT&T	71,12	-0,10	-9,10
CISCO SYSTEMS	23,76	-1,10	5,90
CITRIX SYSTEMS	63,12	-0,70	-0,20
COGNIZANT TECHNOLO	45,59	1,10	-9,70
COMPUWARE	10,08	0,40	-10,10
COSTCO WHOLESALE	130,80	0,30	9,90
DOLLAR TREE	58,87	-0,10	4,30
EBAY	51,32	0,40	-6,50
ELECTRONIC ARTS	36,84	1,30	60,60
EXPEDITORS INTERNA	41,09	0,40	-7,20
FACEBOOK	79,91	-0,90	46,20
GOOGLE C	550,78	0,30	-1,70
INTEL	33,12	-0,20	27,60
INTUITIVE SURGICAL	474,21	-0,80	23,50
KNIGHTSBRIIDGE TANK	7,92	0,30	-13,80
KRAFT FOODS GROUP	56,84	0,00	5,40
LEVEL 3 COMMUNICAT	42,45	0,50	28,00
LINEAR TECHNOLOGY	40,86	-0,10	-10,30
MATTEL	30,68	1,20	-35,50
MICROCHIP TECHNOLO	41,02	0,00	-8,30
MICRON TECHNOLOGY	32,19	3,60	48,00
MICROSOFT	45,88	-0,50	22,60
NETAPP	40,81	0,20	-0,80
ORACLE	38,43	-0,80	0,40
PACCAR	61,21	0,30	3,40
QLIK TECHNOLOGIES	26,71	0,90	3,00
QLOGIC	11,26	-0,50	-4,80
QUALCOMM	75,77	-0,30	2,00
REALNETWORKS	6,90	-0,90	-8,60
SANMINA	19,30	-0,90	15,60
SIGMA-ALDRICH	134,61	-0,30	43,20
STAPLES	12,30	-1,60	-22,60
STARBUCKS	75,95	0,20	-3,10
SYMANTEC	24,25	1,10	2,90
SYNOPSYS	39,91	-0,10	-1,60
TEXAS INSTRUMENTS	47,65	0,20	8,50
TRIMBLE NAVIGATION	29,34	-0,90	-15,40
TWENTY-FIRST CENTU	33,52	0,50	-4,70
WHOLE FOODS MARKET	38,48	2,00	-33,50
YAHOO!	44,32	1,90	9,60

NASDAQ 4476,9

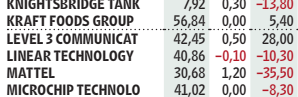
ÄNDRING I ÅR: 7,2

SENAST BETALT	1 DAG	ÄNDR	HITTILLS I ÅR
NASDAQ 100	4041,63	0,00	12,50
ADOBE SYSTEMS	67,09	0,10	12,00
AKAMAI TECHNOLOGIE	54,95	-0,60	16,50
ALTERA	33,09	-0,20	1,80
AMAZON.COM	287,30	0,10	-28,00
AMGEN	147,46	0,10	29,30
APOLLO EDUCATION G	25,62	-1,10	-6,20
APPLE	105,25	0,00	31,30
APPLIED MATERIALS	21,14	0,70	19,60
APPLIED MICRO CIRC	6,68	-1,80	-50,00
AT&T	71,12	-0,10	-9,10
CISCO SYSTEMS	23,76	-1,10	5,90
CITRIX SYSTEMS	63,12	-0,70	-0,20
COGNIZANT TECHNOLO	45,59	1,10	-9,70
COMPUWARE	10,08	0,40	-10,10
COSTCO WHOLESALE	130,80	0,30	9,90
DOLLAR TREE	58,87	-0,10	4,30
EBAY	51,32	0,40	-6,50
ELECTRONIC ARTS	36,84	1,30	60,60
EXPEDITORS INTERNA	41,09	0,40	-7,20
FACEBOOK	79,91	-0,90	46,20
GOOGLE C	550,78	0,30	-1,70
INTEL	33,12	-0,20	27,60
INTUITIVE SURGICAL	474,21	-0,80	23,50
KNIGHTSBRIIDGE TANK	7,92	0,30	-13,80
KRAFT FOODS GROUP	56,84	0,00	5,40
LEVEL 3 COMMUNICAT	42,45	0,50	28,00
LINEAR TECHNOLOGY	40,86	-0,10	-10,30
MATTEL	30,68	1,20	-35,50
MICROCHIP TECHNOLO	41,02	0,00	-8,30
MICRON TECHNOLOGY	32,19	3,60	48,00
MICROSOFT	45,88	-0,50	22,60
NETAPP	40,81	0,20	-0,80
ORACLE	38,43	-0,80	0,40
PACCAR	61,21	0,30	3,40
QLIK TECHNOLOGIES	26,71	0,90	3,00
QLOGIC	11,26	-0,50	-4,80
QUALCOMM	75,77	-0,30	2,00
REALNETWORKS	6,90	-0,90	-8,60
SANMINA	19,30	-0,90	15,60
SIGMA-ALDRICH	134,61	-0,30	43,20
STAPLES	12,30	-1,60	-22,60
STARBUCKS	75,95	0,20	-3,10
SYMANTEC	24,25	1,10	2,90
SYNOPSYS	39,91	-0,10	-1,60
TEXAS INSTRUMENTS	47,65	0,20	8,50
TRIMBLE NAVIGATION	29,34	-0,90	-15,40
TWENTY-FIRST CENTU	33,52	0,50	-4,70
WHOLE FOODS MARKET	38,48	2,00	-33,50
YAHOO!	44,32	1,90	9,60

NASDAQ 4476,9

ÄNDRING I ÅR: 7,2

MICRON TECHNOLOGY	32,19	3,60	48,00
MICROSOFT	45,88	-0,50	22,60
NETAPP	40,81	0,20	-0,80
ORACLE	38,43	-0,80	0,40
PACCAR	61,21	-0,30	3,40
QLIK TECHNOLOGIES	26,71	0,90	0,30
OLGIC	11,26	-0,50	-4,80

DAGENS INDUSTRI
TISDAG 28 OKTOBER 2014

Helsingfors-0,1%

OMXH25 i år
3013
2904
2795
2686
2014

OMXH25
-0,3%
2832,08

Köpenhamn+19,6%

OMXC20 i år
775
723
671
619
2014

OMXC20
0,3%
735,99

Oslo+4,1%

OSEBX i år
633
599
565
531
2014

OSEBX
-0,4%
571,21

Di Tabellnyckel

Förändringar i index anges i procent. Kurser och förändringar i kurser i lokal valuta. P/E-tal, utdelning etcetera är beräknat på samma sätt som i tabellen från svenska börsen, se sista uppslaget. Utdelningsprognoser kommer från SME Direkt.

Urval: Stora bolag, därefter de mest omsatta bolagen på respektive börs.

Källa: Millistream. Bearbetning: EBI

Norden vände ned

Efter en stark utveckling i måndagens inledande handel föll de nordiska storbolagsindexen tillbaka under dagen. Danska C20 Cap trotsade med en uppgång på 0,3 procent den småsura utvecklingen i övriga norden, och Jyske Bank stoltserande i toppen med en uppgång på 1,4 procent. Smyckesbolaget Pandora följde tätt därefter med en uppgång på 1,3 procent till 310,40 danska kronor, sedan Handelsbanken lyft rikt-kursen för aktien till 565 från tidigare 525 danska kronor. Hörapparattillverkarna William Demant och GN Store Nord backade 0,8 respektive 1,3 procent. Rykten om att ett av bolagen kan vara på väg att köpa Siemens hörapparatsverksamhet kan enligt Ole Kjær Jensen, avdelningschef på Sydbank, ligga bakom nedgångarna: ”Det kan finnas investerare som funderar på om bolagen måste ta in nytt kapital och därför handlar ned aktierna lite”, sade han till Ritzau Finans. Novozymes fortsatte högre efter att i slutet av förra veckan lyft på en stark kvartalsrapport. Aktien klättrade 1,2 procent. Helsingforsbörsens H25-index försvagades 0,4 procent. Outokumpu och YIT återfanns i botten av indexet med nedgångar på 2,5 respektive 4,2 procent, medan Kone och Wärtsilä toppade indexet med uppgångar på 0,4 respektive 0,6 procent. (Direkt)

HELSINGFORS									
VINNARE					ÄNDRING PROCENTSENAST BETALT, EUR				
↑									
AHLSTROM CORPORA					+5,1 7,2				
ELEKTROBIT CORPO					+4,4 3,1				
LEMMINKÄINEN COR					+3,4 11,6				
FÖRLORARE					ÄNDRING PROCENTSENAST BETALT, EUR				
↓									
CRAMO					-4,7 11,1				
ORIOLA-KD B					-4,3 2,4				
YIT CORPORATION					-4,2 5,4				

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 12 MÅN PÅ 20 DAGAR	P/E- TAL	UTDELNING, EURO SENAST PROG 2014	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE EURO	AKTIESLAG	ÄNDRING BETAL- KURS, EURO	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT HÖGST LÄGST	OMSÄTTA ANTAL AKTIER		
16,6	13,8	-2	-6	19	0,4	1762 AMER SPORTS A	-0,09	14,9	14,9	15,1	14,8	362585	
34,7	20,6	-15	-11	*21	0,41	1490 CARGOTEC	-0,18	23,1	23,1	23,8	23,1	454144	
2,9	2,3	0	-5	12	0,15	1519 CITYCON	0,02	2,6	2,5	2,6	2,5	289727	
17,8	10	-28	-1	11	0,6	486 CRAMO	-0,54	11,1	11,1	11,1	11,7	11	89311
3,2	1,4	15	6	60	0,02	403 ELEKTROBIT CORPO	0,13	3,1	3	3,1	3	319368	
22,9	17,6	8	-1	*14	1,3	3481 ELISA CORPORATIO	0,13	20,8	20,8	20,8	21,1	20,7	782054
22	17,3	2	-1	18	0,67	1636 FISKARS CORPORAT	0,27	20	19,9	20	20,1	19,8	47466
20,3	15,1	7	-8	*6	1,1	15822 FORTUM CORPORATI	-0,03	17,8	17,8	17,8	18,1	17,8	1611390
22	16,8	7	-5	22	0,57	2151 HUHTAMÄKI	-0,14	20	20	20	20,2	19,8	532740
12,3	10	-13	1	*15	0,53	1639 KEMIRA	-0,06	10,6	10,6	10,6	10,7	10,4	259029
32,3	24,6	4	2	16	1,4	KESKO A	-0,07	28	27,9	28	28,4	28	5981
33,4	23,9	9	3	17	1,4	2912 KESKO B	-0,02	29,1	29,1	29,1	29,5	28,9	303706
34,8	27,3	0	4	*21	1	17184 KONE CORPORATION	0,19	32,9	32,8	32,9	33	32,7	1191391
27,6	18,6	-16	4	26	1,05	1374 KONECRANES	0,06	21,7	21,7	21,7	21,9	21,4	247934
32	21,7	-17	-8	*19	1	3888 METSO CORPORATIO	-0,35	25,9	25,9	25,9	26,4	25,6	1112352
18,2	13,1	17	4	*15	0,65	4320 NESTE OIL CORPOR	-0,14	16,9	16,8	16,9	17,3	16,7	1013409
7	4,9	13	-3	*17	0,37	24717 NOKIA CORPORATIO	-0,03	6,6	6,6	6,6	6,7	6,5	21178763
6	5,5			*17	0,37	NOKIA CORPORATIO			6,1				
38,7	22,3	-31	-1	17	1,45	3203 NOKIAN RENKAAT	-0,1	24	24	24	24,5	23,7	750630
11,1	8,9	1	-3	*11	0,43	39831 NORDEA BANK FDR	-0,12	9,8	9,8	9,8	10,1	9,7	995998
31,1	18,5	31	-13	*19	1,25	ORION A	-0,33	26,6	26,6	26,8	27,1	26,6	5183
31,3	18,5	31	-14	*19	1,22	3767 ORION B	-0,12	26,7	26,7	26,7	27,2	26,6	404663
7,5	3	22	-24	neg	0	1805 OUTOKUMPU	-0,12	4,3	4,3	4,3	4,6	4,3	5425183
9,3	5,1	-28	-14	11	0,2	1004 OUTOTEC	-0,1	5,5	5,5	5,5	5,7	5,4	853383
38,9	33	4	-3	*13	1,65	20894 SAMPO A	0,04	37,3	37,3	37,3	37,7	37,2	1285216
7,3	4,2	-33	-15	*7	0,1	696 SANOMA	-0,1	4,3	4,3	4,3	4,4	4,3	434047
7,3	5	-18	neg	0		SSAB A	0,03	5,5	5,5	5,6	5,8	5,5	74831
6,6	4,3	-15	neg	0		2699 SSAB B	0,08	4,9	4,9	5	5,2	4,9	110254
12,4	8,1	-27	-9	12	0,4	STOCKMANN A	-0,22	8,1	8,1	8,1	8,3	8,1	6409
12,6	7,5	-27	-11	12	0,4	577 STOCKMANN B	-0,21	8	8	8,1	8,3	8	44048
8,3	5,7	-12	-1	*16	0,3	STORA ENSO A	0	6,5	6,4	6,5	6,6	6,4	7797
8,4	5,7	-13	-2	*16	0,3	5020 STORA ENSO R	-0,06	6,4	6,4	6,4	6,5	6,3	3221223
6,2	4,9	-13	-4	13	0,34	22646 TELIASONERA	0	5,2	5,2	5,2	5,3	5,2	986991
22,6	15,2	16	-4	*16	0,9	1404 TIETO	-0,03	19,1	19	19,1	19,7	18,9	249225
20,9	15,4	-16	0	15	0,8	741 TIKKURILA OYJ	-0,02	16,8	16,8	16,9	16,9	16,6	124903
13,5	10,1	-12	-4	*10	0,6	5742 UPM-KYMMENE	-0,13	10,8	10,8	10,8	11,1	10,7	3762602
15,8	9,1	-29	-8	27	0,38	741 UPONOR	-0,06	10,1	10,1	10,1	10,4	10	452321
9,2	6			neg	0,15	1223 VALMET CORPORATI	0,27	8,2	8,2	8,2	8,2	7,9	391800
43,8	31,8	-2	-1	*18	1,05	6929 WÄRTSILÄ B	0,31	35,1	35,1	35,1	35,6	34,9	764967
10,7	5	-47	-11	9	0,38	689 YIT CORPORATION	-0,24	5,4	5,4	5,4	5,7	5,4	690079

KÖPENHAMN									
VINNARE					ÄNDRING PROCENTSENAST BETALT, DKK				
↑									
AMBU					+3,1 413,0				
KØBENHAVNS LUFTH					+2,2 2720,0				
SPAR NORD BANK A					+1,8 57,5				
FÖRLORARE					ÄNDRING PROCENTSENAST BETALT, DKK				
↓									
ØSTASIATISKE KOM					-4,5 52,5				
BAVARIAN NORDIC					-2,3 189,0				
SOLAR B A/S					-2,0 272,5				

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 12 MÅN PÅ 20 DAGAR	P/E- TAL	UTDELNING, DKK SENAST PROG 2014	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE DKK	AKTIESLAG	ÄNDRING BETAL- KURS, DKK	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT HÖGST LÄGST	OMSÄTTA ANTAL AKTIER			
14780	9888	16	-7	*1	1400	A.P. MØLLER - A	130	12970	12970	12980	13070	12910	4593	
15390	10530	13	-7	*1	1400	A.P. MØLLER - B	120	13350	13330	13350	13480	13280	29853	
870	510	10	-5	*36	5	6816 ALK-ABELLØ B A/B	-2	673	673	675	682	672	6332	
34,3	20,1	30	-6	*29		5448 ALM. BRAND A/S	-0,3	31,4	31,4	31,5	32,2	31,4	160827	
322	166	65	-1	27		7790 AURIGA INDUSTRI	0	305,5	304,5	305,5	307	304,5	18293	
74	43,2	-2	-22	neg	0	1935 BANG & OLUFSEN H	0,3	44,8	44,7	44,8	45,5	44,5	109150	
204,5	65,5	112	69	neg		4935 BAVARIAN NORDIC	-4,5	189	188,5	189	199	187	299940	
637,5	513	-13	-3	*14	8	CARLSBERG A A/S	-0,5	542	541,5	545	545	541,5	490	
613,5	480,8	-14	-3	*14	8	78338 CARLSBERG B A/S	1	513,5	512,5	513,5	518,5	511,5	253909	
245,4	198,2	9	2	33	0,49	0,2	233,8	233,8	234,3	237,9	231,7	639128		
534	322,9	35	0	*41	10	97930 COLOPLAST B A/S	3,8	484,8	484,8	485,1	488,9	482,8	392625	
291,2	112,4	-48	-2	neg	27,03	2	6224 D/S NORDEN	0,3	147,5	147,2	147,5	149	143,2	77073
166	119,1	26	-4	*12	5,01	3,2	158353 DANSKE BANK A/S	-0,1	157	157	157,1	160,9	156,2	1982766
506	380	9	1	20	14	6351 DFDS A/S	-2	477,5	477	480	482,5	476	9758	
186,9	149,9	-8	-4	*20	1,5	1	29430 DSV A/S	0,7	163,5	163,3	163,5	164,8	162,5	508188
340	250,7	-11	-8	*19	14	2,2	13540 FLSMIDTH & CO. A	-3,6	264,2	264	264,2	271,3	262,8	228338
25,5	20,2	2	0	2		3,2	36974 G4S	0,08	23,8	23,8	23,8	24	23,8	303535
260	180,1	17	-1	*82	0	0	14143 GENMAB A/S	0,4	248,9	248,7	248,9	251,5	247,6	105920
164,1	121,9	0	7	*24	1,16	0,9	22296 GN STORE NORD A/	-1,8	132,7	132,7	132,8	135,3	132,2	522505
203,1	149,1	2		*21	6,01	3,3	30561 ISS	-0,3	164,6	164,6	164,7	166	163,8	219160

KÖPENHAMN FORTS.														
BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST	ÄNDRING % UNDER 12 MÅN PÅ 20 DAGAR	P/E- TAL	UTDELNING, DKK SENAST PROG 2014	DIREKT- AVKAST- NING %	BÖRS- VÄRDE DKK	AKTIESLAG	ÄNDRING BETAL- KURS, DKK	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT HÖGST LÄGST	OMSÄTTA ANTAL AKTIER			
341,1	271	6	-1	*11	3,69	1,2	22154 JYSKE BANK	4,5	310,8	310,7	311	315,6	309,2	372343
3169	2465	-2	-3	22	66,41	0,51	21347 KØBENHAVNS LUFTH	58	2720	2680	2700	2720	2675	145
173,6	111,5	-9	-5	neg	2,77	0,4	24469 LUNDBECK	1,5	124,6	124,7	124,7	125,5	122,2	212714
163	122,5	-18	-9	*13	8,07	5,6	5016 MATAS	-1,5	123	123	124	125	123	178892
390,4	247,3	11	-9	*24	4,94	1,4	7086 NKT HOLDING A/S	0,1	296,1	296,1	296,8	298	294,	

AKTIEOPTIONER

Noterde vid Stockholmsbörsen. Endast optioner handlade under dagen.

LÖSEN	SENAST KÖP	SÄLJ	BET	SENAST HÖGST LÄGST	VOL ACK.	ÖPPEN BALANS
ABB				H:156 L:154 B:155 V:16,24		
NOV 14						
C155	2,95	3,25	3 3,2	2,75	90	700
C160	1	1,2	1,05 1,3	1,05	215	3105
P140	0,2	0,4	0,25 0,25	0,25	50	1153
P150	1,2	1,4	1,55 1,55	1,5	50	458
P155	2,85	3,15	2,9 3,25	2,9	400	1824
DEC 14						
C155	4	4,5	4,25 4,5	4,25	120	380
C160	2,05	2,35	2 2,2	2	99	1899
JAN 15						
P140	0,95	1,2	1,2 1,2	1,2	100	1177
P145	1,7	1,95	1,6 1,65	1,6	100	80
MAR 15						
P160	9,25	10	9,25 9,25	9,25	75	240
ALFA LAVAL				H:157 L:154 B:155 V:22,62		
NOV 14						
C160	1,95	2,35	2,45 2,5	1,9	134	2867
P147,5	1,45	1,9	1,9 1,9	1,9	50	210
P155	4	4,5	4,25 4,25	4	120	483
JAN 15						
C165	2,15	2,45	2,05 2,15	2,05	90	40
ASSA ABLOY B				H:383 L:374 B:380 V:21,45		
JAN 15						
P340	2,4	2,65	3,5 3,5	3	124	20
ASTRAZENECA				H:514 L:506 B:513 V:22,4		
NOV 14						
C55	2,35	2,75	2,75 2,75	2,65	160	201
MAR 15						
C540	19,25	21,75	18,25 18,25	18,25	50	1825
ATLAS COPCO A				H:205 L:201 B:203 V:20,43		
NOV 14						
C205	3,5	3,75	3,5 3,5	3,5	50	2413
C210	1,6	1,9	1,8 1,8	1,65	61	4150
P185	0,55	1	0,85 0,85	0,85	50	770
P205	5,5	6	6,5 6,5	6,5	50	300
DEC 14						
C205	5,25	5,75	5 5,25	5	150	781
P185	1,5	1,75	1,75 1,75	1,65	80	635
P190	2,25	2,55	2,25 2,55	2,45	160	15345
P195	3,35	3,7	3,8 3,8	3,8	50	10
P200	5	5,5	5 5	5	50	2281
P215	13	15	14,25 14,25	14,25	100	10
JAN 15						
C215	2,7	3,05	2,9 2,9	2,9	220	1028
AUTOLIV SDB				H:658 L:643 B:646 V:19,49		
JAN 15						
P630	18	18,75	17,5 17,75	16,25	90	790
BOLIDEN				H:116 L:114 B:116 V:27,23		
NOV 14						
C115	3,05	3,2	3,1 3,1	2,55	60	7950
C117,5	1,85	2	1,45 1,45	1,45	100	821
P105	0,3	0,55	0,55 0,55	0,55	60	2963
DEC 14						
C117,5	2,9	3,1	2,65 2,65	2,65	150	497
JAN 15						
C117,5	3,5	3,7	3,1 3,6	3,1	100	2339
ELECTROLUX B				H:204 L:198 B:199 V:29,81		
NOV 14						
C200	4,25	5	4,75 6	4,25	74	935
P185	1,05	1,3	1,15 1,35	1,15	89	206
P195	3,15	3,55	3,5 3,6	2,6	70	482
DEC 14						
P175	0,95	1,2	1 1	0,9	66	179
P180	1,45	1,75	1,8 1,8	1,35	65	308
P190	3,45	3,75	2,9 2,9	2,8	200	228
ELEKTA B				H:74 L:72 B:73 V:27,7		
DEC 14						
C74,54	2,8	3,25	2,75 2,75	2,75	100	610
ERICSSON B				H:85 L:82 B:83 V:20,12		
NOV 14						
C82,5	1,95	2,3	2,1 2,1	1,75	2630	901
C87,5	0,4	0,55	0,5 0,5	0,45	1450	3542
C90	0,2	0,35	0,15 0,2	0,15	380	9566
P80	0,8	1	1,3 1,3	1	120	2617
P95	11,75	12,75	13,25 13,25	13,25	100	300
DEC 14						
C82,5	2,65	2,95	2,5 2,5	2,5	150	7000
C85	1,55	1,8	1,5 1,5	1,5	50	13648
C87,5	0,8	1	0,85 0,95	0,8	680	2688
P75	0,45	0,6	0,7 0,7	0,7	50	7630
P80	1,4	1,6	1,65 1,65	1,2	110	8947
JAN 15						
P90	7,5	8	8,5 8,5	8,5	70	8547
JUN 15						
C70	5	5,75	5,75 5,75	5,75	70	3344
DEC 15						
C90	13,25	16	15 15	15	200	31
H&M B						
C90	3,25	4,25	3,75 3,85	3,75	86	9545
NOV 14						
P275	2,8	3,2	2,45 2,5	2,45	140	2698
P285	7	7,5	7 7	7	50	471

LÖSEN	SENAST KÖP	SÄLJ	BET	SENAST HÖGST LÄGST	VOL ACK.	ÖPPEN BALANS
DEC 14						
C300	1,25	1,55	1,5 1,5	1,5	150	9206
P265	2,5	2,85	2,45 2,45	2,45	100	210
P280	6,75	7,25	7,5 7,5	7,5	50	2606
JAN 15						
C280	9,25	10	9,75 9,75	9,75	80	250
C290	4,75	5,5	5,25 5,25	5,25	75	2899
P280	8,25	8,75	8,5 8,75	7,75	235	95
HANDELSBANKEN A				H:349 L:342 B:345 V:18,46		
NOV 14						
C340	8	9	9,75 10	9,75	200	1061
P330	1,25	1,95	2 2	1,2	130	325
P340	3,4	4,25	5 5	2,7	335	100
DEC 14						
C360	2,2	2,75	2,35 2,25	2,35	120	620
HEXAGON B				H:241 L:234 B:235 V:29,4		
NOV 14						
P225	1,95	2,25	1,85 1,85	1,85	50	344
DEC 14						
C240	6	6,5	6 6	6	50	340
P225	3,95	4,75	3,95 3,95	3,95	70	25
P230	5,5	6,75	6 6	6	70	135
HOLMEN B				H:239 L:235 B:238 V:18,86		
NOV 14						
P225	0,5	0,75	1 1	0,7	66	52
DEC 14						
P215	0,4	0,7	0,75 0,75	0,7	80	50
HUSQVARNA B				H:53 L:52 B:53 V:32,22		
DEC 14						
P50	0,5	0,75	0,6 0,6	0,6	330	811
ICA GRUPPEN				H:288 L:281 B:285 V:24,91		
NOV 14						
C295	3	4	3,5 4,5	3,5	140	0
DEC 14						
C245	38,5	42,5	41 41	41	50	274
INDUSTRIVÄRDEN C				H:126 L:124 B:125 V:19,02		
MAR 15						
P105	0,4	0,9	0,85 0,85	0,85	50	80
INVESTOR B				H:250 L:245 B:248 V:20,92		
NOV 14						
C250	3,15	3,55	3,1 4,25	2,4	354	1445
C255	1,4	1,8	1,55 2	1,55	168	575
C260	0,5	0,85	0,45 0,8	0,45	50	639
P240	1,65	2,1	1,85 2,2	1,45	124	220
DEC 14						
C245	7,5	8,25	8,5 8,5	8,5	300	375
P230	1,35	1,65	1,75 1,75	1,75	61	517
P240	3,1	3,7	4,25 4,25	3	400	2327
KINNEVIK B				H:230 L:219 B:221 V:43,84		
JAN 15						
C210	18,25	19,5	20 20	20	100	0
C210	12,75	14	13,75 13,75	13,75	100	30
MAR 15						
C210	22,25	25	24,4 24,4	24,4	100	340
C210	17,25	19	18,25 18,25	18,25	100	55
LUNDINMININGCORPORATIONSDB				H:33 L:33 B:33 V:31,98		
NOV 14						
C34	0,5	1	0,7 0,7	0,55	490	500
P33	1,25	1,75	1,05 1,05	1,05	50	100
P34	1,85	2,35	1,5 1,5	1,5	50	130
LUNDIN PETROLEUM				H:102 L:98 B:100 V:29,4		
NOV 14						
C102,5	2,25	2,55	2,15 2,2	2,15	60	10
C115	0,25	0,5	0,35 0,35	0,3	202	799
DEC 14						
C105	2,4	2,75	2,75 2,75	2,75	50	137
C125	0,1	0,4	0,35 0,35	0,35	100	1392
P95	2,35	2,65	2,6 2,6	2,6	100	55
P100	4,25	4,75	4,75 4,75	4,75	100	290
MTG B				H:224 L:214 B:216 V:29,51		
P205	2,75	3,05	3,7 3,7	3,35	100	0
NOKIA CORPORATION				H:62 L:60 B:61 V:28,24		
NOV 14						
C61	1,85	2,1	2,15 2,15	2,05	60	1967
C64	0,7	0,9	0,6 0,6	0,6	260	1271
P59	0,85	1,1	1 1	1	50	655
DEC 14						
C57,29	4,5	5,5	5,25 5,25	5	210	1205
C61,11	2,4	2,75	2,75 2,75	2,75	200	2690
MAR 15						
P59,2	2,7	3,75	3,3 3,3	3,3	100	110
NORDEA BANK				H:93 L:90 B:91 V:23,41		
NOV 14						
C92,5	1,25	1,45	1,35 1,35	1,35	300	4520
P80	0,1	0,3	0,25 0,25	0,25	50	1404
P85	0,4	0,6	0,7 0,7	0,6	89	16351
DEC 14						
C90	3,4	3,75	3,5 3,6	3,45	200	8727
P95	0,55	0,75	0,85 0,85	0,85	50	2161
P90	2,2	2,45	2,3 2,3	2	427	14971
SANDVIK				H:84 L:79 B:80 V:19,8		
NOV 14						
C80	1,85	2,15	1,8 3,9	1,75	398	14422

LÖSEN	SENAST KÖP SÄLJ BET			SENAST HÖGST LÄGST		VOL Ack.	ÖPPEN BALANS
C82,5	0,85	0,1	1,4	2,9	1,2	1615	31885
C85	0,3	0,5	0,45	1,25	0,45	57	6060
P75	0,55	0,8	0,85	0,85	0,8	110	2647
P77,5	1,05	1,35	1,4	1,5	1	225	3327
P80	2	2,3	2	2	2	220	782
DEC 14							
P75	1,05	1,3	1	1	1	100	2074
P80	2,7	3	2,8	2,9	2,2	1110	53213
JAN 15							
C90	0,25	0,65	1	1	1	100	3958
SCA B							
NOV 14					H:170 L:168 B:169 V:16,66		
C170	3,4	3,8	3,5	3,5	3,4	105	1879
C175	1,4	1,85	1,55	1,55	1,35	454	941
C180	0,45	0,85	0,5	0,55	0,5	784	2627
C185	0,15	0,45	0,3	0,3	0,2	404	1709
P155	0,4	0,75	0,55	0,55	0,55	150	193
DEC 14							
C180	1,1	1,45	1,25	1,25	1,25	173	2880
P160	1,7	2,05	2	2	1,95	300	4724
JAN 15							
C185	0,8	1,1	0,65	0,8	0,65	259	160
SEB A					H:92 L:89 B:91 V:23,01		
NOV 14							
C90	0,51	0,56	0,5	0,5	0,5	5000	5000
C92,5	0,33	0,38	0,31	0,31	0,31	5000	5000
DEC 14							
C95	0,65	0,9	0,65	0,9	0,65	68	5128
P80	0,35	0,45	0,35	0,35	0,35	90	3184
JAN 15							
P90	0,2	0,45	0,45	0,45	0,35	80	340
P77,5	2,35	2,75	2,8	2,8	2,8	100	5365
JUN 15							
P80	2,65	2,95	2,6	2,65	2,6	190	3865
DEC 15							
C120	0,03	0,95	0,25	0,25	0,25	300	0
P80	3,8	5	4,5	4,5	4,25	100	2100
SECURITAS B					H:79 L:78 B:79 V:20,14		
JAN 15							
P80	3,6	3,85	3,95	3,95	3,95	67	204
SKANSKA B					H:145 L:142 B:144 V:20,71		
NOV 14							
C142,5	3,45	3,8	3,7	3,7	3,7	75	162
C145	2,1	2,45	2,35	2,35	2,35	75	288
C147,5	1,15	1,45	1,4	1,5	1,4	155	400
SKF B					H:147 L:144 B:145 V:19,35		
JAN 15							
C150	2,45	2,75	2,9	2,95	2,85	90	199
C155	1,15	1,4	1,2	1,2	1,2	100	0
DEC 15							
P150	16	18,75	15,25	15,5	15,25	60	170

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST		ÄNDR 2014 %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDR BETALD KR	SENAST BETALT	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT* HÖGST LÄGST	OMSATT* ANTAL AKTIER
NGM EQUITY									
2,30	1,20			34 AIK FOTBOLL COELI PRIV P2			1,51	1,68	
12,00	5,80			177 CROWN ENERGY	0,10	6,30	5,95	6,40	22756
4,00	2,50			187 GLYCOREX TR B	0,07	3,07	2,95	3,05	24461
18,90	8,05			75 GUIDELINE GEO	-0,20	10,00	9,30	10,00	6372
1,03	0,26			LIFEASSAYS B	0,08	0,42	0,37	0,43	8811
148,00	94,00			245 NGS GROUP	-1,00	115,00	114,00	115,50	2705
12,00	4,50			151 OBDUCAT B	0,50	6,75	6,50	6,75	20382
1,34	0,31			57 PAYNOVA	-0,01	0,39	0,37	0,39	258695
13,41	4,00			89 SOTKAMO SILVE	-1,01	4,29	4,37	5,00	5556
15,10	11,76			610 SVERIGES BOST	-0,20	14,80	14,30	14,80	135
NGM NORDIC MTF									
1,08	0,52			51 ADVANCED MTF	0,01	0,62	0,58	0,62	27587
0,80	0,15			46 BIOLIGHT	0,00	0,19	0,17	0,19	229900
3,50	0,26			8 EXEOTECH MTF			0,35	0,40	
0,36	0,14			56 FINT	0,00	0,15	0,14	0,15	269600
14,50	8,40			672 FORTNOX	0,00	11,50	11,10	11,50	13549
14,30	4,01			14 HYRESFASTIG B			12,80	13,80	
16,50	1,99			4 KILIMANJA MTF	-0,13	2,02	2,02	2,06	10390
80,00	60,00			1494 KOPPARBERGS B	-0,50	72,50	72,50	73,00	12304
1,80	0,47			16 LC-TEC	0,00	0,90	0,80	0,90	42290
22,26	12,00			327 MERTIVA AB	-0,80	17,50	17,30	17,50	12237
3,28	1,50			12 MIVV HOLDING B	0,59	2,29	2,10	2,29	1500
0,97	0,22			112 SCANDINAV MTF	0,01	0,40	0,38	0,40	3087839
OBSERVATIONSLISTAN FÖR NGM NORDIC MTF									
0,13	0,03			21 FREEZMOVE MTF	0,00	0,05	0,04	0,05	1154274
0,26	0,01			11 METALLVÅR MTF	0,00	0,03	0,02	0,03	282830
AKTIEFÖRGET									
10,00	2,62			133 A1M PHARMA	-0,25	4,60	4,65	4,88	39465
5,50	1,01			25 ABELCO	0,49	3,72	3,00	3,60	359
2,93	0,75			15 ACCELERATOR N			0,87	0,94	
9,60	3,47			23 AHA WORLD			3,80	4,00	
2,00	0,71			79 ALPHAHXELI MO	-0,04	1,50	1,50	1,52	20925
7,90	2,50			37 ALTECO MEDICA	0,06	3,35	3,26	3,35	4975
23,30	11,00			31 AMBIA TRADING	-0,70	16,30	16,40	17,30	8919
45,00	23,40			253 AMHULT 2 B	-0,70	41,00	40,50	41,00	998
5,50	2,51			22 AMNODE AB			3,20	4,83	
3,00	0,69			87 ANGLER GAMING	-0,01	1,55	1,55	1,70	70313
107,00	70,50			1416 AQ GROUP	-0,50	78,50	78,25	78,50	5667
53,00	8,00			297 ARC AROMA P B	1,70	39,90	38,00	39,90	16267
0,20	0,07			7 ARCHELON B	0,00	0,10	0,09	0,10	111094
11,14	4,80			147 AROCCELL	0,25	6,25	6,05	6,25	9609
11,00	4,40			31 AXON KIDS			4,25	4,55	
90,50	58,00			928 BAHNHOF B	0,25	86,25	86,25	86,50	39283
0,81	0,20			52 BEOWULF M SDB	0,01	0,24	0,22	0,25	20650
0,78	0,10			25 BIOTECH-IGG B	-0,01	0,26	0,25	0,27	284531
1,35	0,55			44 BOTNIA EXPLOR	0,00	0,56	0,55	0,58	55164
7,50	2,70			89 BRAINCOOL	0,05	5,20	4,82	5,20	90606
1,15	0,06			4 BUSINESS CONT	-0,01	0,13	0,11	0,13	430347
3,00	1,20			12 C SECURITY SY			1,21	1,80	
0,95	0,31			7 CAUCASUS OIL	0,00	0,51	0,51	0,65	15751
40,50	23,30			388 CHERRY AB S B	0,50	30,30	30,30	31,00	4026
21,50	9,30			169 CLINICAL LA B	-0,35	9,90	9,85	10,10	22595
0,26	0,08			20 COMMUNITY ENT	0,01	0,12	0,10	0,12	1031040
2,01	0,70			27 CONPHARM A			0,80	1,61	
1,83	0,41			46 CONPHARM B	-0,02	0,08	0,09	0,10	5996
1,71	0,70			5 CWS COMFORT W	-0,10	0,70	0,70	0,99	29500
1,25	0,75			5 DEFLAMO B	-0,07	0,89	0,89	0,98	13562
0,35	0,19			15 DELTA MINER B	0,00	0,23	0,23	0,23	135621
6,40	3,46			26 DENTWARE SCAN			3,70	3,80	
30,00	8,90			302 DETEXTECH MEDIC			20,70	21,90	
4,34	2,68			163 EASYFILL B	0,10	3,35	3,26	3,34	10129
9,25	3,62			27 ECOCLIME COMF			4,01	4,22	
5,51	1,06			23 ECOMB	-0,40	2,25	2,25	2,61	3000
5,50	1,60			52 ECORUB B	0,06	2,98	2,71	2,96	6250
42,70	31,00			237 ELVERKET VALL			36,50	38,00	
35,00	15,70			45 EMOTRA	-0,60	17,40	17,30	17,40	3230
6,40	4,00			23 ENVIROLOGIC B			3,20	5,50	
25,22	9,50			278 ENZYMATICA	0,25	11,15	10,75	11,15	29493
7,81	3,40			62 EQL PHARMA	-0,20	3,80	3,69	3,80	19512
14,75	5,60			157 EUCOCINE VACC	0,20	12,00	11,85	12,00	1200
3,90	3,05			129 EUROCON CONSU	0,00	3,10	3,10	3,26	4000
1,20	0,26			3 EUROPEAN IN B			0,48	0,65	
1,81	0,34			3 FX INTERNATIO			1,50	2,40	
12,45	3,15			57 GENESIT IT	1,00	6,00	5,05	7,30	6160
1,25	0,17			22 GRIPEN OIL &	-1,65	0,70	6,80	7,30	2707
3,30	1,75			19 GULLBERG & JA	0,00	0,21	0,19	0,21	18000
2,65	0,85			15 HI COMMUNIC B	0,30	3,20	3,00	3,20	4875
8,60	5,85			120 HOMEAMID HE B	0,10	6,70	6,70	6,85	1533
0,66	0,27			127 HQ	0,01	0,47	0,44	0,47	93683
2,57	0,82			44 IDL BIOTECH B			1,60	1,69	
12,00	5,95			65 IGRENE	-0,05	10,45	8,85	10,45	6669
7,00	3,13			31 INEV STUDIOS			3,51	4,65	
10,00	1,00			88 INTERFOX RESO	-0,10	3,50	3,43	3,50	149459
9,80	1,90			16 JOKA COMMUNI	0,07	2,47	2,25	2,47	2767
22,00	3,50			675 JOSAB INTERNA	0,20	14,20	13,85	14,10	28294
25,00	13,00			36 KLICK DATA B			14,70	16,40	
8,63	6,67			91 LATVIAN FOR B	-0,15	7,15	7,10	7,25	2000
39,70	27,00			120 LOVISAGRUVAN	0,00	35,00	34,90	35,00	1018
8,90	2,02			13 LUCENT OIL	1,05	6,05	6,05	6,30	174959
2,40	0,94			35 MASSOLIT ME B	0,19	1,99	1,90	1,95	3000
22,00	10,20			190 MEDFIELD DIAG	0,15	12,65	12,20	12,65	16710
2,50	0,81			55 MEDICPEN	0,01	0,95	0,90	0,97	134278
19,00	9,35			77 MEDIROX A	-1,00	13,00	12,45	14,45	5799
18,90	8,75			4 MEDIROX B	0,00	13,00	12,40	13,00	1100
5,00	0,50			24 MEDIRÄTT	0,20	3,00	2,80	2,97	2000
4,90	2,02			107 MICROPOS MEDI	0,06	2,85	2,85	2,93	31665
0,46	0,08			12 MIRIS HOLDING			0,08	0,10	
1,09	0,17			23 MOBILE LOYALT	-0,01	0,30	0,30	0,32	124240
4,25	1,05			14 MORETIME PROF	0,11	1,36	1,12	1,54	25958
12,75	5,05			53 MOTION DISPLA	0,00	5,85	5,45	5,75	513
52,95	25,60			1119 MR GREEN & CO	1,90	31,20	31,20	31,30	65303
1,70	0,15			21 NET GAMING EU	-0,01	0,37	0,37	0,45	22900
0,62	0,40			98 NO DRIVES AB	0,01	0,50	0,49	0,50	9100
22,50	10,00			161 NORDIC CAMPIN	-0,40	19,00	18,70	19,00	1115
4,25	1,20			30 NOVUS GROUP I	0,07	2,90	2,50	2,90	505
19,70	4,00			117 OPTIFREEZE	0,35	15,00	15,00	15,10	20800

BETALT SEN 12 MÅN HÖGST LÄGST		ÄNDR 2014 %	BÖRS- VÄRDE MKR	AKTIESLAG	ÄNDR BETALD KR	SENAST BETALD	SLUTKURS KÖP SÄLJ	BETALT* HÖGST LÄGST	OMSATT* ANTAL AKTIER
0,45	0,28		44	ORASOLV	0,04	0,36	0,33	0,35	812955
6,50	2,95		38	ORTOMA	-0,02	4,10	4,00	4,10	2475
2,70	1,40		20	PARANS SOLAR	-0,10	1,80	1,80	2,10	15077
12,20	8,15		77	PEPTONIC MEDI	-0,70	9,70	9,30	12,40	13010
11,90	5,50		145	PHARMALUNDENS	0,05	8,50	7,30	8,50	5733
18,28	3,08		51	PHASE HOLOGRA	-0,20	5,20	5,00	5,15	29603
0,80	0,34		19	PROMIKBOOK	0,00	0,42	0,38	0,42	16850
36,29	9,00		47	PROSTALUND	-0,30	9,70	9,80	10,00	100
3,00	1,60		45	QBK HOLDING	-0,06	1,80	1,75	1,80	54627
70,00	13,30		272	RAILCARE GROU	0,50	62,00	61,50	62,00	7417
25,00	7,30		223	RECYCTECH HO B	-0,30	16,30	16,30	16,40	24040
0,89	0,32		43	RESPIRATORIUS	0,00	0,36	0,34	0,36	3000
4,59	0,61		121	RLS GLOBAL	-0,02	2,87	2,87	2,95	18219
0,22	0,09		29	ROBERT FRIMAN	0,00	0,10	0,10	0,10	3010378
27,80	5,40		39	SAFE AT SEA	-1,00	16,00	15,40	17,00	3480
15,00	5,00		124	SANIONA	-0,10	8,90	8,90	9,10	1680
29,00	6,00		38	SENSODETECT	-0,40	6,25	6,00	6,25	10957
8,30	4,42		77	SENZIME	0,00	7,00	6,60	7,00	100
12,90	3,51		71	SERSTECH	0,00	5,00	5,00	5,40	17000
13,39	7,90		317	SIVERS IMA HO	0,05	8,55	8,35	8,55	9800
14,94	9,88		63	SPAGO NANOMED	0,50	11,40	10,85	11,40	3289
1,12	0,33		29	STAR VAULT B	0,01	0,60	0,51	0,60	61430
4,09	1,84		3	SWITCHCORE A	-0,09	2,31	2,31	2,75	5010
2,70	1,78		84	SWITCHCORE B	0,00	2,25	2,08	2,25	8542
61,34	27,60		141	SYNTHETICMR	4,00	35,00	35,00	40,00	495
2,01	1,01		86	TAURUS ENER B	0,01	1,14	1,10	1,14	290964
5,40	3,40		27	TIKSPAC	-0,08	3,80	3,77	3,89	4003
1,62	0,45		15	TRANSFERATO A	0,12	0,59	0,47	0,60	4107
1,85	0,52			TRANSFERATO B			0,60	0,65	
1,30	0,54		19	TRAVEAS A	-0,01	0,65	0,62	0,65	6000
4,12	0,80		30	TRUE HEADIN B	-0,04	1,02	0,97	1,02	32600
1,50	0,32		43	U.S. ENERGY B	-0,12	0,46	0,46	0,55	39500
0,74	0,12		11	UNITED MEDIA	-0,04	0,32	0,32	0,34	145100
2,00	0,26		25	VENDOR B	0,27	0,85	0,59	0,80	426
3,23	0,55		16	VINDICO SECUR			1,40	1,88	
9,75	3,83		103	VIVOLINE MEDI	0,23	4,52	4,37	4,64	78750
12,00	9,90		23	WIKING MINERA			1,38	1,71	
39,80	12,58		530	WNTRESEARCH	3,00	34,20	33,30	34,20	77741
109,00	4,88		9	WONDERFUL TIM	-4,07	4,88	4,91	8,20	20
1,85	0,62		7	XTRANET GRUPP	-0,08	0,92	0,85	1,00	6000
5,80	3,50		47	YIELD LIFE B	0,00	3,50	3,51	3,96	3334
24,60	5,75		679	ZINZINO B	-0,10	23,00	23,00	23,70	21259
OBSERVATIONSLISTAN FÖR AKTIEFÖRGET									
4,62	0,27		5	CEFOUR B				0,39	
0,49	0,08		7	CHALLENGER B	-0,02	0,15	0,14	0,15	42000
7,00	4,00		11	FORSSTRÖM H B			4,31	5,90	
1,06	0,56		4	OBEN CONTROL			0,65	0,84	
FIRST NORTH									
28,00	9,65		181	203 WEB GROUP	0,90	11,00	10,50	11,00	17087
17,40	11,60		202	ZE GROUP	0,80	14,00	14,00	14,20	1700
13,00	70,00		97	ABSENCE GROUP	3,50	90,00	89,00	90,00	7750
10,40	5,90		48	ADDISVE LAB S	-0,10	6,30	6,30	6,60	495
16,00	7,00		97	ADVENICA	-0,60	7,65	7,55	7,80	8904
1,49	0,54		19	AGELLIS GROUP			0,73	0,99	
190,00	102,00		767	AGES INDUST B		113,00	113,00	114,00	604
368,00	319,50			AKELIUS PREF	1,00	333,00	330,50	331,00	25667
140,00	54,23		1582	ALM EQUI			122,50	126,00	
134,50	114,00			ALM EQY PREF	-1,00	119,00	118,75	119,75	2150
4,80	2,03		229	AMASTEN HOLDI	0,05	2,32	2,28	2,32	180201
289,00	250,50			AMASTEN PREF	0,50	265,50	265,50	266,50	202030
4,50	2,81		46	AQERI HOLDING	0,43	3,73	3,40	3,73	500
2,72	0,39		10	ARCTIC GOLD			0,40	0,49	
10,60	4,25		79	AURIANT MININ	0,13	4,41	4,24	4,40	946
10,00	0,68		463	AVTECH SWED B	0,00	8,20	8,15	8,20	75388
27,80	8,25		84	AXICHEM A			12,50	13,50	
4,89	2,93		61	BETTING PROMO			4,15	4,31	
34,20	11,00		267	BIMOBJECT	-1,00	15,70	15,30	15,80	27570
0,50	0,35		301	BREDBAND2	0,00	0,43	0,41	0,43	323009
19,80	4,10		83	BRIGHTER	0,21	4,91	4,80	4,88	22504
1,72	0,88		363	BRINGWELL	0,00	1,30	1,26	1,30	5251
24,50	13,00		238	C-RAD B	0,15	13,95	13,60	13,95	24107
26,50	12,20		83	CAPERIO HOLDI	-0,50	17,30	17,50	18,00	150
63,25	9,55		317	CASSANDRA HOL	-0,10	11,10	10,90	11,10	35153
12,50	5,75			CATELLA A	0,00	8,30	8,30	11,25	1
11,70	5,80		711	CATELLA B	-0,10	8,70	8,70	8,80	32194
5,45	3,57		41	CELL IMPACT B	0,60	4,80	4,80	4,85	18669
10,95	9,70		173	CBT B			10,00	10,20	
70,00	49,00		327	CINNOBER FINA	-2,25	50,00	48,10	50,00	1800
23,10	13,10		261	CLAVISTER HOL	0,40	16,00	15,60	16,00	5152
3,11	0,65		19	CONFIDENCE IN			0,72	0,75	
7,40	2,10		57	CORTUS ENERGY	0,05	2,65	2,55	2,65	3093
42,0	8,27		442	CYBAERO	-1,00	28,40	28,20	28,50	17967
110,00	22,00		3043	D. CARNegie &	-0,60	43,00	41,70	43,00	20874
57,00	45,50		334	DDM HOLDING			46,90	47,70	
115,00	105,00		555	DELARKA HOLDI	-0,75	111,00	110,50	111,00	8870
17,10	11,00		109	DIADROM HOLD	1,50	15,00	12,50	14,00	735
5,90	2,90		91	DIAMYD MEDI B	0,16	4,40	4,46	4,59	6910
67,50	42,00		536	DIBS PAYMENT	-1,00	56,00	55,25	56,00	2300
20,00	9,50		121	DIGNITANA	-0,30	10,40	10,20	10,40	28332
37,00	20,40		380	DISTIT AB	0,00	30,90	30,90	31,20	6966
15,90	6,00		321	DOME ENERGY	0,00	9,40	9,15	9,40	17241
6,10	1,01		15	DOXA AB	0,10	1,40	1,35	1,49	10000
3,50	2,50		127	DRILLCON	-0,03	2,90	2,61	2,90	3420
2,07	0,66		47	ELLEN	0,03	0,69	0,69	0,71	19700
2,44	0,92		11	EMPIRE B	-0,08	0,92	0,91	0,92	115834
36,70	24,40		677	ELYS VIND B	0,60	27,20	27,00	27,20	4553
11,00	5,75		25	EOS RUSSIA	-0,05	5,90	5,90	6,40	750
7,85	4,40		55	EXINI DIAGNOS	-0,52	4,98	4,98	5,00	3154
77,000	678,00			FERRONOR PREF			670,00	705,00	
29,50	11,75		114	FIREFLY	0,50	19,00	18,00	18,90	1200
4,45	3,03		39	GENERIC SWEDE			3,12	3,20	
5,92	2,66		68	GENOVIS	0,00	3,10	2,75	3,09	2950
25,10	11,50		45	GINGER OIL	0,90	23,00	22,80	23,40	3000
12,70	9,00			GINGER O PREF	-0,15	11,85	11,10	11,95	200
7,50	4,75		58	GWS PRODUCTO	0,00	6,00	5,80	6,00	8453
2,60	1,40		173	GÖTENEHUS G B	0,03	1,99	1,96	2,00	30000
32,00	6,78		674	HANSA MEDICAL	-1,20	26,00	26,00	26,50	2058
29,00	17,10		162	HANZA HOLDING	-0,20	22,30	19,00	22,30	12584
37,50	6,50		299	HELIOSPECTRA	-0,60	21,70	21,70	22,20	40320
24,10	3,32		494	HEXATRONIC SC	1,00	18,70	18,80	18,70	245937
8,80	6,55		208	HIFAB B	0,00	6,85	6,85	6,95	

ENTREPRENÖR

Varje dag om små och medelstora företag

Redaktör: Birger Marklund
Tipsa oss: entreprenor@di.se 08-573 650 00

STÖTTAR VARANDRA. Maria Brunstedt (längst fram) är försäljningschef för Kronan, som huserar på övervåningen av hästkliniken Brunmåla, som drivs av lillasyster Caroline Brunstedt. Pappa Jan Brunstedt

Företagsbarnbyn har Nu tar Kronan upp kampen med barnvagnsjättarna

En idé från Ian Wachmeister, pengar från Jan Brunstedts flygserviceföretag och utveckling från dottern Maria Brunstedt – har gjort Kronans barnvagnar konkurrenskraftiga.

Nu tar familjeföretaget upp kampen med giganterna Emmaljunga, Brio och Bugaboo.

”Säger du Kronan tänker folk cykel. Vissa tänker lite apotek och snus också, men de flesta tänker cykel”, säger Maria Brunstedt.

Det var varumärket och namnet som fick henne och pappa Jan Brunstedt att 2004 köpa företaget som sålde nyproducerade militärcyklar.

Idén att förvärva Kronan fick Jan Brunstedt genom ett mejl från Ian Wachmeister.

”Han var intresserad av att vi skulle dela på det ett tag, men jag köpte det. Min tanke var aldrig att vi skulle bli ett cykelföretag, och det blev vi ju inte heller”, säger Jan Brunstedt.

I företaget som de köpte fanns även planer och skisser på barnvagnsproduktion. Den verksamheten dominerar Kronan i dag. Cyklarna säljs fortfarande på nätet men det är i barnvagnarna familjen lägger kärleken, som de säger.

Sex modeller

Vi sitter på en hästgård i Täby. Maria Brunstedt, som i dag är försäljningschef för Kronan, har tillsammans med produkt-designer Magnus Gustafsson tagit fram deras sex barnvagnsmodeller. Fram till 2003 tävlade hon i hästhoppning och lillasyster Caroline Brunstedt var hästkötare. Sedan 2005 driver Caroline Brunstedt

hästkliniken Brunmåla. Den här hösten har den expanderat, från 40 till 700 kvadratmeter.

”Jag har tre heltidsanställda veterinärer, inklusive före detta landslagsveterinären Björn Nolting, och driver en sporthästklinik, inriktad på ridskador”, säger Caroline Brunstedt och fortsätter stolt med att inget av familjens företag har så hög lönsamhet som hennes.

Kontor på övervåningen

Kronan och Brunmåla är tätt sammankopplade, trots att de egentligen inte har något med varandra att göra. På klinikens övervåning har Kronan fått nya kontorslokaler. Trots att

det är systemens verksamhet är det Maria Brunstedt som bor på gården.

”I den fasen vi är, är det bra att vara ett familjeföretag. Ska man växa måste man göra det med passion, säger Maria Brunstedt.

”Och kapital”, fortsätter hon och tittar på sin pappa.

”Det är det som är styrkan i ett familjeföretag. Jag lovar att finansiera det här tills vi når målet att omsätta 100 miljoner kronor. Vi är ingen dagslända”, säger Jan Brunstedt.

Han var pilot, men på grund av en hörselskada slutade han och byggde upp flygserviceföretaget Nordic Aero. I dag heter företaget Aviator, omsät-

ter 1,8 miljarder, har 3 800 anställda och Jan Brunstedt är fortfarande näst största ägare.

Självbärande sedan 2010

Familjens första mål med Kronan var att få i gång en verksamhet som kunde försörja Maria Brunstedt.

”2005–2010 fick jag tillföra kapital. Indirekt betalade ju jag Marias lön, men så är det alltid i den här typen av business. Det kostar”, säger Jan Brunstedt.

Sedan 2010 bär verksamheten sig själv. Men på grund av ytterligare stora investeringar visar Kronan fortfarande negativa resultat.

Men omsättningen har

Di Fakta

Maria Brunstedt om ...

Då var det tungt: "2009 var ett tufft år. Vi fick dra ned verksamheten. Försäljningen vek av flera anledningar. Då fick vi minska på personal. Det gjorde riktigt ont."

Då var det som bäst:

"Det ligger nog framför oss. 2014 kommer att bli bäst. Det är nu det händer."

Så blåser vinden i branschen: "E-handeln har gått tillbaka lite. Några varumärken har fått stryka på foten, som har prisat ut sig. Det går mot en mer stabil försäljning. Jag tror att vinnarna är kvalitet och service. Det nya som kommer är fashion. Produkterna kring barn ses mer som accessoarer. Det kommer att bli snyggare och roligare och mer flexibelt i form av fler valmöjligheter."

Kronan Duo.

Di Fakta

Kronan Trademark

■ **Ägare:** Jan Brunstedt.

■ **Omsättn** 2013: 15 Mkr.

■ **Resultat** efter fin. kostnader: Minus 643 000.

■ **Antal** anställda: 8.

■ **Vd:** Marcus Hjortsberg.

Marcus Hjortsberg.

finansierade inledningsvis dottern Maria Brunstedts verksamhet.

FOTO: CLAES-GÖRAN FLINCK

blivit stor

ökat stadigt med över 20 procent de senaste åren. Sedan 2013 är Marcus Hjortsberg extern vd och nu tar den svenska barnvagnen upp kampen med jättarna och satsar internationellt.

"Vi fokuserar främst på Norden och Tyskland. Sedan har vi intressenter både 'overseas', och åt andra hållet. Men det gäller att hålla huvudet kallt och göra det man är bra på. Vi är rädda för att växa för fort, utan att förstå marknaden", säger Maria Brunstedt.

Hon beskriver vagnarna som mer avskalade än svenska Emmaljunga och mer sportiga än den Amsterdambaserade jätten Bugaboo. Kronan har anpassat materialet efter nordiska förhållanden och har gjort alla tester efter att vagnen frusits ned till minus 30

grader. De har även en sufflett helt i reflextyg, för det Skandinaviska mörkret.

"Det vi vinner på mest är funktionaliteten. Vi har till exempel handtag fram på vagnen. Många som åker med kommunala medel älskar det. Vår vagn är byggd på behov", säger Maria Brunstedt.

Stärkta av företagandet

Frågar man systrarna finns det bara fördelar med familjeföretagandet.

"Jag tror att det bara stärker oss", säger Caroline Brunstedt.

Pappa Jan har invändningar.

"Nackdelen är att man lutar sig mot pappa. Man behöver inte vara lika kommersiell", säger han och fortsätter:

"Det är en baksida med ett

familjeföretag. Att man kanske inte riktig i alla lägen ser den kommersiella tråden utan i vissa fall stöttar av familjeskäl. Men så är det inte nu längre."

"Tjejen med guldbyxorna", säger Maria Brunstedt och skrattar.

"Ofta har det stuckit folk i ögonen. Men jag väljer att se det som en enorm möjlighet. Hade jag inte tagit den chansen, vilken dumbom hade jag varit då?"

MALIN EIREFELT

malin.eirefelt@di.se

08-573 650 00

Nu kan du sova gott.

Visst känns det lättare att koppla av när du vet att det går att sköta jobbet, även när du är långt ifrån kontoret.

Berätta hur du vill att medarbetarna ska kommunicera med varandra och andra, så ordnar vi det. Vi har lösningar för alla situationer och tillfällen.

Läs mer om vad vi har gjort för andra företag på telenor.se/foretag

telenor
FÖRETAG

BLM laser cutting of pipes and profiles, TRUMPF laser cutting of sheet metal, TRUMPF punching machines, Salvagnini, TRUMPF bending machines, robots, professional powder coating. ISO 9001:2008 / due to receive ISO TS 16949 / 25 years of experience in metal processing

We invite you to contact us and will be glad to prepare manufacture for you
www.consiglio.pl Contact: consi@consiglio.pl Tel.0048 61 42 70 782

- for all your EMC, Thermal and Sealing Solutions

Tel 08 - 570 229 85 www.jolex.se

BUSCK

Kugg- & snäckväxlar

www.busck.eu

Rörlaserskärning & Planlaserskärning

LASERSKÄRNING I MARKNADENS EFFEKTIVASTE MASKINER

AAA-certifikat - ISO 9001:2008 - ISO 14001:2004

Kontakta: magnus.gustafsson@rnp.se | Tele: 0418-44 87 76 | www.RNP.se

SVENSK BERGLAGRING

- Säker lagring
- Låg kostnad
- Örebro regionen mitt i Sverige

www.yxhult.se

Fördubbla din yta med
ENTRESOL

Svenska Pall & Inrednings AB
www.svepall.se • Tel 08-645 27 55

Säljer & Köper begagnade

Paternosterverk / Hissautomater

www.logitec.se / info@logitec.se / 070-549 17 55

Din kompletta
legotillverkare
i tunnplåt

ALWAYS IN THE FRONTLINE

Komplett leverantör
av
plåtdetaljer

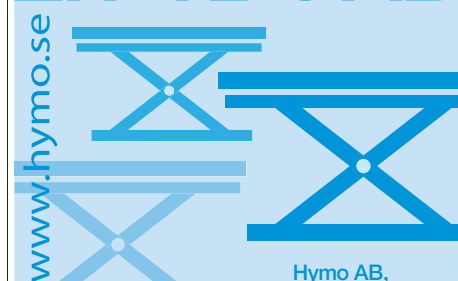
Laserskärning - Stansning - Bockning - Svetsning

**O.B.Wiik Lagerhallar
Väderskydd & Presenningar**

Stockholm 08 649 80 80 Malmö 040 22 30 35 Göteborg 031 28 59 50

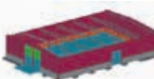
LYFTBORD

Hymo AB,
Risängsgatan 15A,
602 28 Norrköping.
Tel 011-36 87 00

BYGGA NYTT!

Vi bygger ett skal åt dig!
Vi har tagit fram en stålhall för
små/medelstora företag.
Hör av er till oss så får ni en offert!

**BISTA
MEKAN AB**

SMIDE • ROSTFRITT • BILPÅBYGGNAD

Offertförfrågan skickas till: anders@bistamekan.se
Tel. 019-21 70 70 www.bistamekan.se

Kompletta lösningar för högre effektivitet

- Industriportsystem och lastbryggor
- Vädertätningar och dockningshus
- NYHET: Lastbryggor med integrerad RFID-teknik

Di - där annonser blir affärer

Denna annons kostar 2 164:-
+ moms. Sättningskostnad tillkommer.

Boka via tel 08-505 738 05 eller di@newsfactory.se

NYHET!
Digital styrning
Utökad timerfunktion

DÅLIG LUKT?

EFFEKTIV

LUKTSANERING

HOTELLRUM • BILAR • BÅTAR • SOPRUM

Digital
styrning
för enkel
hantering.

Scanna för att
se produktfilm.

Airmaster ozonaggregat bryter ner
bakterier, virus och mikroorganismer.
Eliminerar lukter från:
nikotin, parfym, husdjur, mögel mm.

Tel 040-16 40 50
www.swema-trading.se

Vill du annonsera under

**Industrivaror
& Tjänster?**

Kontakta Claes Holmström
på 08-505 738 42 eller maila
claes.holmstrom@newsfactory.se

www.di.se/annonns

15 ÅR MED DI GASELL

De växer fortast i Örebro.

PÅ SCENEN FÅR DU LYSSNA TILL BLAND ANDRA:

Fredrik Röhnisch
vd, Röhnisch

Kathrine Löfberg
kommunikationsdirektör,
Löfbergs Kafferosteri

Peter Fellman
chefredaktör,
Dagens industri

Lotta Edling
redaktionschef,
Dagens industri

11 november, Conventum,
Olof Palmes Torg 1, Örebro.

I Örebro utser vi vinnarna i Örebro
och Västmanlands län.

Anmäl dig i dag! www.di.se/gasell
Följ oss på Instagram och twitter
@digasell #digasell

HUVUDSPONSORER

SPONSOR

INFORMATIONSLIVERANTÖR

Redaktör:
Mattias Bergman
ps@di.se
08-573 650 00

TRENDEN LEVER. "Smala jeans dödförklarades redan 2005, och igen 2008. Men jeansen fortsätter att ha det här trovärdiga, skandinaviska, avskalade uttrycket", säger Alexander Graah, vd för Dr. Denim

Svenska jeansföretag

Kreativitet och sinne för ekonomi bäddar för framgång

Modebranschen är fylld av röda siffror. Men det går att förena vinst och kreativitet, visar bland annat Dr. Denim. Och de svenska jeansföretagen visar stor bredd just nu:

"Jag är jättestolt över svenska jeans. Det är en styrka att det finns en mångfald i uttrycket", säger Örjan Andersson, grundare av Cheap Monday.

Alexander Graah sitter i Dr. Denims visningslokal där jeansmodemärket visar kommande kollektioner. Lokalen på Södermalm i Stockholm, två rum och skyltfönster, kostar 22 000 kronor i månaden.

"Lokaler som ägs av bostadsrättsföreningar har lite sundare priser. Det är därför många kreativa företag har sökt sig till Södermalm från första början. Det

gäller bara att få tag på den perfekta lokalen", säger Alexander Graah.

Premiär för första butiken

Om två veckor öppnar Dr. Denim sin första butik i Sverige, på Bondegatan 46, 301 meter från sin visningslokal. Det familjeägda företaget från Göteborg har sålt jeans i tio år genom återförsäljare, både fysiska och på nätet.

"Eftersom vi är självfinansierade spänner vi inte bågen så hårt som man gör om man har riskkapitalister involverade. Vi står och faller med det vi gör. Det förklarar varför det har dröjt tio år till vår första egna butik", säger han och drar handen genom det väl tilltagna skägget.

Era kampanjer är fulla av behårade män. Är det en del av framgångsreceptet?

"Nej det är inte på något vis en del av varumärkesidentiteten. Vi har inte alltid haft skägg. Det är någon form av tillfällighet som möter en samhällstrend som har blivit nästan oundviklig."

"Svenska märken har en hög trovärdighet i det de gör. Det är för att de är väldigt designstyrda och generellt sett väldigt visionära."

ALEXANDER GRAAH,
DR. DENIM

"Men i en kollektion har vi inspirerats av devolutionsrörelsen – att man lämnar det etablerade samhället och hittar ett naturnära liv. Vår vårkollektion 2015 inspireras av den solblekta hippieismen. Även där pratar vi om ett lite friare leverne. Där någonstans finns det ju en koppling."

Har koll på ekonomin

Inom modebranschen är röda siffror i årsredovisningen vanliga, men Dr. Denim tjänar pengar. Företaget sålde för 250 miljoner kronor det senaste brutna räkenskapsåret och gjorde en vinst på 30 Mkr. Omsättningen ökade med 15 procent från 2013.

"Vi är kreativa själar men också utbildade ekonomer. Vi har ett stort intresse för entreprenörskapet runt omkring och tycker att det är en intressant och utmanande del", säger Alexander Graah.

Han tror att lönsamhetsproblemen i den svenska modebranschen kan bero på att den snarare domineras av konstnärliga personer än av ekonomiska.

"Samtidigt kan mötet mellan de kreativa och de extrema räknenssarna bli problematiskt. Det har vi sett i år, när Fifth Avenue Shoe Repair gick i graven. Det kändes fruktansvärt tråkigt men är ett exempel på en sådan krock", säger Alexander Graah.

Å andra sidan, säger han, är det kreatörerna som har byggt upp den starka statusen utomlands, som bland annat Dr. Denim nu profiterar på. Han ser en ljus framtid för svenskt mode.

"Svenska märken har en hög trovärdighet i det de gör. Det är för att de är väldigt designstyrda och generellt sett väldigt visionära."

Tidlös design kommer

Alexander Graah uppskattar också de svenska modevarumärkenas varumärkestänkande.

"Branschen i stort befinner sig i en våg mot tidlös design vilket är precis vad vi sysslar med här uppe i Norden. Vi ligger även relativt långt fram hållbarhetsmäs-

”Vi har bidragit till att få in jeansen i finrummen”

Frågor till...

Viktor Fredbäck

■ som äger en av världens mest unika samlingar av jeans och har skrivit boken ”True Fit – A Collected History of Denim”.

Varför skriver man om jeans?

”Jag har samlat på jeans i över tio år. När lägenheten var full insåg jag att jag borde göra något konkret med samlingen. Jag tyckte att det saknades en bra bok om jeansens historia. I mitt sökande händer det att jag kommer över en intressant livshistoria om ägaren till ett plagg. Dessa historier har jag samlat på liksom på plaggen och nu har jag fört samman det i en bok.”

Varför just jeans?

”Man kan lära sig oerhört mycket om ett samhälle genom att studera dessa plagg och deras historier. Jag har varit långt ned i stängda gruvschakt i Nevadaöknerna och letat efter plagg som arbetarna bar. Med hjälp av kartor tar jag reda på när gruvan var aktiv, för att ringa in tidsåldern.”

Vilken modell ska man samla på om man vill tjäna pengar?

”Det är många faktorer som spelar in, bara för att du har ett par gamla Levi's så betyder det inte att de är värda någonting. Jag äger Levi's-byxor från

både 1980 och 1880. De från 1980 kanske jag får 500 kronor för, de äldsta är värda uppemot en halv miljon. Det är ett par Levi's av modell No. 2, som kom när företaget gjorde en satsning på ett billigare tyg för att möta konkurrenterna.”

Varför samlar du inte yngre jeans än från 1980-talet?

”Efter 1980-talet sker en explosion och massproduktion. Ju mindre upplagor desto mer unikt, förstås. Det intressanta med de äldre plaggen är de olika vävfen plaggen har. De skulle inte säljas på samma sätt, det var arbetsplagg. Men för mig är dessa vävfel skönhetsfläckar.”

Hur är synen på jeans i Sverige i jämförelse med i världen?”

”Jag tror att vi i Sverige är starkt bidragande till utvecklingen, om man talar om det svenska modeundret. Vi har bidragit till att få in jeansen i finrummen, att få dem mer socialt accepterade. Detta tack vare de svenska renodlade jeansföretagen. Går man tillbaka några år i historien så såg man inte på jeans som high fashion. Vår syn på jeans är nog generellt mer accepterande än omvärldens.”

JESPER B. HASSELL

jesper.hassell@di.se
072-519 27 50

IDOGT. Tio års samlande av jeans ligger bakom boken ”True Fit”.

RARITET. Ett par Levi's-byxor från 1880, värda en halv miljon kronor. FOTO: FREDRIK OTTOSSON

växer med stil

sigt så jag tror framtiden ser fortsatt ljus ut för svenska jeans.”

Hur förändras svenskt jeansmode visuellt?

”Modebilden ändras snabbare än vad jeansmodet gör. Smala jeans dödförklarades redan 2005, och igen 2008. De där rörelserna har en tendens att gå lite långsammare än vad man tror. Jeansen fortsätter ha det här trovärdiga, skandinaviska, avskalade uttrycket. Och de kommer alltid vara lite mer androgyna än vad jeans från andra delar av världen är”, säger han.

Stor spännvidd i designen

Örjan Andersson, startade i mitten av 00-talet jeansföretaget Cheap Monday, vilket senare såldes till H&M. Han har just designat en kollektion för Lee och driver egen butik på Södermalm i Stockholm. Han har upplevt hur synen på svenskt jeansmode förändras. Men han anser inte att det finns något typiskt svenskt:

”Om man tittar på de fem stora jeansmärkena – Nudie, Acne, Cheap Monday, Dr. Denim och Tiger – så skiljer de sig ganska mycket från varandra. Då är det

Di Fakta

Dr. Denim

- **Grundare och ägare:** Alexander Graah, Johannes Graah och Morten Graah.
- **Omsättning augusti 2013–augusti 2014:** Cirka 250 Mkr.
- **Resultat 2013–2014:** Cirka 30 Mkr.
- **Försäljningen** sker till 75 procent utanför Sverige.
- **Aktuellt:** Öppnar första egna butiken i Stockholm i oktober.

Di Fakta

Andra svenska jeanssagor

- **Acne Studios,** Johnny Johansson.
- **Omsättning:** 736 Mkr, vinst: 98 Mkr (2013).
- **Nudie Jeans,** Maria Erixon.
- **Omsättning:** 406 Mkr, vinst: 64 Mkr (2013).
- **Frame Denim,** Jens Grede och Erik Torstensson, baserade i London.
- **Nystartade Sarva,** samiskt märke och ett av få som producerar i Sverige.

inte något som är typiskt. Mode är internationellt.”

”När det började komma svenska jeansmärken utomlands kunde man rida på den vågen, men nu har det inte så stor betydelse var jeansen kommer från”, säger Örjan Andersson.

Att det i dag är större skillnad inom de svenska jeansföretagen ser han som positivt.

”Jag är jättestolt över svenska jeans. Det är en styrka att det finns en mångfald i uttrycket.”

Framöver tror Örjan Andersson att den smala stretchmodellen får ge vika.

”Om man tittar framåt tror jag att det blir lite mer som på 1990-talet. Jeans-trenden går mot fler passformsalternativ i modebilden. Modet har en förmåga att förändras och jag känner av de vibbarna i vår egen butik.”

MALIN EIREFELT

malin.eirefelt@di.se

08-573 650 00

Ny app fixar matteläxan

Ännu ett argument för dem som vill förbjuda mobiltelefoner i skolmiljö: nya appen Photomath som klarar ekvationer. Efter att man har fotograferat talet löser appen ut variablerna och visar uppställningen steg för steg. Den kan dock inte förstå handskrift och ibland förväxlar den variabeln ”x” med tecknet för multiplikation, recenserar affärstidningen Forbes.

Kritiker anser att produkten säkert är bra för dem som redan kan lösa ekvationer men att den kan hämma barns inlärning. (Di)

”Sanning. Heder. Etc. Existerar inte. Må Dreamhack dö en oädel död. Det här är sista meddelandet från BossDH.”

Robert Ohlén, vd för Dreamhack, berättade i lördags på Twitter att han har fått sparken. Han har inte längre förtroende på vd-posten, uppgav bolaget i går. Ny vd blir Marcus Lindmark. Enligt Dreamhack, som anses vara världens största lan-festival och omsatte 42 miljoner kronor förra året, pågår ingen intern maktkamp. (Di)

Muf väljer ny ordförande

Rasmus Törnblom, 24 år, föreslås bli ny förbundsordförande för Moderata ungdomsförbundet, Muf. Ordförandeposten har varit sprängbräda för en rad ledande M-politiker som Fredrik Reinfeldt, Beatrice Ask och Gunnar Hökmark.

Den nuvarande Mufordföranden Erik Bengtzboe har suttit i fyra år. (TT)

Rödgrön frånvaro på Twitter

Den rödgröna regeringen är mer osynlig på sociala medier än vad föregångaren var. Vare sig kultur- och demokrati-minister Alice Bah Kuhnke (MP) eller framtidsminister Kristina Persson (S), bilden, är aktiv på Twitter, skriver SvD.

”De komplexa systemkritiska frågorna lämpar sig inte alltid för de superkorta utspelen. Det är möjligt att jag borde börja ägna mig åt det, min presssekreterare tycker det”, säger Kristina Persson till tidningen.

Detta har banat väg för mängder av skämtkonton. Både framtidsministern, Magdalena Andersson, Stefan Löfven och Ibrahim Baylan har fejkade, och högst aktiva, konton som @finansmaggan, @stassministern och @BaylanIbrahim. (Di.se)

Di Sudoku

				7			
				1	2		6 4
						9	1 5
			8			2	4
		1	3	4	5		
	3	6			9		
2	7	4					
5	6		4	3			
			7				

Rutorna ska fyllas i så att varje rad, vågrätt och lodrätt, och varje 3x3-ruta, innehåller siffrorna 1–9 utan att någon siffra förekommer två gånger. **Lösningen finns på sista sidan i dagens tidning.**

6	1	5	9	4	7	3	8	2
3	9	8	5	1	2	7	6	4
7	4	2	6	8	3	9	1	5
9	5	7	8	6	1	2	4	3
8	2	1	3	7	4	5	9	6
4	3	6	2	5	9	8	7	1
2	7	4	1	9	5	6	3	8
5	6	9	4	3	8	1	2	7
1	8	3	7	2	6	4	5	9

Jagar ny affärsmodell

Carina Ladow hittar Kapp-Ahls nya ansikte i tv-satsning

Hon började arbeta i butik direkt efter högstadiet. Nu sitter Carina Ladow i Kapp-Ahls koncernledning och basar över bolagets alla design- och inköpsavdelningar.

Nyligen gjorde hon dessutom tv-debut, när modelljakten "She's got the look" hade premiär.

När TV4 och produktionsbolaget Fremantle Media frågade om Kapp-Ahl ville bli huvudsponsor till ett tv-program som ska vaska fram modeller över 35 år, stod klädkedjan utan ordinarie marknadschef. Vd:n Johan Åberg bad sortiments- och designdirektören Carina Ladow att hoppa in och stödja honom på ett möte.

"Jag ställde väl en del frågor som de gillade. Ett par veckor senare fick jag frågan om jag ville vara med i juryn", säger Carina Ladow.

Det var inget krav från Kapp-Ahls sida att få sitta i juryn. Att det är Kapp-Ahl som till slut ska använda den vinnande modellen i sina kampanjer föder dock misstanken att Carina Ladow haft ett rätt stort inflytande.

Demokratisk process

"Ibland när vi satt och tafsade kände jag faktiskt 'Hallå, nu har jag bestämt oss', men det var inte riktigt så. Det är ett tv-program som vi är huvudsponsor till, men vi alla i juryn har haft lika mycket att säga till om."

Kapp-Ahl blir väldigt tätt förknippat med det här programmet. Finns det några risker med det?

"Vi ser bara fördelar. Samtidigt som vi söker ett nytt ansikte till våra kampanjer får vi möjlighet att hylla vår kund, kvinnan mitt i livet."

Även om programmet precis har haft premiär är den första fotograferingen med den nya modellen redan avslutad. Kampanjen drar i gång omedelbart efter finalen, för maximal effekt.

När det gäller Carina Ladows egen karriär är det ingen överdrift att säga att hon arbetat sig upp. Via diverse butiksjobb och en komvuxutbildning började hon sin inköpsbana på Joy.

"På den tiden gick det ju att få jobb direkt", säger hon.

Vid sidan av Kapp-Ahl är kosmetikföretaget Yves Rocher med som sponsor av "She's got the look". Yves Rochers Nordenchef Annelie Johansson har tidigare sagt till Di att hon är på jakt efter partnerskap, gärna med någon etablerad klädkedja.

Blir det något samarbete?

"Det vet man aldrig. De har produkter från växtri- och vänder sig till ungefär samma kunder som vi gör", svarar Carina Ladow.

"I vår plan för nästa år ligger att bredda sortimentet och kosmetik är en del av detta."

Satsar på inredning

Hon vill inte avslöja om det blir någon ny underklädeskampanj i samband med lanseringen av filmen "50 Shades of Grey". Hon var själv kraftigt pådrivande vid Kapp-Ahls tidigare samarbete med författaren E L James.

Ytterligare en nyhet kryper emellertid fram: barnklädes- och sortimentet ska kompletteras med ett antal inredningsartiklar.

CATHRINE HOFBAUER

cathrine.hofbauer@di.se

08-573 650 33

Di Fakta

Carina Ladow

- **Ålder:** 56 år.
- **Aktuell:** Som jurymedlem i "She's got the look".
- **Bakgrund:** En lång karriär inom modebranschen, med positioner på Joy, JC, Gulins och Kapp-Ahl. Sitter även i styrelsen för skokedjan Scorett.
- **Familj:** Man och två barn.
- **Bor:** I Hovås utanför Göteborg.

JOBBAT SIG UPP. Carina Ladow har gjort en lång karriärresa i modebranschen. Hon började i butik och är nu sortiments- och designdirektör på Kapp-Ahl.

FOTO: MAGNUS GOTANDER

Var förberedd när det blir dags för en riktig.

Öppna sparkonto hos Volvofinans Bank så får du en av marknadens bästa sparräntor – f.n. 1,45 % (141028). Det är så drömmar uppfylls snabbare.

Spara
enkelt med
autogiro

Drömmen
börjar här.

Öppna sparkonto med bra ränta på volvofinans.se

VOLVOFINANS

Volvofinans Bank omfattas av den statliga insättningsgarantin enligt beslut av Riksgälden. Varje kund har rätt till ersättning för sin sammanlagda kontobehållning i banken med ett belopp som motsvarar högst 100 000 euro. Riksgälden betalar ut ersättningen inom 20 arbetsdagar från den dag banken försattes i konkurs eller Finansinspektionen beslutade att garantin ska träda in.

"VI HAR SÄNKT
LJUDNIVÅN UPP TILL
13 DECIBEL. DET ÄR
EN ANMÄRKNINGS-
VÄRD SKILLNAD."

Med rätt arbetsplatsavskärmning får personalen bättre dagar på jobbet. Läs mer om vårt projekt på Sandvik Wear Protection & Screening Media på gigant.se

MARTIN, PRODUKTIONSANSVARIG

GIGANT
MAKING BETTER WORKPLACES